

Rute 80

RØD UNGDOMS MAGASIN

Nr. 4, 1988
22. årgang
Pris: 10 kr.

**JENTEGERILJAEN
KOMMER**

PILESTREDET 30c

TOM WAITS

TEMA: EF

PALESTINA

SKJULEN

FLYKTNING

UNGDOMSFRONT MOT EF?

DEN 25. september 1972 sa det norske folket et historisk nei til medlemskap i det europeiske fellesmarkedet, EF. Nei-flertallet i folkeavstemminga ga den økonomiske og politiske Makta en alvorlig blåmandag som det tok dem lang tid å komme over.

Men nå blir EF-spørsmålet på nytt satt på den politiske dagsordenen. Høyre sier rett ut at Norge må bli medlem, mens strategien til Arbeiderparti-ledelsen er ei gradvis norsk tilpassing – sånn at medlemskap til slutt skal være en formalitet. Og i media kjøres det tett med EF-vennlige innslag.

Det er interessene til de dominerende kreftene i norsk næringsliv som er bakgrunnen for den nye EF-offensiven. I 1992 åpner EFs felles indre marked, hvor det mellom medlemslanda skal være fri flyt av arbeidskraft, kapital, varer og tjenester. Dette markedet vil norske kapitalister ha en bit av.

Men også når det gjelder EF er spørsmålet «for hvem» det første som må stilles. Hvem tjener og hvem taper på EF? For det som er tjenlig for kapitalen, er ikke tjenlig for folk flest.

EF er et forsøk fra den europeiske storkapitalen på å danne en egen internasjonale. I denne internasjonale har norske fiskere eller belgiske gruvarbeidere liten plass. Og EF står for undergraving av den nasjonale sjølråderetten til hvert enkelt medlemsland. Utviklinga innen EF går mer og mer i retning av at avgjørende valg gjøres ved flertallsvedtak; det betyr at Norge som medlemsland vil være tvunget til å underordne seg retningslinjer trukket opp av europeisk storkapital og deres venner i regjeringskvartalene i de europeiske hovedstedene. I dag føler de norske EF-tilhengerne at de har vinden i ryggen, og de går offensivt til verks. Derfor haster det med å få organisert motstanden. Opprettinga av «Opplysningsutvalget om EF» er et viktig skritt i så måte.

Men for EF-motstanden blir det helt avgjørende å nå fram til ungdommen anno 1988. Denne generasjonen har ikke et eget forhold til EF-kampen først på 70-tallet. Den gangen var det nei-flertall blant norsk ungdom. Dersom ungdoms-opinionen går i ei anna lei ved denne korsvegen, tror vi kampen mot norsk EF-medlemskap er tapt.

Derfor står de ungdomsorganisasjonene som er mot EF foran ei betydelig utfordring. Kan en ny ungdomsbevegelse mot EF drives fram? Svaret er ikke gitt for noen for alvor setter spørsmålet på sakskartet.

LEIF STEINHOLT

SKJULEN FLYKTNING

PÅ REPRESENTANTSKAPSMØTET til Landslaget for Norske Ungdomsorganisasjoner (LNU) 1. oktober oppfordret Rød Ungdom, Sosialistisk Ungdom og Folkeaksjonen mot Hasj LNUs medlemsorganisasjoner å skjule flyktninger. I tillegg til de tre nevnte organisasjonene, har initiativet foreløpig fått tilslutning fra Unge Venstre, Norges Kommunistiske Ungdom og Noregs Ungdomslag, pluss mange enkeltpersoner. Det tas nå sikte på å dra i gang en kampanje som oppfordrer elevråd i den videregående skolen å adoptere en flyktning som er i skjul i Norge.

Dette arbeidet vil gå ut på å spre informasjon om den enkelte flyktningens bakgrunn, hvorfor han/hun er flyktning, og hvorfor det er nødvendig å skjule flyktninger fra de norske myndighetene. Det vil også være nødvendig med pengeinnsamlinger, som skal gå til å dekke utgiftene til mat, klær osv.

Hva med et allmøte eller en midttid på skolen som inviterer en flyktning som ligger i skjul til å fortelle om hvorfor han/hun har flyktet fra landet de kommer fra? Da kunne mange skoleelever fått stilt spørsmål til den personen som staten kaller «falsk flyktning». Etter et slikt allmøte bør det være gode muligheter til å dra i gang støttegruppe for flyktningen, eller en SOS-rasismegruppe på skolen.

Interessert i å sette i gang slikt arbeid? Hvis du kontakter Rød Ungdom, er vi behjelpelig med å trekke organiseringa i gang.

JOHN MORTEN ØDEGÅRD

Rød Ungdom
RØD UNGDOMS MAGASIN

Redaksjon dette nummer: Leif Steinholt (redaktør og ansvarlig utgiver), Katrine Malmø, Rune Endresen Ytreberg og Anita Hanebo. Lay-out: Jorunn Storehaug og Leif Steinholt. Sats og trykk: A.S Duplotrykk. Adresse: Postboks 4702, 0506 Sofienberg, OSLO 5. Telefon (02) 37 73 50. Abonnement kr. 50,- (6 numre). Signerte artikler står for forfatterens egen regning og behøver ikke være sammenfallende for Rød Ungdoms syn. Ettertrykk tillatt hvis kilde oppgis. Rød Ungdom, Pb. 610 Sentrum, 0106 OSLO 1. Tlf.: (02) 37 73 50.

G L I M T

NGS mot EF

Visste du at Norges Gymnasiastsamband — NGS — har landsmøtevedtak mot norsk medlemskap i EF? Vedtaket ble gjort på NGS-landsmøtet i 1972, da landsmøtet sa et klart nei til EF.

I NGS' avis *Elev 88* nr. 4/88 kommenteres dette — for noen — beklagelige faktum på denne måten:

«Selvfølgelig gjelder ikke dette standpunktet lenger. NGS har sluttet å ta stilling

EF-debatt i NGS!

FOTO: KLASSEKAMPEN

til nasjonalpolitiske saker. Vi har et prinsipp om kun å konsentrere oss om det vi i NGS har felles, nemlig skole og utdanning.»

Mens EF strategier og byråkrater jobber på høygir mot et felles indre marked, og en ny offensiv for å få Norge inn i EF er i gang, er politikerspinnerne i NGS-ledelsen altså først og fremst opptatt av å definere EF-diskusjonen vekk fra sakskartet.

Men spørsmålet er jo nettopp: Hva slags innvirkning vil EF-medlemskap ha på det norske skolesystemet?

Vi venter ikke at det blir stilt fra det nye NGS-kontoret i Nordahl Brunsgate i Oslo. La det derfor bli et folkekrav: EF-debatt på NGS-landsmøtet!

Sammenheng

Siden vi allerede har bevega oss inn på den

skolepolitiske banen, flytter vi oss fra NGS-kontoret til kontoret til Yrkesskoleelevenes og Lærlingenes Interesseorganisasjon (YLI) i Toftesgate, noe lenger øst i Oslo.

Herfra gis *YLI-avis* ut, og i nr. 5-6/88 stiller man spørsmålet: Hva er skolepolitikk? Vi siterer — med NGS' «ikke diskutere EF»-standpunkt i minnet.

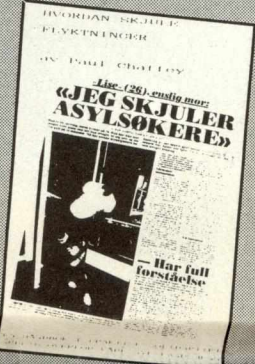
«Politikerne legger premisser for debatter, de splitter og hersker. Folk i skolen skal kun bry seg med «skolepolitikk», for all del ikke tro at «boligpolitikk» kan ha noen betydning for dem (...) Vi må se saker og ting i sammenheng; i et samfunnsmessig perspektiv, som byråkraterne ville uttrykt det (...) For eksempel har YLI pekt på det nye inntektssystemets betydning for fylkeskommunenes elendige økonomi. Det kunne vi ikke gjøre dersom vi skulle holdt oss innenfor politikernes definisjon av «skolepolitikk», skriver YLI-avisas skribent. Og vi tiltrer hvert eneste ord.

Dermed sender vi utfordringa til YLI: Grav fram fakta om hva norsk EF-medlemskap vil bety for utviklinga av skolen i Norge.

Skjulehefte

Et annet sted på denne side blir det tatt til orde for skjuling av flyktninger som står i fare for å bli kasta ut av Norge. Etterhvert har det blitt flere organisasjoner som engasjerer seg i dette viktige arbeidet; blant dem er Sosialistisk Ungdom (SU).

I den anledning har Paul Chaffey, leder i SU, skrevet et hending hefte om «Hvordan skjule flyktninger». Heftet er — som det

SU-hefte om skjuling.

står på forsida av det — «En håndbok i praktisk solidaritetsarbeid overfor våre nye landsmenn». Av innholdet nevner vi artikler om flyktningepolitikk, sivil ulydighet, den nye utlendingsloven, og praktiske råd for skjuling av flyktninger. Dessuten flere avisartikler om flyktninger som har gått i skjul.

Heftet koster 25 kr., og kan bestilles fra Sosialistisk Ungdom, Storgt. 45, 0182 Oslo 1.

Kjønn

Landsrådet for Norske Ungdomsorganisasjoner (LNU) har laga en omfattende undersøkelse om det frivillige barne- og ungdomsarbeidet i

Vordende leder?

FOTO: LEIF GABRIELSEN

Norge, hvor den ene detaljerte statistikken avløser den andre.

Av undersøkelsen framgår det at på landsbasis er det 37 prosent av lokallaga i de kristne organisa-

sjonene som har gutter som ledere; altså et flertall av jenter, mens det tilsvarende tallet for de partipolitiske er hele 68 prosent.

Men på sentralt nivå i organisasjonene går de kristne forbi de partipolitiske når det gjelder underrepresentasjon av jenter som ledere. I de partipolitiske organisasjonene er 70 prosent av de sentrale lederne menn, mens de kristne ligger helt oppe på 79 prosent menn i lederposisjonene.

Sammenbrudd

Tidligere lesere av denne spalte vil kanskje huske at Rute 80s redaktør ble registrert som medlem av Fremskrittspartiets Ungdom, etter at han hadde skrevet etter opplysningsmaterieell fra de unge markedliberalistene.

Fram til i sommer ble derfor redaktørens

Sammenbrudd for Tor Mikkel Waras gutter i Oslo?

FOTO: LEIF STEINHOLT

postkasse stadig fylt med nye møteinnkallinger — det vil si i hovedsak pizza-kvelder og FrPU-parties, og med diskoteket Cats og Peppes Pizza blant de mest brukte møtelokalene.

Men i høst har innkallingene slutta å komme. Siden vår mann ikke har mottatt brev om at han ikke lenger blir regna som medlem, håper vi dette er et tegn på sammenbrudd i FrPUs Oslo-organisasjon.

Rosa rebeller

EN ONSDAG KVELD i november. Rute 80 er på besøk i Sverdrups gate 15, Oslo. Lokale tilhører Arbeidsgruppe for Homofil og Lesbisk Frigjøring, AHF.

I peisestua i kjelleren treffer vi tre representanter for Rosa Rebeller, som er ei av gruppene som holder til i huset. Det er May-Britt, Anja og Aina, – tre unge jenter med mye på hjertet.

— Rosa Rebeller har eksistert i omtrent et år, svarer May-Britt på spørsmål om gruppas alder. — Vi var en gjeng jenter som følte behov for ei ungdomsgruppe som ikke var så formell. Vi ønska å lage ei mer politisk og aksjonistisk gruppe for lesber og homser, og fant ut at det var lurt å bli ei undergruppe av AHF. Her kan vi hente støtte, både politisk og økonomisk, og vi har fått mye hjelp til å markedsføre oss og komme i gang. Aina legger til: — Dessuten er det mye lettere å jobbe i en etablert organisasjon enn bare å være ei lita gruppe.

SYNLIGGJØRING

— Vi driver ikke med tradisjonelt informasjonsarbeid, for det tar ungdomsgruppa i Forbundet (DNF-48) seg av, forteller May-Britt.

— I hovedsak driver vi med å synliggjøre lesbiske, ved å stå på stand, ha aksjoner, – kort sagt, markere oss. Dessuten driver vi og utvikler Rebellkurs, som skal være et slags sjøtillitskurs for å «barske» opp lesber og homser.

LESBEBUSSEN

— I dette synliggjøringsarbeidet har Lesbebusen, den rosa bussen vår, hatt stor betydning. I sommer reiste vi rundt i hele Norge med denne bussen, og vi vakte nok en del oppsikt! Men dessverre er bussen for dyr for oss, så vi blir nødt til å selge den, sier May-Britt, som forteller følgende historie fra buss-turneen:

— På veien nordover skulle vi ha ei overnatting i Elverum, og vi ble mottatt der av ei dame fra Kvinnefronten. Hun viste oss veien fram til det huset vi skulle sove i, og ble med inn for å slå av en prat. En av naboene hadde observert dette, og ringte til mannen til Kvinnefrontdama for å fortelle at kona hans «hadde vært inne sammen med disse lesbiske i over en time!» Men mannen hennes tok nyheten med fatning, og ga naboen det svaret han trengte: «Ja du veit, det tar vel litt tid å harve over alle sammen!»

LIKEVERD

— Lesbisk og homofil kamp er ikke bare viktig for oss, sier Anja. — Den er faktisk også veldig viktig for de heterofile. Vi lesbiske fører en kamp for likeverdet, – for at alle skal få lov til å være glad i, og være kjæreste med den de vil. Vår kamp sprenger rammene for både kjernefamilien og det patriarkalske samfunnet. Og ikke minst sprenger den rammene for det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret, og vi har vært viktige forkjempere for å bryte med nettopp dette mønsteret. Det er viktig å få de heterofile til å forstå at vi fører en kamp også for deres frigjøring.

KVINNELØNNA

— Alle kvinner er undertrykte, fortsetter Aina. Men vi lesbiske er dobbelt

undertrykt, – som kjønn og på grunn av vår seksualitet. For at lesbiske skal bli frigjort, må alle kvinner bli frigjort.

— Et viktig skritt på veien i den retningen er å heve kvinnelønna! Kvinnelønna er i dag så lav at to lesbiske i kvinneyrker ikke har råd til å bo sammen. Det er fortsatt sånn at det er mannen som regnes som hovedforsørger, og derfor har han den største inntekta. Et forhold med to kvinneinntekter er derfor svært vanskelig økonomisk stilt.

KRAV

— Rett til inseminasjon og like rettigheter som det heterofile par har, er andre krav vi setter høyt på vår politiske dagsorden, sier de tre jentene.

— Med like rettigheter mener vi f.eks. de skattemessige fordelene som gifte par kan få. Vi ønsker oss en «samlivs-kontrakt» som kan sikre oss disse rettighetene, ikke nødvendigvis en ekteskapskontrakt.

— Hva med AIDS-problematikken?

— I media heter det: AIDS = homofili, – altså både homofile og lesbiske. Vi mener at det er viktig å fokusere på at lesbiske i kraft av sin atferd ikke er utsatt for HIV-smitte. Det viktige i denne diskusjonen er å fokusere på atferd, og ikke på grupper, sier May-Britt.

KLAUSUL 28

I kjølvannet av AIDS-debatten har undertrykkinga av lesbiske og homofile blitt forsterka.

— I England er det blitt innført ei lov som forbyr all positiv omtale av homofili, den såkalla Klausul 28, forteller Anja og Aina.

— Dette betyr f. eks. at bøker om homofili fjernes fra bibliotekene, og at lærere som uttaler seg positivt om homofili blir sparka fra jobbene sine. I Norge ser man tendenser til at holdninga til homofile går i samme retning.

— En spørreundersøkelse foretatt sommeren 1988 viste at 21 prosent av de spurte mente at homofili burde forbys. Bare to prosent mente det samme i 1983. Måten undersøkelsen ble lagt fram på, d.v.s. typen spørsmål som ble stilt, har nok hatt en del å si for utfallet av undersøkelsen, men det er tydelig at AIDS også har hatt innvirkning på de svare folk ga, mener Anja.

KONSEKVENSER

— Faren med Klausul 28 er at den får presedens, – andre land følger etter og vedtar det samme. Den viktigste konsekvensen av ei sånn lov er at den skader AIDS-arbeidet. Man får ikke ut informasjon, og da blir det vanskelig å begrense spredninga av HIV-viruset.

— Den engelske lova fører til at homofile går i dekning, og da blir det enda vanskeligere å nå fram med informasjon og begrense HIV-smitten, sier Anja.

AKTIVITETER

Klokka nærmer seg halv ni, og det begynner å bli fullt i peisestua. De rosa rebellene byr på pizza, og folk rundt oss, – i hovedsak jenter, sitter og prater med både kjente og mindre kjente.

— Vi vil gjerne ha flere medlemmer! sier de tre jentene rundt bordet mitt.

— Folk trenger ikke å være åpne homofile med en gang for å komme hit. Vi har et sosialt tilbud også, sjøl om vi først og fremst jobber politisk. Vi har kafé her annenhver onsdag mellom klokka 20 og 23. Da pleier vi å spise, prate og se filmer. Folk kan nå oss på kontakttelefon i samme tidspunkt også. Annenhver torsdag har vi medlemsmøter hvor vi diskuterer planene framover.

ALLIANSER

— Vi ønsker å samarbeide med andre organisasjoner. I vår var vi på møte i Jentefronten og fortalte om jobbinga vår, og vi tilslutta oss «La Ungdom Leve»-demonstrasjonene som har vært her i Oslo i år. Men vi har også markert oss i det antirasistiske arbeidet. Vi var med i demonstrasjonene mot Folkeaksjonen Mot Innvandring, og vi diskuterer om vi skal melde oss kollektivt inn i SOS-rasisme.

— Årsaken til at vi ønsker å alliere oss med innvandrere, er at vi har felles mål, sier Aina.

— Husk hvem som ble forfulgt og drept under andre verdenskrig! Det var jøder, negre og homser!

Homsene ble merka med rosa trekanter, på samme måten som jødene ble merka med gule stjerner. Derfor kaller vi oss Rosa Rebeller.

LESERE

Intervjet er over, og jeg tusler hjemover. I hodet svirrer noe de tre jentene fortalte for intervjuet tok til:

I sommer prøvde Rosa Rebeller å overtale ungdomsbladet Det Nye til å lage en reportasje om dem, noe bladet nekta. Begrunnelsen var at Det Nye ikke hadde lesbiske eller homofile lesere!!! Jeg bare spør: Hva vet Det Nye om sine lesere? Leser ikke homofile ungdomsmagasiner?

Eller hva sier dere, kjære lesere.....

”Vi lesbiske fører en kamp for likeverdet, – for at alle skal få lov til å være glad i, og være kjæreste med den de vil. Vår kamp sprenger rammene for både kjernefamilien og det patriarkalske samfunnet.”

— Vi vil gjerne ha flere medlemmer, sier Anja, May-Britt og Aina

FOTO: ANITA HANEBO

Meny:

Et liv i skjul? 4

Flere hundre flyktninger ligger i skjul, redde for å bli kasta ut av Norge. Rute 80 har snakka med en av dem.

Intifada 6

Det palestinske opprøret – intifada – fortsetter, og palestinerne har erklært en egen stat. Rute 80 bringer ferske inntrykk fra Vestbredden.

Tom Waits 8

«Big Time» heter det siste produktet fra den særprega amerikanske artisten.

Smått 10

Gjesteskribent, tegneserier.

USA 12

Reisebrev fra Amerikas Forente Stater.

Pilestredet 13

Pilestredet 30c i Oslo huser ikke bare kafé Blitz. Også Aktivt KvinneKultur Senter og RadiOrakel holder til her.

EF 17

Ei ny propagandakampanje for å få Norge inn i EF er i gang. I Rute 80s temadel går vi bakover til EF-avstemminga i 1972, ser på EF i dag – og snakker med både tilhengere og motstandere av norsk medlemskap.

Jentegerilja 25

I høst angrep Jentegeriljaen ei pornosjappe i Oslo sentrum. Jentegeriljaen er gjest i Rute denne gangen.

Et liv i skjul?

Jeg hadde hørt om Norge. At det var et bra land. Et demokrati. Det var mange som snakket om Norge. Og da jeg måtte reise så tenkte jeg at Norge var det beste stedet å dra til.

DA JEG KOM FRAM etter en lang reise fikk jeg hjelp til å fremme søknaden min om politisk asyl. Jeg synes ikke at jeg fikk forklart meg så bra. Det var vanskelig, for alt var nytt og ukjent. Men jeg tenkte at dette skulle nok gå bra, for jeg visste jo at Norge var et riktig demokrati.

VENTETID

— Det tok lang tid. Det var så mange som søkte om asyl i Norge. Så jeg måtte regne med å vente en tid på resultatet. Og jeg ventet. Ukene og månedene gikk.

— Nå har jeg vært i Norge i åtte måneder, og det er ca. en måned siden jeg fikk svaret på søknaden min. Den var avvist. Grunnlaget mitt var ikke tilstrekkelig for innvilgelse av politisk asyl i Norge. Jeg fikk beskjed om at jeg kunne reise tilbake til Tyrkia uten fare.

FENGSELET

Han er 30 år, og oppvokst i den delen av Kurdistan som ligger i Tyrkia, sammen med sine foreldre og sin søster og bror. Da han var 21 år gikk han på Lærerhøyskolen i Tyrkia. Målet var å bli lærer for den aldersgruppen som tilsvarende gymnaset her i Norge.

— På lærerhøyskolen var jeg med på å bygge opp en organisasjon som skulle forsvare studentenes rettigheter. Og i 1979 arrangerte vi en demonstrasjon mot inflasjonen og terroren fra politiet og for studentenes rett-

tigheter. Demonstrasjonen ble dømt ulovlig og studentorganisasjonen illegal. Politiet reiste rettsak mot meg og flere av mine kamerater, som hadde stått sentralt i arbeidet med demonstrasjonen. Vi ble alle fengslet.

JUNTAENS KUPP

— Etter tre og en halv måned ble jeg løslatt mot en kausjon på 5 000 lire som familien min hadde spart opp.

— Etter løslatelsen gikk jeg tilbake igjen til Lærerhøyskolen for å fullføre utdanningen. Men etter kort tid ble jeg kastet ut fra skolen. Og mens jeg ventet på å få lov til å begynne å jobbe, kom juntaens kupp den 9. desember 1980. Juntaen begynte å lete fram gamle straffesaker og overlæreren på skolen jeg hadde gått på avla full rapport til juntaen om de forholdene han kjente til.

— Like etter ble jeg arrestert på nytt, sammen med flere av kameratene mine. Vi ble arrestert for å spre kommunistisk propaganda. Etter femogfjortiflange dager på politistasjonen kom saken mot dem opp. Alle ble fengslet.

DYRISKE FORHOLD

— Det var uutholdelige forhold i fengselet. For det første var det alt for liten plass til alle de som ble fengslet. Fengslene var ikke beregnet på å ta i mot alle de folkene som juntaen arresterte. Smale senger måtte deles på to personer. Vi ble stuert sammen som dyr, og mange fikk tuberkulose.

— Etter nesten tre år i fengsel ble jeg løslatt, og tok så den obligatoriske militærtjenesten på 20 måneder. Her ble jeg opplært som soldat. Løytnant kunne jeg ikke bli fordi jeg hadde vært fengslet.

POLITIRASSIAER

— Etter en tid ble jeg sendt tilbake til fødebyen min. Der møtte jeg gamle venner. Mange av dem jobbet i illegale organisasjoner, og jeg tok selv opp igjen arbeidet mitt i den samme organisasjonen som jeg hadde vært med på å starte.

— En dag da jeg kom hjem der hvor jeg bodde, var leiligheten min tom. De to kameratene som jeg hadde avtalt å møte der, var borte. Senere fikk jeg vite at politiet hadde vært der for å få tak i meg. Men i stedet var det kameratene mine som ble tatt.

— I tiden som fulgte opplevde jeg nesten daglig at folk som jeg kjente ble hentet i hjemmene sine av politiet og fengslet. Jeg skjønnte at situasjonen var truende for meg selv. Det var bare flaks at jeg ikke var blant de arresterte.

LIVET I SKJUL

— Nå har jeg vært i skjul her i Norge i omtrent en måned. Det er et forferdelig kjedelig liv. Det er nesten som å være i fengsel.

— Jeg er uten kontakt med omverdenen, og har ingenting jeg skulle ha sagt. Jeg er et ikke-eksisterende menneske. Tiden går uten at jeg får følge med.

DET NORSKE DEMOKRATIET

— Den oppfatningen som jeg engang hadde av Norge er ikke lenger den samme. Jeg tror ikke at norske myndigheter ønsker å ta i mot asylsøkere med politisk bakgrunn. Jeg kan hvertfall ikke se noen annen grunn til at jeg skulle bli avvist som asylsøker. Nei, Norge er nok ikke det demokratiet jeg engang trodde at det var, — og som mange fortsatt tror det er. Men det er tross alt bedre enn Tyrkia for meg nå.

SISTE UTVEI?

— Jeg vil prøve å søke om å få asyl en gang til. Men jeg vet ikke om jeg har så stor tro på det. Egentlig vet jeg ikke hva jeg skal gjøre. Jeg vet bare en ting, og det er at jeg må bli her i Norge. Jeg må bare prøve å glemme tanken på å reise tilbake til Tyrkia, selv om det er vanskelig. Kanskje kan det bli mulig om noen år, — kanskje noen tiår. Det er umulig å vite.

Kurderen blir tankefull. Vi tar hver vår smakebit av noen saltete frø som ligger i en treskål på det runde bordet. Han tygger iveri, og deler skallet fra kjernen med en ganske mye bedre teknikk enn meg, som nesten bare sitter igjen med skallet i munnen. Og vi tar en siste slurk av den lunkne teen. Kassetten med tyrkisk musikk er slutt for en liten stund siden. Men de fire stearinlysene brenner ennå...

Katrine Malmø

KURDISTAN

KURDISTAN («kurderne land») ligger i grenseområdene mellom Tyrkia, Irak, Iran og Syria, og er på ca 10.000 kvadratkilometer. Myndighetene i de landene kurderne bor i offentliggjør ikke statistikk over antallet kurdere, men det er beregnet at det bor 4 millioner i Tyrkia, 3 mill. i Iran, 2,5 mill. i

Irak og mindre grupper i Syria og i den armenske republikken i Sovjet. Kurdere hevder selv at antallet er opp til to ganger så stort.

Kurderne har aldri hatt en egen nasjonalstat. Det har lenge vært bevegelser blandt kurderne for nasjonal selvstendighet,

men disse har blitt hardt undertrykt. I følge Amnesty International var det i 1985 over 15.000 politiske fanger i militærdiktaturet og NATO-landet Tyrkia, mange av disse var kurdere. I tyrkiske fengsler er det utstrakt bruk av grov tortur. — Fascistregjeringa har oppretta falske domstoler hvor fangene ved

hjelpe av tortur blir tvunget til å skrive falske tilståelser, skriver en kurdisk flyktning i et brev til Klassekampen.

I fjor var det 517 tyrkiske statsborgere som søkte om politisk asyl i Norge. Av disse var bortimot 90 prosent kurdere.

— Det trengs flere folk som er villig til å skjule utvisningstrua flyktninger, sier Randi Saure, selv en «skjuler».

FOTO: KATRINE MALMO

Hun skjuler dem

Det hele skjedde ganske tilfeldig. Jeg var på Rød Ungdoms sommerleir i år, og der hadde vi ganske mange flyktninger i skjul.

— Så ble det sånn at at jeg fikk ansvaret for to av dem. Da leiren var over stod de igjen uten noe sted å bo, og det var da jeg fant ut at jeg ville skjule dem hjemme hos meg selv.

Dette sier Randi Saure, som er en av de mange som i løpet av det siste halvåret har engasjert seg i arbeidet med å skjule flyktninger.

— Det ble en tid jeg kom til å lære mye av. Selv om jeg alltid har vært kritisk til det norske demokratiet, ble det plutselig mere enn bare en teori. Jeg så med mine egne øyne hvor jævlige Norge var mot dem.

— I tillegg lærte jeg mye om det landet de kom fra, Chile. Og de fortalte meg om de forventningene de hadde hatt til Norge. De trodde de skulle komme til et demokrati, til et land som var mildere enn Chile, men så var det mye av det samme her også. De måtte jo gjemme seg for politiet her, akkurat som de måtte det i Chile.

BLE FORBANNA

— Reaksjonen min på å ha disse to i skjul var at jeg ble veldig forbanna. Det var så håpløst, så lite vi kunne gjøre for å få dem ut av den situasjonen de var i. Det var også hardt å se hvor vanskelig de hadde det. For et enormt psykisk press de var utsatt for.

— Tenk deg sjøl, å være gravid i sjetten måned. Sitte inne-stengt og vite at politiet kan hente deg når som helst. Hun ene som bodde hos meg var i den situasjonen. Hun visste ingenting om framtida si. Om barnet hennes skulle bli født i Chile, i fengsel eller i skjul. Eller om det skulle vokse opp i skjul i Norge uten kontakt med omverdenen.

— Jeg vet om en som ikke holdt det ut. Han orket rett og slett ikke mere fangenskap. Det endte med at han gikk ut på byen aleine og drakk seg full. Der ble han tatt av politiet.

POLITIETS ROLLE

— Hvor stor mener du at faren er for å bli oppdaget for de som sitter i skjul?

— Faren har vel ikke vært så veldig stor fram til i dag. Politiet har ikke prioritert ressursene sine på det, på grunn av at omfanget ikke har vært så stort.

— I dag regner politiet i Akershus med at det er omtrent 250 til 300 folk som sitter i skjul i Oslo og Akershus. Og at det tallet vil øke er ganske sikkert, for det blir jo bare vanskeligere og vanskeligere å få asyl i Norge. Og følgene av dette blir vel som politiet sjøl sier, at de vil prioritere opp dette arbeidet framover.

— Er du ikke sjøl redd for hva du kan utsette deg for når du driver med skjulearbeidet, som jo er ulovlig?

— Nei, jeg bryr meg ikke om det. Jeg synes ikke jeg har noe valg. Jeg kan vel egentlig risikere både bøter og fengselsstraff, men det er ikke så viktig for meg. De som er i skjul risikerer mye mere ved å bli sendt tilbake.

— Vi som er kommunister må jo ofte gå til ulovlige aksjoner og handlinger, sier Randi.

— For vi vet at lovene og rettsvesenet er bygget opp for å forsvare herskerklassen i Norge, og det kan ikke vi rette oss etter. Så jeg synes ikke at det politiet eventuelt vil gjøre er viktig på den måten. Vi må ikke la oss stoppe av det. Vi må drive skjulingsarbeid uansett.

— Jeg synes også at det er utrolig bra at også miljøer rundt kirken har tatt et standpunkt til at det er rett å bryte loven i dette tilfellet.

PROBLEMER

— Hva er det som er det største problemet med å ha folk i skjul?

— Det værste med å skjule folk er ikke akkurat det å skjule dem. Det værste er frykten for at de skal bli sendt tilbake. Det er absolutt den største belastningen. Den dagen jeg må følge en som blir utvist til Fornebu så vet jeg ikke hva jeg kommer til å gjøre, eller hvordan jeg vil reagere. Noe verre kan jeg ikke tenke meg.

— En annen ting som er et reint praktisk problem, er at det koster ganske mye penger å holde folk i skjul, for de er jo helt uten midler selv. De kan ikke engang gå på sosialkontor for å

få hjelp, for det finnes eksempler på at sosialkontor har tystet til politiet om folk som har vært i skjul.

— Men synes du det er riktig at man bør bryte loven og drive skjulearbeid når man ikke kan vite sikkert om det er reelle flyktninger vi har med å gjøre?

— Ja, jeg mener vi må drive skjulingsarbeidet uansett. Vi kan ikke sette oss ned og bestemme hvem som er mest og minst reell flyktning. Det er det jo i så fall bare de selv som vet. Dessuten kan jeg bare ikke klare å tro at noe menneske ville gå i skjul uten at de var helt tvunget til det. Det er ikke noe liv man utsetter seg for frivillig.

HVA KAN GJØRES?

— Hvor store er mulighetene for at folk som har fått avvist søknaden sin om asyl skal ha noen sjanser her i Norge i det hele tatt?

— Det aller viktigste er at flyktninger som har fått avvising kontakter oss før de anker søknaden sin. For det som ofte er tilfellet, er at når de kommer til Norge så får de både politiadvokat og polititolk. Og det eneste de har som oppgave er å få flest mulig av søkerne ut igjen fra Norge raskest mulig.

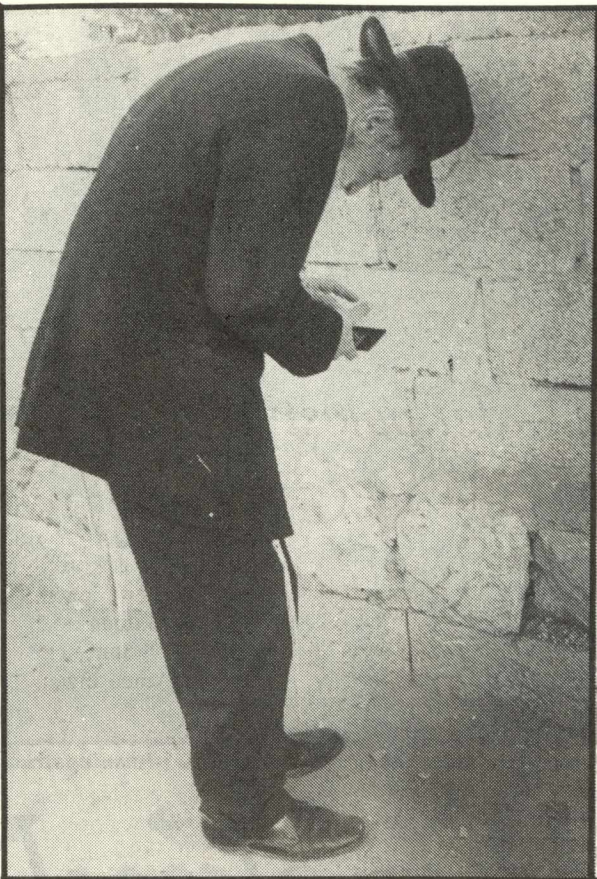
— Kontakter de oss for anken kan vi hjelpe til med å finne skikkelige advokater og tolker som virkelig vil hjelpe dem. I tillegg kan vi også ringe justisdepartementet og purre på saken og sørge for at de får en skikkelig vurdering.

TRENGER SKJULESTEDER

— Hva er det som er det viktigste nå framover?

— Det viktigste nå er å få tak i folk som kan være villig til å skjule noen. Sånn at nettet kan bli bedre utbygd, for at presset ikke skal bli så stort på hver enkelt. Samtidig er det viktig med økonomisk støtte. Vi må få utviklet det arbeidet sånn at flere kan få en mulighet til å støtte de folkene som er i skjul. For eksempel med pengeinnsamlinger og «adopsjon» av skjulte flyktninger, sier Randi Saure.

Katrine Malmo

De religiøse jødene vant valget i Israel.

Israel tapte valget og Gud vant. Valgresultatet var ett steg til høyre, og to mot høyre ortodoks.

Det vil ta lang tid før roen vil legge seg i den israelske opinionen.

Valgets store overraskelse er de religiøse partiene. De som tidligere hadde åtte plasser fikk nå 18 seter i det israelske parlamentet, Knesset. Av Knessets 120 mandater, kom den religiøse blokken nå i «vippe»posisjon. Høyre-alliansen Likud, med den 74 år gamle Yitzhak Shamir i spissen, har 40 mandater i det israelske parlamentet.

Den noe yngre Shimon Peres, som leder det israelske arbeiderpartiet, Labour, står på den andre siden med 39 mandater.

Det ellers så konsoliderte Israel er nå splittet i tre grupper. De to store blokkene forhandler med den tredje gruppen; de religiøse.

Shamir har vunnet trekningen så langt, men summen han må betale blir skyhøy. Israel, som allerede ligger på konkursens rand, vil få store problemer. De religiøse partiene har på sin side krevd nye bosetninger i de okkuperte områdene, Vestbredden og Gaza. — Forholdene ved boligområdene som allerede er der bør forbedres, krever de.

Ett boligområde på Vestbredden som ble åpnet like før valget står fremdeles tomt. Mange jøder finner det idag vanskelig å pendle fram og tilbake, gjennom Vestbredden. Dårlege veier, ingen skole eller barnehage, er de sekundære argumentene for de som ikke vil bo der.

Idag er det 20 000 jøder som er bosatt på Vestbredden og i Gaza, imotsetning til 70 000 før intifada — det palestinske opprøret — startet.

Høyrefløyen i Israel er styrket etter valget. Det ekstremistiske partiet

MOLEDET, som mener at de okkuperte områdene skal annekteres av Israel, og alle palestinere som bor der deporteres vekk fra Vestbredden, fikk to mandater mot ingen tidligere.

En viktig enkeltperson på høyresida som vant en personlig seier var Ariel Sharon, forsvarsminister under Israels invasjon av i Libanon i 1982. Sharon er bedre kjent som «bøddelen».

Shamir prøvde å støtte Sharon ut av valgkampen, fordi han støtte flere velgere fra seg enn han vant. Like etter ble Sharon kumulert opp til andremann på Likud-listen av sine partifeller.

Sharon vil trolig få en av de fire viktigste postene i regjeringen; mange spekulasjoner peker ham ut som utenriksminister.

Under hele valgkampen var intifadaen en het potet. Hele 71 prosent av befolkningen hadde tatt et standpunkt til intifadaen før de gikk til stemmurnene.

Mens Arbeiderpartiets Shimon Peres gikk ut med forslag om fredsforhandlinger, ga Shamir et løfte om en hardere «iron-fist» — en jernneve — mot det palestinske opprøret. Sharon sa at han ville knuse opprøret på to dager, som i Libanon — hvor PLO skulle fordrives på 36 timer. Men det er seks år siden nå, og ønsket om å knuse opprøret er en ønskedrøm.

Det er mange spørsmål som svirrer i lufta nå etter valget. Når Israel får Shamir som president, vil palestinerne få en sann fiende med et ekte ansikt. I motsetning til den mer ulne Peres, som man aldri vet hvor man har. Den vestlige verden vil få vanskeligheter med å forsvare Israel i framtida.

Intifada — det palestinske opprøret — er i framgang. Det palestinske nasjonalrådet har erklært en egen palestinsk stat.

Det er snart ett år siden intifada — det palestinske opprøret — startet. Og målet er klart: En egen palestinsk stat.

OPPRØRET I DE okkuperte områdene — Vestbredden og Gaza — har da også vært den viktigste drivkrafta for at staten Palestina ble proklamert den 15. november.

Det var Det palestinske nasjonalrådet i eksil — PNC — som gjorde det historiske vedtaket mens det var samlet i Algerie. Vedtaket innebærer at PNC anerkjenner staten Israels rett til å eksistere — også et historisk skritt for palestinerne.

FELLES MÅL

Yasser Arafat, leder for Den palestinske frigjøringsorganisasjonen, PLO, mener at tiden nå er inne for å svare med våpenbruk på volden til de israelske okkupasjonsstyrkene. Tidligere har linjen til PLO vært å ikke bruke våpen inne på de okkuperte områdene, men

heller foreta små geriljaoperasjoner fra Libanon mot staten Israel.

Det har oppstått mange motsetninger i PLO rundt spørsmålene om hvordan en egen palestinsk stat kan oppnås, med mye usikkerhet, men målet — en palestinsk stat — har palestinerne felles.

Samtidig øker staten Israels undertrykking, mens palestinernes opprør tar nye former.

Intifada er et folkeopprør, med et folk uten våpen. Gjennom år har palestinerne blitt behandlet som et flyktningeproblem, og glemt av verden.

9. DESEMBER 1987

Den 9. desember 1987 ble en merkedag for palestinerne, Vestbredden og Gaza sto i flammer. Da var intifadaen i gang.

Det tok to uker før opprøret kom i organiserte former. Fra den dagen fikk den palestinske ungdommen noe konkret å kjempe for. Ungdommen har ventet på å gjøre noe, men ingen hadde tort å starte.

I høst ble en buss med israelere, bosatt på okkupert område, truffet av en bensinbombe i nærheten av byen Jerico på Vestbredden. Bussen ble antent; en mor og hennes to barn omkom.

Dagen etter ble tre palestinere arrestert, og hjemmene deres ble bombet.

En palestinier sier til meg:

— Bussen kom med jøder bosatt på okkupert grunn, de som omkom kunne like gjerne vært soldater. En tre år gammel gutt ble kaldblodig skutt ned på åpen gate av en israelsk soldat, mens hans onkel leide ham på gaten. Soldaten visste hva han gjorde. De unge guttene som kastet bomben mot

bussen, ville skade de som besetter deres jord, sier han.

I dag er familiene til de tre guttene hjemløse og bor i telt.

PLASTIKK-KULER

Den siste tiden har Israel gjort våpenarsenalet sitt mer avansert. Palestinerne våpen er steinene og bensinbombene.

Israel har laget egne kanoner som skyter ut stein, stein droppes også fra helikoptrene. Det nyeste er plastikkuler, som splintres inne i kroppen, og på kloss hold dreper sitt offer. Den siste tiden har også bruken av regulære kuler økt, og dødsofrene har økt i antall.

Soldater på vakt blir et mer og mer vanlig syn i de palestinske områdene. På takene står det soldater med kikert; i jeoper sitter soldater med geværet rettet mot deg. Det står et større antall styrker på i Vestbredden og i Gaza i dag enn det Israel satte inn i 1967, da områdene ble okkupert.

Men for Israel har okkupasjonen blitt en dyr butikk; statsbudsjettet merker den store posten som okkupasjonen er. Etterhvert har det utviklet seg til en muligens dødelig sykdom for staten Israel.

PALESTINERNE OG VALGET

Palestinerne hadde forskjellige syn på det israelske parlamentsvalget i begynnelsen av november; noen boikottet og andre fulgte rådet om å stemme for fred. Som en palestinier jeg snakket med på Vestbredden sa det:

— Israel er ikke min stat. Under deres apartheid er det deres valg og deres representanter; uansett hvem som vinner er det ingen som egentlig vil ha fred.

— I 1962 stilte det arabiske partiet Il-Ard til valg, men det ble nektet av israelsk høyesterett å delta. Partiet hadde to-stats-løsningen som plattform, og det ville jobbe mot det israelske parlamentet, Knesset, som parlamentarisk institusjon.

— Vi prøvde den gangen, men så lenge noen rører det jødiske systemet blir det forbudt. Så lenge jeg går med på de spillereglene, godtar jeg systemet, sa palestineren.

En palestinsk kvinne mente at det var viktig å støtte den som står for fred.

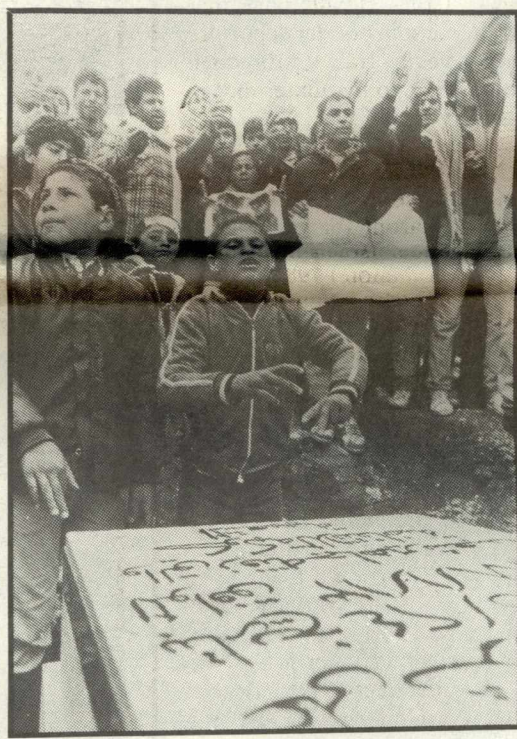
— Situasjonen vil bli uutholdelig dersom Shamir vinner valget. Vi vil oppleve blodige tilstander, som masakrene i leirene Sabra og Shatilla i Libanon, sa hun, mens redselen var synlig i øynene hennes.

Dr. Haider, som deltok i det første PNC-møtet i 1964, sa det slik:

— Hvis jeg kan stemme, vil jeg stemme på Shamir, som er den sanne representant for Israel, og den sanne motstander for palestinerne.

For de fleste palestinere var valget noe som foregikk der borte, utenfor de palestinske områdene. De fleste var opptatt av intifada og den fremmede kroppen, Israel, som er tilstede i landet deres.

Tekst og foto:
Geir Hartmann

Til tross for undertrykkinga holder palestinerne motet oppe (bildet i midten). Til høyre: Flere hundre palestinere har blitt drept av israelske okkupasjons soldater. Her følger en palestinsk gutt sin venn til grava. Bildet under: Slik ser hovedveien inn til Al-Am'ari flyktningeleir ut, etter at Israel stengte av veien.

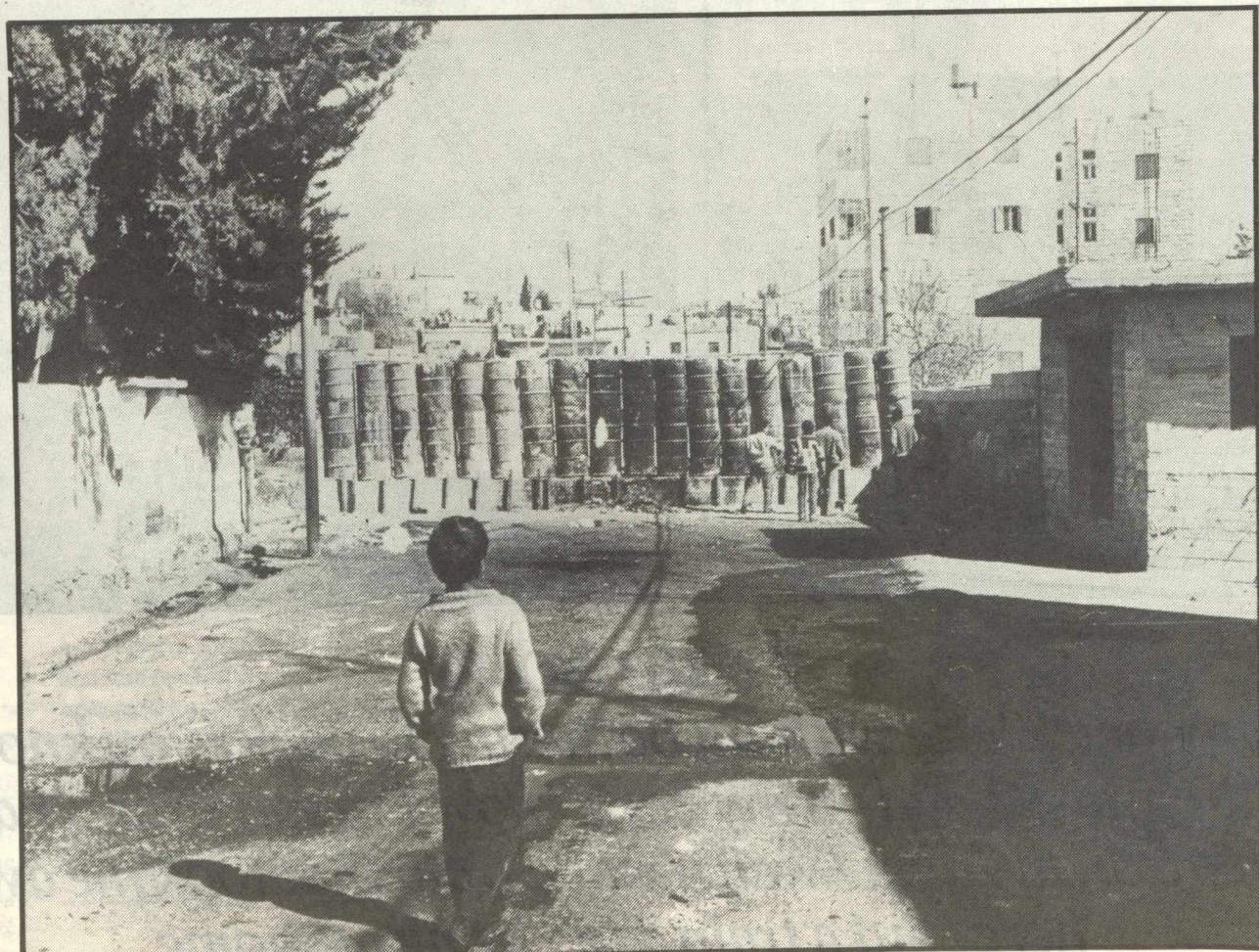

FOTO: OLA SÆTHER

Train Song

*I remember when I left / without bothering to pack / you know I up and
left with / just the clothes I had on my back / now I'm sorry for what I've done / and
I'm out here on my own / well it was a train that took me away from
here / but a train can't bring me home*

En mørk høstkveld for tre år siden stilte jeg opp utafor Oslo Konserthus. Med noen ekstra hundrelapper til svartebørsselgeren var billetten sikra. Etter middag og en halv rødvin på en kafé i nærheta var jeg klar for Tom Waits.

OG DET ER Tom Waits mye lik den som sto fram på scenen i Konserthuset som vi møter på hans siste plate, «Big Time».

«Big Time» er da også navnet på en konsertfilm med og om Tom Waits, som hadde premiere i USA 30. september.

SÆRE LYDER

Alle kuttene på «Big Time» bortsett fra ett er konsertopptak, gjort i Los Angeles, San Francisco, Berlin, Dublin og Stockholm.

— Good evening, sier en lavmælt og hes stemme til publikum, og forestillinga er i gang. For Tom Waits på scenen er mer enn en konsert i ordets enkleste betydning — men fortellinger om kjærlighet, tap og savn under ei nattevandring blant de underlige menneskene som Waits omgir seg med.

Og Waits hvisker, spytter og roper ut tekstene over sære lyder og arrangementer: En djup, gryntende saksofon, en hoppende gitarfigur, Waits' merkelige lirekasse-aktige orgel, alt smelta sammen av et dyktig og samspilt skramleorkester.

EKSPERIMENTER

De fleste nummerne på «Big Time» er henta fra Tom Waits' to forrige plater, «Rain Dogs» og «Franks Wild Years».

Som hele Waits' produksjon er det, er «Big Time» ei svært variert plate. «Rain Dogs» framføres med trekkspill i cabaretversjon, mens «Train Song» er sår og var, med Waits bak pianoet. I «Way down in the hole» møter vi en ekstatisk messende Waits, hvor han synger om djevelen som må holdes nede og ber menneskene omvende seg til Jesus. — Can I get an Amen? — Can I get a Hallelujah? — Praise the Lord, roper Waits. Og publikum svarer. Den slepende «Falling Down», det eneste studio-opptaket på plata, bringer tankene til «In the Neighborhood» — det nærmeste Waits har vært en hit.

Lydbildet på «Big Time» spinner videre på de eksperimenterende sidene som har prega Waits' utgivelser de siste åra. I større og større grad har han åpna musikken sin for nye klanger, og variert arrangementer og stilarter på en måte lik ingen annen.

MANGESIDIG

Denne utviklinga er fortsettelsen på ei lang og mangesidig musikalsk vandring.

Sjøl møtte jeg Waits første gang gjennom en artikkel i Gateavisa; det må ha vært i 1981. Der sto det om en fyr med rusten stemme og et surt, hengslete band som spilte blues-aktig musikk med en eim av sneipa sigaretter og

halvtomme whiskyglass.

I platebutikken fant jeg «Blue Valentine» — og dermed var det gjort.

Fra den forholdsvis «reine» bluesen som dominerer «Blue Valentine» (1978) går det tråder bakover til de første platene Waits ga ut tidlig på 70-tallet: Fra country- og blues-påvirkning med sterke islett av jazz, og over mot en sterkere jazz-påvirkning musikk, tildels voldsomt, dramatisk arrangert. Sjøl har Waits sagt at han reagerer mest på svart musikk, og spesielt nevnt bebop — ei egen retning innafor jazzen.

Etter «Blue Valentine» kom «Heartattack and Vine» i 1980; med flere melodier som er det nærmeste Waits har vært å spille «rock'n roll». Så, utover 80-tallet, begynte han i større grad å eksperimentere med lyd og arrangementer. Han bragte inn nye instrumenter, som sekkepipe og marimba. Han var med på Brecht/Weill-prosjektet «Lost in the stars», og i 1986 satte han sammen med kona Kathleen Brennan opp et teaterstykk — som seinere ble til plata «Franks Wild Years».

FILMGALLERI

Etterhvert har Waits også involvert seg i flere film-prosjekter, slik at vi til nå har kunnet oppleve ham i sju forskjellige roller.

Sist møtte vi ham som bomsen Rudy i «Jerngress», hvor han spilte mot Jack Nicholson og Meryl Streep. Og i «Down by law», som gikk på norske kinoer et par år tilbake, var han distré og harmløs fange på rømmen i sumpene i Louisiana.

De personene som Tom Waits har gitt liv til på lerretet kunne gjerne ha gått rett inn i sangene hans — de er som henta ut fra Waits' typegalleri: Mennesker som lever på utsida av det etablerte, borgerlige livet; ensomme sjøfolk og fraseilte uteliggere, tegna opp og fortalt om med nærhet, varme og respekt.

SJEL

Tom Waits er en artist som det kan ta tid å komme inn på. Han kan vanskelig bli beskyltet for å være kommersiell, og «Big Time» er da heller ikke det mest tilgjengelige han har gjort.

Men Waits' arbeider har *sjel*, noe som kommer fra innsida — og som blir der for den som har fått det under huden. Og som så mye anna fra Waits, vokser også «Big Time» etter flere lyttinger.

Tom Waits vil neppe aldri bli «mer» enn en kult-figur, til det er han for sær og spesiell, og går for mye sine egne veier. Han krever mye av tilhørerne — men gir mye igjen.

Leif Steinholt

W

A

I

T

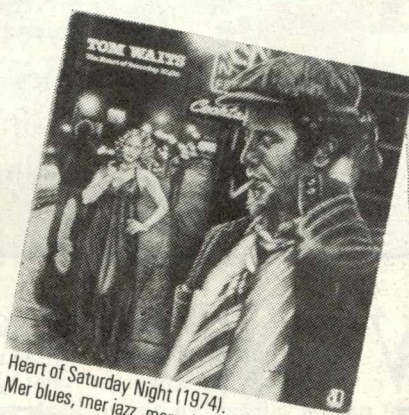
S

Closing Time (1973).
Romantisk i rolig country/blues-landskap.

Heartattack and Vine (1980).
Waits' nærmeste rock'n roll — med «Jersey girl», også innspilt av Springsteen.

Heart of Saturday Night (1974).
Mer blues, mer jazz, mer orkester. Melankoli.

One from the heart (1982). Musikk fra Coppolas film med samme navn. Sammen med Crystal Gayle.

Nighthawks at the Diner (1975, dobbeltliv).
Waits bak pianoet i en røykfull bar.

Swordfishtrombones (1983).
Waits går på eksperimenterende veier. Spennende og variert lydmessig.

Small Change (1976).
En råere Waits, med titler som «Bad liver and a broken heart».

Rain Dogs (1985).
Følger opp Swordfishtrombones. Smeltedigel av ulike stilarter.

Foreign Affairs (1977).
Jazz/blues-orientert. Dels dramatisk arrangert.

Franks Wild Years (1987).
Musikk fra Waits' teaterstykk. Den «minst kommersielle» plata?

Blue Valentine (1978).
Mye rein blues — og en vakker «Somewhere» fra West Side Story.

Big Time (1988/1991).
Fra konsertfilmen med samme navn.

Dr. Øm

En mørkhåret jente er
luftakrobat på sirkus og jeg
besøker henne. Jeg er Dr. Øm,
og hun har vondt.
Hun har ene benet i en
løkke av grovt tau og ser helt
skjønn ut. Jeg kommer opp til
hende, hun er lettkledd. Jeg er
velkledd, velfødd, stikker mitt
høyre ben i tauløkka, overtar
hennes plass. Vi er alene i lufta,
hun sitter på mitt fang. Jeg får
reisning, hun er liten av vekst.

Hun er skjønn, jeg trekker
hende inntil meg.
Jeg får hennes kropp i
front og hun stikker tungen
sin inn i munnen min. Hun er lett,
vi sitter i lufta. Jeg kjenner
brystene hennes, hun kjenner min
penis. Nye, tunge kyss, alt er så lett.
Jeg ser oss der oppe under taket
uten sikkerhetsnett; vi henger der.
Alt er nå, ingenting har vært eller
vil være. Bare nå.
TERJE ANDERSEN

FOTO: KIRSTI ARNESEN

Hva om man lot
afghanerne ta hånd
om ressursene selv?
Da kunne kanskje u-
hjelpen fungert på
mottakernes premis-
ser, skriver Geir H. K.
Bakken, som i sommer
arbeidet blant af-
ghanske flyktninger i
Pakistan. Bakken
er redaktør
i YLI-avisa.

VI VAR to stykker, en jente og en gutt, som fulle av virketrang og engasjement pakket snippesken og dro av gårde til Pakistan i sommer. Vi skulle jobbe for afghanske flyktninger gjennom en organisasjon. Helt konkrete arbeidsoppgaver hadde vi ikke, men de vi skulle jobbe for hadde en vag anelse om hva de skulle bruke oss til. Vi hadde sendt søknader som fortalte nøyaktig hva vi kunne. Reisen kostet 14 000 kroner.

Meningen var at jeg skulle jobbe som møbelsnekker. Jeg var tømrer og kunne bygge hus. Møbelsnekking var jo ikke så forskjellig fra tømring, tenkte jeg. Kirsti skulle jobbe som EDB-lærer og undervise personalet der vi jobbet, samt de elevene som tok en teknisk utdanning. Det var nemlig en stor organisasjon som også drev skoler. Riktignok hadde hun gjennomgått et kurs i i databehandling på skolen sin og hadde noenlunde peiling på hvordan dette kunne gjøres, men kompetente til arbeidsoppgavene følte ingen av oss seg.

VI SKULLE være der i sju uker og tenkte det var best å starte med en gang slik at vi fikk brukt tiden og vært mest mulig til nytte.

Kirsti fikk startet med en gang. Hun ble plassert på et kontor og fikk beskjed om å lage et opplegg for EDB-undervisninga.

Jeg måtte vente i en uke før jeg ble kjørt dit jeg skulle jobbe. Det er frustrerende å ikke ha noe å gjøre når man er på et fremmed sted for å jobbe, og varmen setter sine begrensninger med hensyn til bevegelsesfriheten. Så jeg gledet meg til endelig å få startet opp. Vel framme ble jeg vist rundt på de forskjellige prosjektene. På møbelverkstedet ble jeg høflig spurt om hva jeg syntes om det jeg så, noe jeg ikke hadde helt peiling på etter som det ikke var mitt fagområde. En del av snekkerne var gamle og hadde over 40 års erfaring, så da de foreslo for meg at jeg kunne lære dem litt om hvordan man lagde møbler, reiste hårene seg på hodet mitt og jeg rygget unna. Da vi kom over til husbyggingsprosjektene gikk det raskt opp for meg at de bygget hus på en annen måte enn i Norge, og da jeg ble fortalt at de på grunn av mangel på trær i

Afghanistan måtte greie seg uten trevirke, var jeg helt på bar bakke.

ENDEN PÅ VISA var at jeg dro tilbake til Peshawar, så det var tull at jeg skulle jobbe som snekker, og ba om å få hjelpe Kirsti med EDB-opplæringa. Mest av alt hadde jeg lyst til å dra hjem, for her gikk det etterhvert opp for meg at det var liten nytte jeg kunne gjøre.

Uten noen videre veiledning ble vi satt til å jobbe med EDB-opplæringa. Med boka i den ene hånden og tastaturet i den andre gjorde jeg et tappert forsøk på å tilegne meg nok kunnskap slik at undervisninga ble faglig forsvarelig; og jeg ble riktig flink. Dette tok to uker. I slutten av juli feiret muslimene Id-al-adha, en høytid som varte i en uke. Det betydde at vi i realiteten hadde to uker igjen til å drive med undervisning. Etter å ha brukt fire uker på forarbeid, noe som avgjort kunne vært gjort raskere, skulle vi nå i gang med undervisninga.

Elektrisitet er et problem som man sliter med i store deler av verden. I Pakistan er det ingen selvfølge at det blir lys når du trykker på lysbryteren. Faktisk var det så lite elektrisitet at myndighetene koblet ut enkelte områder noen timer hver dag.

SKOLEN VI skulle undervise på var intet unntak. Det betydde at vi måtte ha EDB-undervisning uten å kunne bruke maskinene flere timer om dagen. Når vi i tillegg hadde dårlig tid og varmen gjorde sitt til å begrense konsentrasjonsevnen, sier det seg selv at utbyttet ble minimalt for elevene.

Dette er ikke ment å være et uttrykk for personlige frustrasjoner over en jobb jeg ikke var faglig kvalifisert til. Det er heller ment å være en kritisk kommentar til noe av det bistandsarbeidet som drives blant flyktninger.

For det første: Hva i alle dager hadde to eventyrlystne norske ungdommer å gjøre i Peshawar blant afghanske flyktninger, når det i realiteten ikke var noen bestemte arbeidsoppgaver vi skulle utføre? Det finnes mellom to og tre millioner flyktninger rundt Peshawar. Det ville ikke vært vanskelig å finne noen blant disse som, om de ikke kunne vært EDB-lærere, i alle fall kunne vært ansatt

som tømrere eller snekkere.

For det andre: Det går an å ansette mange flere afghanere i de «hvite» organisasjonene. Antall ansatte kan utvides og en god del «hvite» kan sendes hjem.

Der vi jobbet fungerte det slik at unge amerikanere som hadde reist jorda rundt og sluppet opp for penger fikk jobb et halvt års tid. De forstod den europeiske tenkemåten og visste hva ledelsen krevde. Derfor ble disse puttet inn i ledende underordnede stillinger, til fordel for afghanere med bedre faglig utdanning og lengre administrativ erfaring.

HVA OM MAN viste afghanerne større tillit og lot de ta hånd om ressursene selv? Da kunne kanskje u-hjelpen fungert på mottakernes premisser og ikke på givernes!

For å snu det hele litt på hodet:

Tenk om Norge hadde vært okkupert av Sovjet. USA så en sjanse til å øke sin politiske innflytelse blant nordmennene, og drev et omfattende hjelpearbeid blant norske flyktninger i Sverige. Men siden de ga pengene, var det ikke annet enn rett og rimelig at de også ledet organisasjonen og hadde sine menn og kvinner i alle ledende stillinger. På denne måten ville kommunikasjonen bli bedre mellom de forskjellige avdelingene.

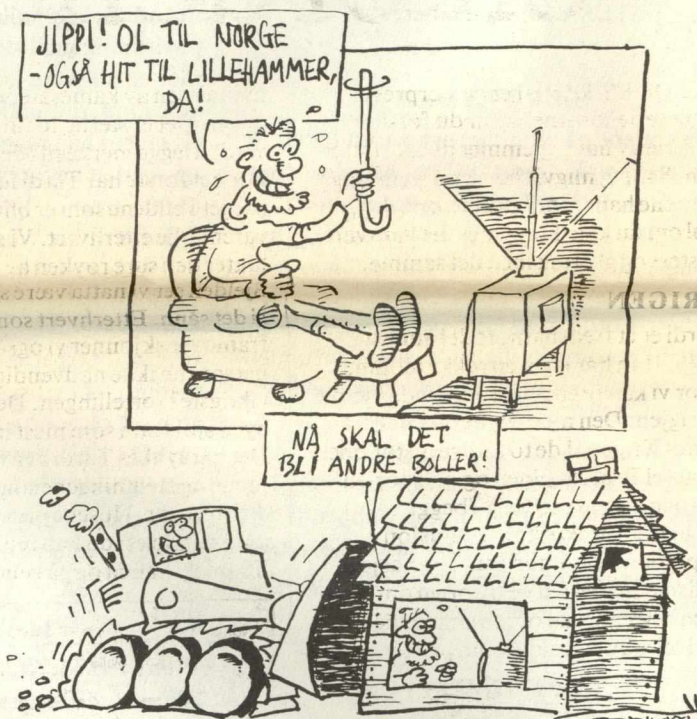
Og selvsagt ville de ha med en drøss av eksperter. Vi norske som av visse kulturelle årsaker ikke var helt til å stole på — vi ville jo bare drikke bort pengene, kunne nok av og til bli trukket inn i arbeidet, men ellers var vi henvist til suppekeøene administrert av de svenske myndighetene. Noen av oss kunne kanskje få gå på en amerikansk skole hvor vi lærte om dagliglivet i New York og hvordan man lager en Big Mac — og så skulle vi lært EDB alle sammen, enda vi ikke hadde strøm i Norge og de færreste av oss knapt nok kunne skrive på maskin. For EDB løser jo alle våre problemer.

Til slutt.

Mens arbeidsgiverne våre hadde et utlegg på oss på ca. 20 000 kroner i løpet av en måned, kunne en afghaner jobbet i to år for den samme lønna!

Geir H.K. Bakken

BENDIK

KALENDER 1989

Morosam og provoserande.
Teikningar: Ola A. Hegdal, Steffen Kverneland.
Tekstar: Dag og Tid.

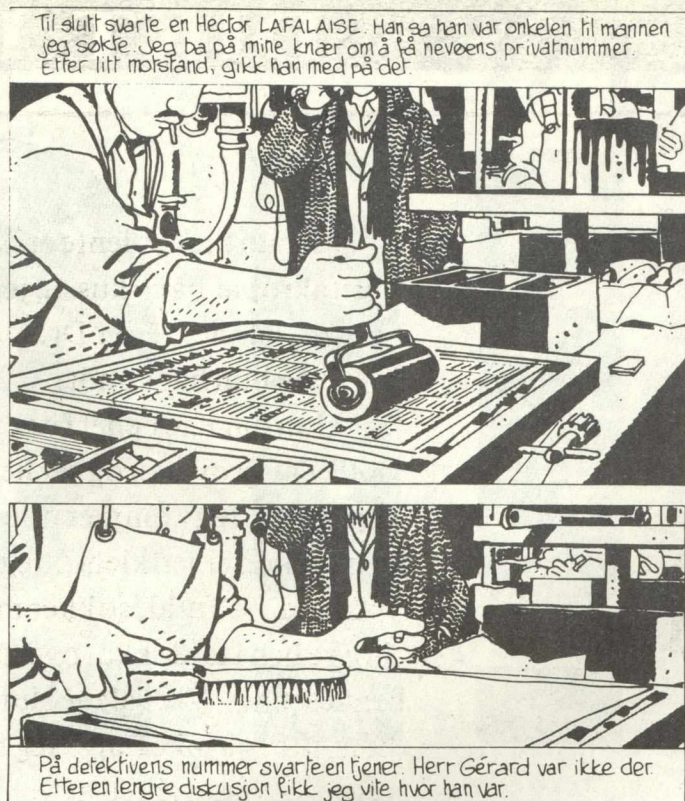
Send meg stk. Kalender 89 à kr 85,- + porto.

Namn:

Adr.

Sendast: Dag og Tid, Karl Johansgt. 13, 0154 Oslo 1. Tlf. (02)11 14 55.

DAG OG TID

Jacques Tardi

— en ordentlig kar

JACQUES TARDI er en særpreget tegneseriekunstner. Har du først sett en serie av ham, glemmer du aldri streken. Sannsynligvis har også stemninga i seriene hans gjort inntrykk på deg, sjøl om du kanskje syntes det var svart, dystert og grotesk med det samme.

KRIGEN

Tardi er et fredsbarn, født i august 1946. Han har laget en rekke album, hvor vi kan se enkelte røde tråder som går igjen. Den mest iøynefallende tråden er Krigen. I de to tidlige historiene «Farvel Brindavoine» og «Historien om den ukjente soldat» (begge 1974) tar han en direkte konfrontasjon og oppgjør med militarismen og nasjonalismen. Spesielt «Historien om ...» er en surrealistisk og skremmende beskrivelse av en soldat som prøver å

nantais, en av kameratene fra gamle dager. Det er særlig to ting som er verdt å legge merke til i dette heftet. For det første har Tardi nå det tette preget i bildene som er blitt noe av et varemerke etterhvert. Vi ser tåke og lukter den sure røyken av kullfyring. Sjelden ser vi natta være så natt, for å si det sånn. Etterhvert som historia går framover skjønner vi også at hovedpersonene ikke nødvendigvis er det viktigste i fortellingen. Derimot står byen sjøl fram som mest interessant. Det har lyktes Tardi å få fram de miljøene og stemningene som må ha eksistert her. Husene på tegningene står fremdeles, du kan reise til Paris, ta albumet i handa og gå rundt i 13. ar-

ytte i et evig renn. Han er født i Berlin 1945, og adoptert av en amerikansk soldat. Nå er det 1983 og Walther jobber i skadedyrsbekjempningsbyrået Blitz. Vi følger han rundt i slummen i New York, mens menneskene blir til kakerlakker rundt ham, og alle er etter Walther. Drømmene om en krig han ikke kan huske blander seg med en virkelighet som oppleves som like ille. Så å si Kafka for moderne mennesker idag, og det er en kraftig opplevelse.

DET ABSURDE

Alt dette tar Tardi også opp i en absurd form, i albumserien om Adele Blanc-Sec, «Adeles utrolige eventyr». Den er på seks album og er tegnet i perioden

og iaktaker, uten sjøl å ta så mye del i handlinga. I deler av historien er hun dessuten nedfrosset i is, død, eller på annen måte ute av handlingen. Tardi bruker disse ville overdrivelsene til, blandt annet, å slenge dritt på ting han ikke liker, som for eksempel krigen. Denne serien er i farger, og vanligvis bruker Tardi bare svart tusj og raster. Dette understreker følelsen av stor underholdning i vill fart. En serie som hører naturlig sammen med Adele-serien er «Just her» fra 1979. Denne er stor, tykk og fascinerende, men såpass absurd at jeg ikke klarer å bestemme meg for hva jeg synes om den. Dette er ytterligere en tegneseriefisering av en roman. Jeg har en mistanke om at romanen har vært veldig fransk og pompøs. Men bevarer, har du lyst på noe å sette tenna i, så prøv!

KLIPPEN

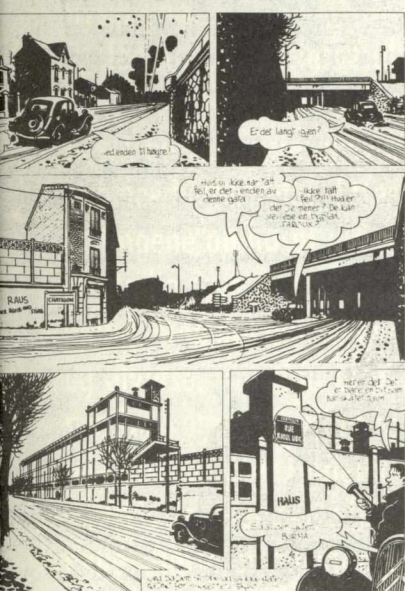
Og da er vi framme ved det som forhåpentligvis skal bli hjørnesteinen i den framtidige produksjonen, «Stasjonsgata 120». Dette er opprinnelig en roman skrevet av Leo Malet, som også har skrevet «Tåge over Tolbiacbroen». Helten, hvis vi kan kalle ham det, er den samme Nestor Burma. Handlinga er lagt til en kort periode i Frankrikes historie, til tida etter våpenhvilen med Tyskland i 1940. Frankrike ble delt i to, med Paris i den okkuperte sonen og badebyen Vichy som hovedstad i den «frie». Den «frie» sonen ble administrert av en Quisling-regjering under ledelse av marskalk Petain. Dette var en ordning som varte fram til 1942, da tyskerne overtok det hele. Utstyrt med spesielle passerseddler kunne man, med de rette kontaktene, reise fritt mellom sonene. Vår helt, Nestor Burma, i det sivile leder av detektivbyrået Fiat Lux, sitter i interneringsleir sammen med andre franske soldater når historien begynner. Her møter han mystiske personer, når han siden slipper løs, begynner folk å bli drept rundt han. Alt virker uforståelig inntil oppsummeringa og avsløringa av skurkene, med alle mistenkte til stede, på de siste sidene. Forsåvidt en ganske streit kriminalroman. Tardi har imidlertid gjort veldig mye ut av råstoffet. Faren hans satt sjøl i interneringsleir i sin tid, og Tardi har brukt mye av farens tegninger og historier som bak-

grunnsmateriale for denne delen av fortellinga. Dette gir en overbevisende autensitet. I det hele tatt er miljøskildringene sterke i denne boka (190 sider!). Denne grå, kalde vinteren når 1940 går mot slutten, hvor svartebørshandelen florerer og med tyske soldater overalt, er flott framstilt i grått og svart. Tardi bruker side etter side på å beskrive miljøer: Lyon, Paris, cafer, militærleire, landsbyer, hus. Han bruker store ruter, det er sjelden flere enn seks på sida, ofte ikke mer enn tre-fire. Dette gjør at han får en mengde detaljer med i hvert bilde, og ofte har han plassert personene vi skal følge med nede i det ene hjørnet. Jeg blir ofte sittende å se på kinoplakater og veiskilt i bakgrunnen når jeg blar i boka. Og som det høver seg en riktig tegneseriekunstner er ingenting tilfeldig plassert. Alt som er med i rutene har en funksjon. Oppbygginga av hver side og hver rute er gjennomtenkt. Det gjør at serien ikke er spesielt tung å lese, men mengden av informasjon på hver side gjør at det tar sin tid å komme gjennom den. Dessuten er historien spennende fortalt!

FORBRUKERVEILEDNING

Farvel Brindavoine, Historien om den ukjente soldat, Griffu og Tåge over Tolbiacbroen er alle å få på dansk, til en nokså rimelig penge. Tillintetgjøreren er kommet på norsk, utgitt på Tronsmo forlag. Vi tar 20,- kroner for den. Adele-serien er for tida utsolgt fra forlaget både i Norge og Danmark. En serie jeg ikke har nevnt i det hele tatt, er Isens Dæmon. Den er en liten hilsen til Jules Verne, en hyggelig liten flipp. Fås på dansk til 47,- kroner. Just her kan skaffes på svensk, til ca. 135,- kroner. Stasjonsgata 120 er kommet på norsk, i en lekker utgave til 238,- kroner. Hvis man ikke har tegneserieinteresserte bestemødre eller kjærester som kan gi den bort til jul, kan man jo prøve biblioteket. Den er ihvertfall en nødvendighetsartikkel. Og hva mente jeg egentlig med at Tardi er en ordentlig kar? Jo, sjøl om det ikke alltid er lett å skjønne hva han driver med, merker vi at det ikke er noen lettvintheter her. Denne fyren tar det han driver med alvorlig, også uten å spekulere i gørr og dritt som altfor mange andre.

Kjetil Lenes

«Stasjonsgata 120»: Hver rute er gjennomtenkt.

bevare både skinnet og vettet gjennom første verdenskrig. Selv om han ikke seinere har laget mye som er like direkte kommer temaet stadig igjen. «Tåge over Tolbiacbroen» (1982) er en tegneserieversjon av en kriminalroman av den hardkokte typen. Krigen foregår her mellom anarkister av ymse slag og samfunnet, i tida etter 2. verdenskrig. Vår helt, Nestor Burma, er forhenverende anarkist og for tida politimann. Vi følger han på vandring gjennom mørke, tåkede, høstlige Parisgater, sammen med sigøynerpiken Belita Morales, på jakt etter den som har myrdet Abel Bemot alias Albert La-

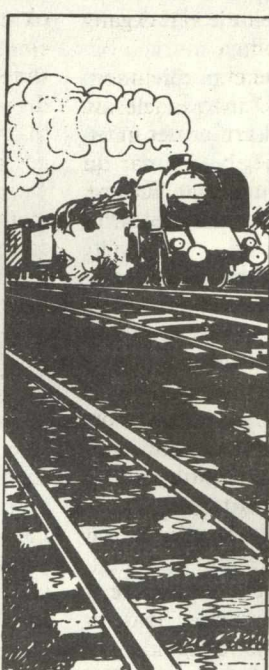

Grensepassering mellom det okkuperte og det «frie» Frankrike. Fra «Stasjonsgata 120».

rondissemment og sjekke sjøl. Når han tegna denne serien hadde han allerede laget «Griffu» (1978). Dette er imidlertid et svakere album, en slags treningsøkt, sjøl om det er underholdende nok. Vi hopper derfor elegant over dette.

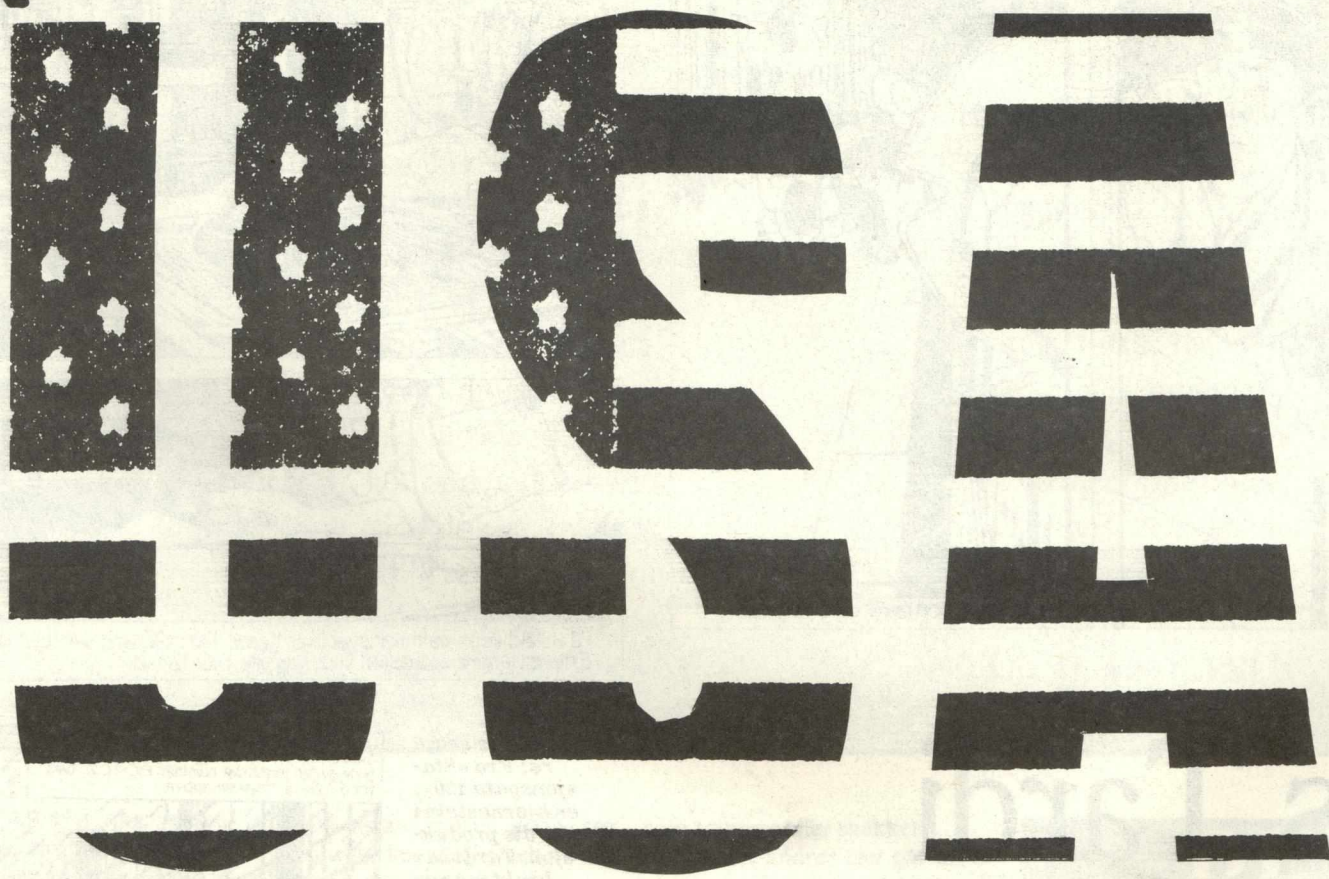
BYEN

Og dette med byen som hovedperson er viktig hos Tardi, i albumet «Tillintetgjøreren» (1984) møtes de to temaene, Krigen og Byen, for alvor. Dette er også en tegneserieversjon av en roman. Hovedpersonen Walther skliir mellom den indre virkeligheta og den

1976 til 1985. Serien inneholder mye rart. Fra serien «Farvel Brindavoine» har den hentet Brindavoine sjøl, og kulissene, Frankrike 1914 og åra rundt. Men det er Frankrike sånn som det ser ut i romaner fra den tida han viser oss. Gale professorer, okkulte sammensvergelses, merkværdige flygemaskiner i jugendstil og støpejern, mumier som står opp fra de døde og sammentreff ut av ville helvete (og samtidig, i Kina...). Det er vanskelig å gi noe referat av serien, da mye av sjarmen ligger i de ville innfallene og forviklingene. Hovedpersonen Adele går igjennom serien som katalysator

Reisebrev fra

.....*federal law prohibits smoking exept in rear of coach. Sigarets only, no pipes, sigars or marihuana.*

JEG REISER med buss gjennom statene. En investering noen dager tidligere hadde utstyrt meg med et 15 dagers buss-pass og nå var jeg på vei gjennom Kansas. Forøvrig et sted man bør unngå å reise gjennom med buss. Maisåkrene er riktignok svært imponerende, men etter kun noen få timer mister de fullstendig sin sjarme.

Turen hadde startet i Milwaukee dagen før og jeg hadde tatt første stopp i Chicago, metropolten ved Lake Michigans bredd.

Opprinnelig hadde jeg tenkt å tilbringe noen dager i denne berømte byen, men enkelte små komplikasjoner fikk meg på bedre tanker. Enhver som planlegger å oppholde seg i Chicago bør være klar over at den lokale varianten av engelsk er mer enn vanlig bastardisert og selv en så enkel ting som å kjøpe seg en hamburger kan lett utvikle seg til det rene eventyret. Jeg taler av personlig erfaring. Drevet av sult (og et ønske om å forlate en usedvanlig mørkete by) hoppet jeg på en buss til St. Louis og tilbragte en svært lite begivenhetsrik natt i denne byen. Det kan godt hende at St. Louis er en fin og interessant by, men mandag morgen mellom 02.00 og 07.00 er det svært lite som foregår der, som på de fleste andre steder.

IKANAS City byttet jeg buss, og nå var jeg på vei mot en viss Garden City. Neida, det er ikke dine geografikunnskaper som svikter, det er ingen grunn til at du skulle ha hørt om den.

Bussen ankom byen rundt midnatt og sammen med to nyervervede venner startet letingen etter et tak over hodet. Heldigvis er det ingen mangel på moteller i landet, og i en by på størrelse med denne lå de i overkommelig gang-avstand fra sentrum. Ellers er det vanligvis nødvendig med bil for å komme seg til dem. Amerikanske moteller holder en rimelig standard, det vil si: Dusj, rene lakner, TV på rommet og sjelden kakkerlakker.

Natten tilbrakte jeg i samtale med den ene av mine nye bekjentskaper. Denne samtalen dreide seg blant annet om rasisme og den lærte meg en viktig forskjell på den nord-amerikanske tanken om at de «andres» (les: nigger og spics) kultur skulle oversvømme *Gods Own Country*, men derimot var raserenhet det store spørsmålet. Dette, fikk jeg erfare siden, var gjennomgående holdninger hos de amerikanerne som jeg kom i kontakt med.

Nok om det, neste dag så jeg meg om etter et billigere sted å bo.

SELV OM 19 dollar ikke er mye for et værelse var det i overkant av hva mitt reisebudsjett kunne tåle og jeg bestemte meg for å prøve en ny vri. Bevæpnet med mitt vinnende smil og den tyngste norske aksangen jeg

kunne prestere entret jeg en av byens mange kirker. Presten var svært forståelsesfull og kort tid etter fant jeg meg selv inlosjert i et hus sentralt plassert i byens sentrum.

Huset var eid av byens kirker i fellesskap og fungerte som et slags transit for arbeids- og husløse. Standarden var kanskje ikke verdens høyeste, men maten var god og muligheten for kontakt med de «lavere» lag av befolkningen var jo så avgjort til stede. Jeg tilbragte to dager til i denne usympatiske byen. To daget benyttet til fjerning av myter om den amerikanske høye levestandard. Noen erfaringer rikere om amerikanske småbyer dro jeg videre mot en av de store metropolene, Denver, Colorado.

GRUNNEN TIL valget av Denver var delvis den relative nærhet, men mest det faktum at jeg faktisk kjente noen i denne byen. Jeg kom dit tidlig en fredags morgen og tok fram mitt kart over byen. Den unge kvinnen jeg hadde adressen til bodde i Littleton, en av byens rikere forsteder, på mitt kart lokalisert til ca. seks miles fra bykjeren, og jeg bestemte meg for å benytte bena. Denne beslutningen beriket meg med atter en nyttig viten om landets innbyggere.

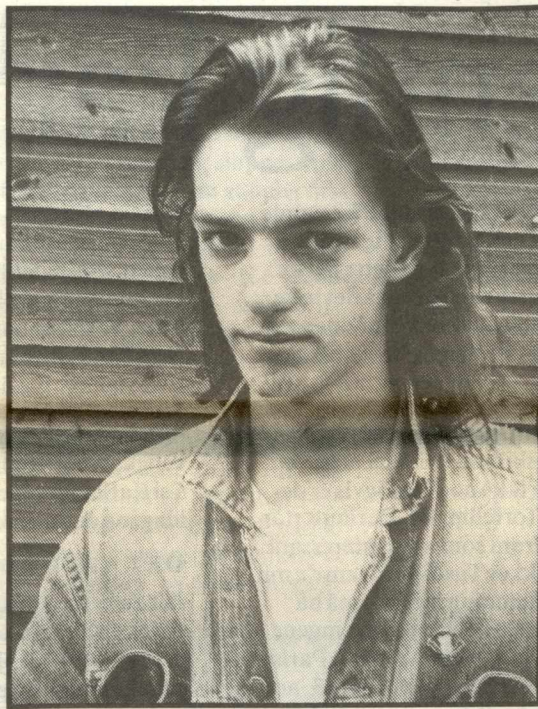
Siden ingen amerikaner ville finne på å bevege seg mer enn høyst 100 meter til fots er avstandene på bykart ikke alltid helt korrekte. I dette, konkrete tilfelle var differansen nærmere 14 miles.

Jeg fikk meg dermed en lang spasertur langs Denvers *broadway*, en gate som strekker seg i rett linje gjennom hele byen. Her kunne jeg nye det deilige, om enn noe varme høstværet, mens jeg observerte næringslivets representanter langs veiens sider. Først kom en bilselger, fulgt av et gatekjøkken, fulgt av en ny bilselger, fulgt av et nytt gatekjøkken og så videre i det uendelige. Kun avbrutt av et og annet «*Adult entertainment center*» («Underholdningssenter for voksne») som kunne lokke med severdigheter som «*Denvers cutest kitten, completely nude*». («Denvers søteste kattunger, helt nakne»).

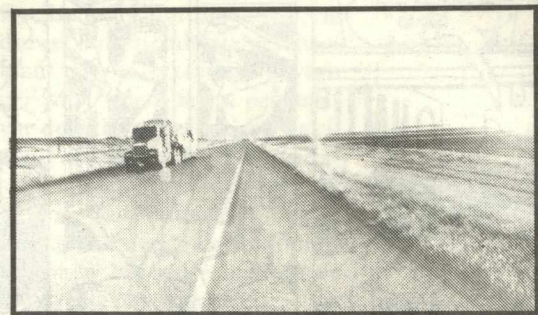
LANGS DENNE gaten hadde en med andre ord mulighet til å skaffe seg både fremkommelighet, føde og intellektuell stimulans. Slett ikke dårlig når man tar veiens lengde, snaue 20 miles, i betraktning.

Jeg ankom omsider mitt bestemmelsessted bare for å finne ut at hun jeg skulle besøke ikke var hjemme. Hennes far tok meg heldigvis i nåde, og jeg tilbragte natten på hans sofa mens vi diskuterte underskuddet på den nylig offentliggjorte handelsbalansen.

Denver er en rimelig hyggelig by, men uten bil er det omtrent umulig å komme seg noe sted i den. Man kan selvfølgelig vandre rundt i byens

Tor Fuglerud la i sommer ut på en tyve dagers bussreise gjennom USA. FOTO: LEIF STEINHOLT

Highwayene går på kryss og tvers over USA - bilenes land. FOTO: LEIF STEINHOLT

down town area, men dette området er svært lite og byr på få overraskelser. Jeg hadde fått mer enn nok av min lille spasertur dagen i forveien, så neste kveld dro jeg videre, denne gangen med stor kurs sørover.

Neste morgen kom bussen til Albuquerque, men jeg følte ingen trang til å oppholde med lengre enn nødvendig i en by jeg knapt nok kunne uttale navnet på, så jeg fortsatte sørover gjennom New Mexico. Dette området kan på det varmeste anbefales av mennesker som vil bekrefte det bildet av amerikansk natur som en rekke westernfilmer har innprentet i oss.

ETTER EN begivenhetsløs dag på en buss fylt med mexicanske innvandrere kom jeg til neste by, El Paso, på grensen mellom Texas og Mexico. Mitt første møte med den rimelige harde hverdagen i El Paso var et stor billboard utenfor byen med teksten «*Don't give to beggars, they cause traffic problems*». («Ikke gi til tiggere, det skaper trafikkproblemer»). Senere skulle jeg lære, gjennom en artikkel i Time Magazine, at den var betalt av en privatperson.

El Paso var på mange måter mer lik europeiske byer, med et stort sentrumsområde der

handelsstanden var lokalisert sammen med de fleste offentlige bygg og underholdningssentra. Det eneste som kunne gi en viss, bitter bismak var alle de husløse som tigde på gaten, og de evindelige *Border Patrol cars* (Grensepolitibiler), som sendte *wetbacks* (ulovlige innvandrere) tilbake over Rio Grande. Det er en utstrakt fattigdom i alle av USAs byer, men jeg så det aldri så utilsørt som her. Jeg reiste videre.

TUREN GIKK østover, gjennom Texas, for å ende opp i Forth Worth/Dallas (midt imellom, faktisk, i området Grand Prairie). Her kunne jeg slå opp i min trofaste følgesvenn, notisboken, med adresser sanket både her og der, og på nytt nyte godt av den berømte gjestfriheten landet er så kjent for. (Adresser kan være svært praktisk av og til).

Forøvrig ga mitt opphold i Texas meg mulighet til å konstatere at de «store» byene, Dallas, og Houston, som jeg dro til etterpå, som Denver ikke var noe særlig uten bil. Sentrum i byene begrenset seg til en 50 til 75 kvartaler, mens resten av arealet er dekket av endeløse villaforsteder, *highways*, og de enorme *malls* (digre handlesentra).

Som sagt reise jeg til Houston, og tok derifra veien langs Mexico-gulven inn i Florida, for her å besøke et av minne ytterst få familiemedlemmer i landet. Turen gjennom Mobile og Biloxi inn til Pensacola var deprimerende. Lufta var varm, klam og ekstrem fuktig. Langs hele veien så man forråtnelse fremskyndet av det ekstreme været, maling som flasket i store flak av vegger som slo seg i den fuktige lufta, klærne klebet seg til kroppen, og hele opplevelsen var svært ubehagelig. Det mest interessante ved Pensacola skulle vise seg å være navnet, og selv ikke det var særlig mye å skrive hjem om.

Jeg dro videre, denne gangen nordover, og reiste gjennom noen av de, etter min mening, mest naturskjønne områdene i USA. Oppover gjennom North og South Carolina og Virginia. Her gjorde jeg mitt nest siste stopp, Richmond, og ervervet meg atter en viktig erfaring. Dersom du skal overnatte i en fremmed storby er det en klar fordel å ankomme tidligere enn jeg gjorde; det er svært lite morsom å vandre rundt mellom klokka 23.00 og 01.00 på jakt etter et sted å sove.

Jeg ble omsider tatt til nåde på et av byens utallige moteller, som kunne tilby meg et brukt rom for halv pris, noe jeg umiddelbart takket ja til.

NESTE MORGEN hoppet jeg på en tidlig buss og reiste inn i landets hovedstad, Washington D.C. Her vandret jeg rundt på måfå en hel dag uten å se et eneste av de berømte byggene og monumentene. Av dette kan en lære at det slett ikke er så dumt å ha et kart over de byene man besøker.

Sent på natten hoppet jeg på en buss tilt ake til Chicago og kunne min siste natt i landet nyte synet av Pennsylvania og Illinois før jeg ankom O'Hare airport, Chicago 15 minutter før flyet tok av. Tyve dager i statene var over og jeg var omsider på vei hjem.

Tor Fuglerud

KAMP FOR LIVET

Etter sommerens budsjett-demonstrasjoner og politiets voldtekt av demonstranter og Blitz-miljøet, vil trolig byrådet i Oslo kommune snart iverksette sin reguleringsplan for gata Pilestredet pluss omegn. Husene her skal rives og nye bygges. «Tilfeldigvis» vil Pilestredet 30c, Blitz, gå under i samme slengen.

— Vi kommer til å slåss for huset vårt så lenge det er liv i oss. Hvis Blitz blir revet vil helvete bryte løs i Oslo. Det er ingen trussel, kun en realitet, sier Cecilie i pressegruppa på huset til Rute 80.

— Kommunen og politiet tror vi er svekka etter den siste tidas harde kamper. Politiet har kjørt ett voldsomt paranoia-kjør mot oss lenge. De truer oss med varetekt, filmer alle demonstrasjonene og registrerer alle som deltar for å skremme dem vekk. Etter demonstrasjonen utenfor fengselet skremte de oss med at de hadde funnet en «bombe» i toget, slik at folk ble livredd og ikke turte å nekte dem å ta fingeravtrykk.

— Politiet har blitt røffere den siste tida. Nå slår de konsekvent etter hodet og driver hestene vilt mot folk, de virkelig moser mennesker.

— Det var flaks at ingen døde i sommer. Men politiet har alltid tatt oss hardt, bare at nå tar de alle hardt. De prøver å knuse den politiske motstanden på venstresida med vold. Også prøver de å gi oss skylda for alt. Da en fyr sprengte seg ihjel nede på politistasjonen, kjørte politiet rundt til masse folk i vårt miljø og sa at «en venn av dere har sprengt seg ihjel, vet dere hvem det er?», sjøl om de visste at han var tredve år og fra Drammen.

— Men vi er ikke svekka, tvert imot har det aldri gått så bra og vært så mye folk her nede nå som før. Det er få som er blitt skremt vekk sjøl om vi har opplevd den verste trakasseringa i 80-åra. Det er folk fra alle mulige miljøer som bruker huset, alt fra den 15 år gamle drabantby-jenta til den garva «demonstranten». Og det er vel mest unge folk, som kanskje har mista sin egen fritidsklubb eller bare er nysgjerrig.

— Jeg tror at politiets trakassering og all pressehetsen har gjort at folk står mer sammen. Folk har fått mer følelse for huset og tar mere ansvar, etter sommeren har folk stilt opp noe helt utrolig. Etter at vi mista penestøtta pluss alle stillingene på huset må alt gjøres på frivillig basis, og det er utrolig mye som må gjøres bare for at huset skal holdes igang. Men det går, vi overlever på konserter, pengegaver og diverse. For tida er vi ganske rolige, vi har ikke hørt noe fra kommunen om riving, men de har vi jo aldri hørt noe ifra, så vi er forberedt på alt.

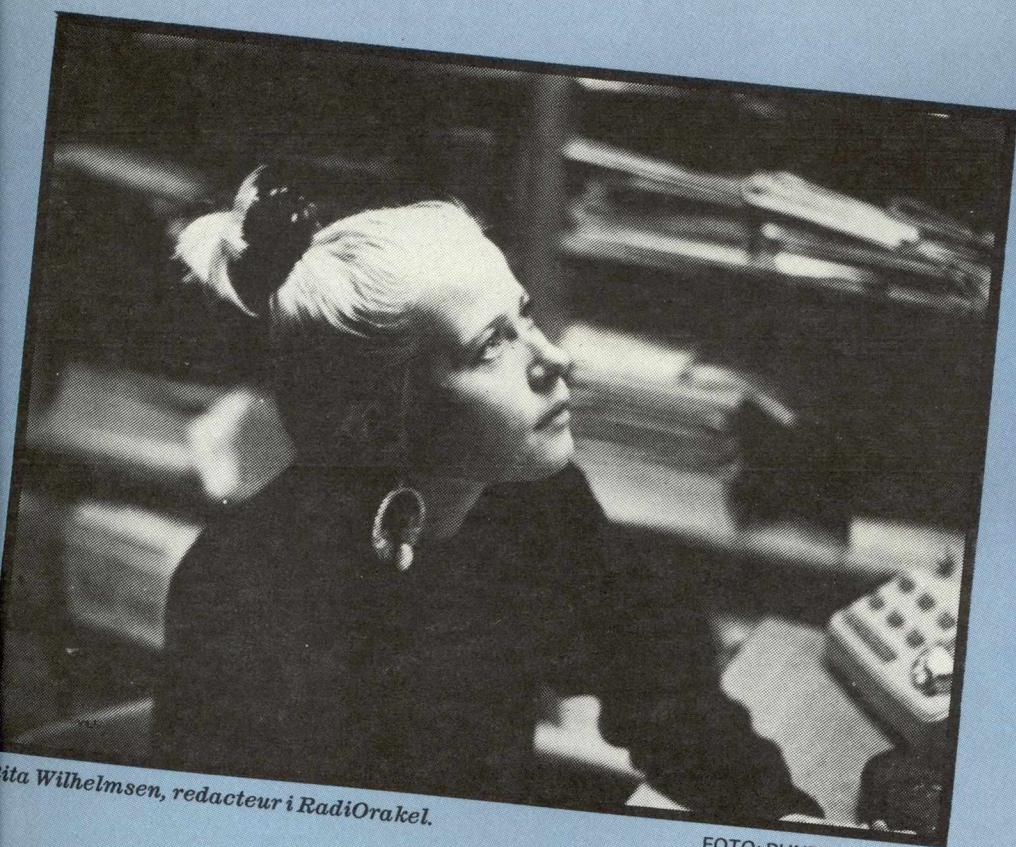
— Hvis de river dette huset, river de et sydende og aktivt miljø. Dette er for mange folk det eneste stedet hvor de kan drive med sine egne ting, enten det er musikk, foto, biljard, politikk eller bare sitte på kaféen. Dette huset betyr virkelig noe for folk, mange har alle vennene, hele livet sitt her.

— I det siste har mange mista jobbene sine, leiligheten sin, folk kommer hit for å sove og spise billig mat. Hvis huset rives mister de så mye at helvete vil bryte løs, det blir kampen om et sjølstyrt hus på nytt.

— Det er ingen trussel, bare en realitet. Men dette huset blir ikke revet. Vi er for sterk til at de klarer det.

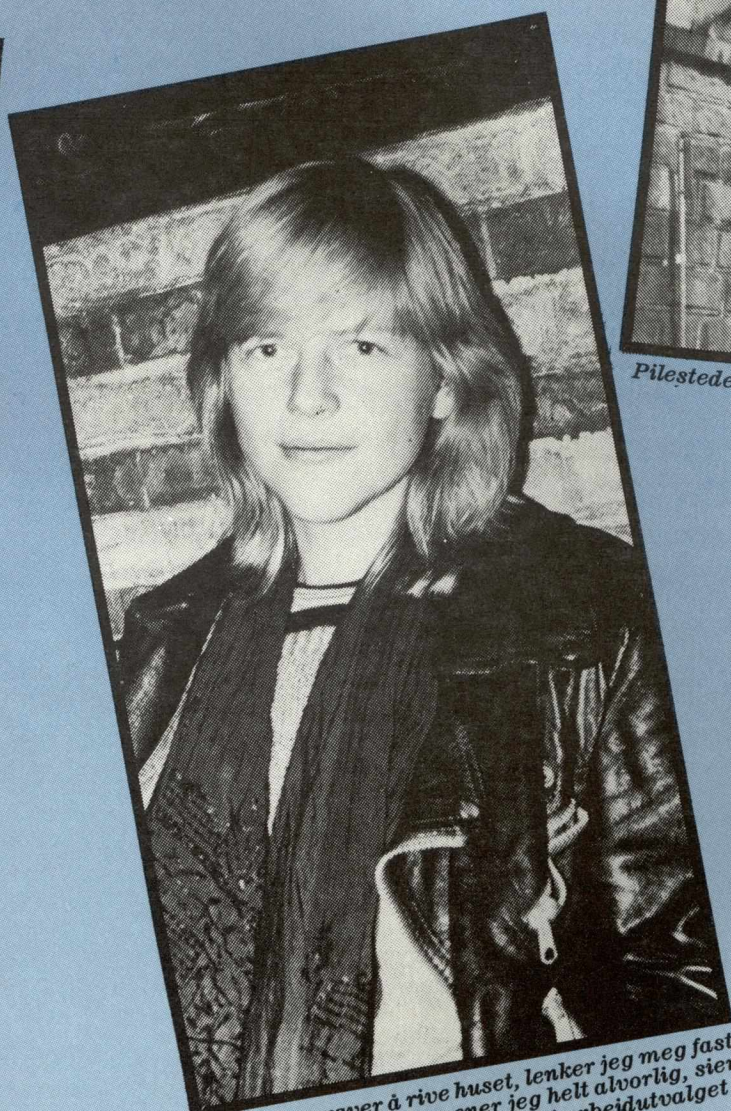

— Det er veldig lett å treffe folk som du kan spille med her. Miljøet er veldig godt og betyr mye for folk. Dette stedet rekrutterer veldig mye folk, det er mange nybegynnere og nesten alle jente-banda i byen har starta opp her. Det blir krise for de banda og masse folk hvis AKKS legges ned, mener Kristin Zoernig (kontrabass) og Mona Haugerud (saxofon). De traff hverandre i AKKS' «jente-storband» og bruker begge AKKS aktivt.
FOTO: KATRINE MALMO

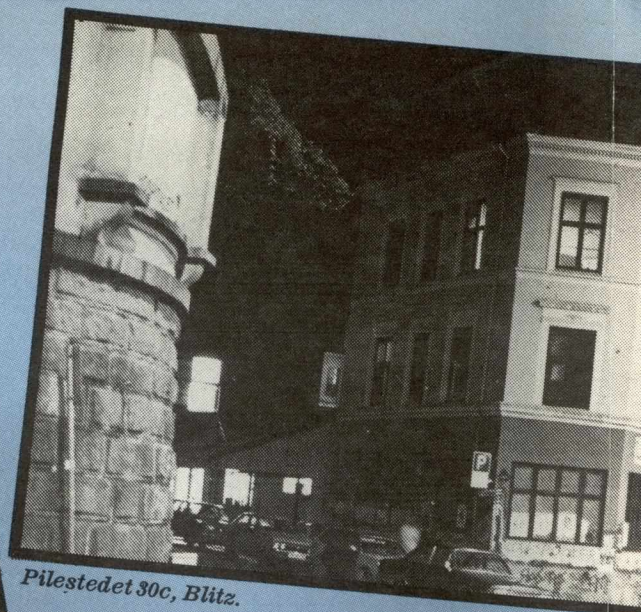

ita Wilhelmsen, redacteur i RadiOrakel.

FOTO: RUNE E. YTREBERG

— Hvis de prøver å rive huset, lenker jeg meg fast til radiatoren, og det mener jeg helt alvorlig, sier Nina Meyer Jacobsen, medlem i arbeidutvalget i Aktivt Kvinne Kultur Senter (AKKS).
FOTO: RUNE E. YTREBERG

Pilestedet 30c, Blitz.

Krisesenteret i Oslo er stadig truet av nedleggelse. FOTO: KLASSEKAMPEN

Jentearbe
ett alvorl
raket, kie
beste og
nærradioe
eneste je
Kvinne K
landets er
jenter, en
leggelse.
nemlig r
Blitz, hvo

Oslo kan snart få
pakeslag: RadiO-
m en av landets
ukonvensjonelle
i tillegg landets
radio, og Aktivt
Senter (AKKS),
«rockeklubb» for
ge truet av ned-
kommune vil
Pilestredet 30c,
holder hus.

FOTO: RUNE E. YTREBERG

«...lenker jeg meg fast til radiatoren...»

I TILLEGG TIL AT landets eneste rockeklubb for jenter kan bli nedlagt, står også krisesenteret for kvinner og Kvinnehuset i Oslo i stor fare.

— Det er skikkelig skummelt hvis disse unike tilbudene forsvinner. Det er utrolig viktig for kvinner å ha fora hvor vi kan samles, diskutere og utvikle en felles styrke.

JENTEROCK ER POLITIKK

Kvinnebevegelsen må nå kjempe for å sikre de tilbudene vi har slåss fram, sier Nina Meyer Jacobsen i arbeidsutvalget i AKKS.

Vi er på besøk på Blitz i tredje etasje, hvor AKKS har kontor og øvingslokaler. Noe vi tydelig hører, det piper i saxofoner og trommer i trommer, men Nina overhører elegant musikken og fortsetter ufortrødent videre med å gi oss bakgrunnen for det hele.

— Instrumenter som gitar, trommer og f.eks saxofon har tradisjonelt vært gutte-instrumenter, mens jenter i rocken til nød har fått lov til å synge. Vi synes det er viktig at jenter er likestilt med gutter på dette området, og målsetninga var altså at jenter skulle spille på flere strenger.

— Da er det klart vi må kjempe for det, gjøre det til en politisk kamp. Og der har du AKKS sin funksjon.

JAM

— For tida har vi gående kurs for ca. 40 stykker, hovedsaklig jenter, i sang, bass, trommer, saxofon, gitar og lyd-mix. I tillegg har vi workshops i sang, helgesamlinger hvor kursdeltagerne treffer de andre og lærer å spille sammen med andre, og JAM hver andre eller tredje uke.

— Utifra dette oppstår det band med folk fra hele huset som øver her oppe og nede i kjelleren. Vi arrangerer konserter på huset, folk får scenetrening, sjølv om endel jenter ikke tør. Jenter er mer tilbakeholdne enn gutter.

— Vi og RadiOrakel ble født ut av ett overskudd fra Kvinnefestivalen i 1979, og ville nok ikke vært til hvis ikke kvinnebevegelsen hadde stått så sterkt da. I 1982 kom vi hit, og etter seks års drift vil jeg si at vi har oppfylt våre målsetninger. I dag har vi 200 medlemmer, og utrolig mange jenter har begynt å spille musikk her. Vi har vel aldri vært så aktive som nå. Sjølv kom hun inn i miljøet da hun kjøpte seg en saxofon og trengte et sted og et miljø å spille i.

TØR IKKE

— Slik betyr vi vel endel for Oslos mu-

sikkmiljø i den grad det er mulig. Musikk-journalistene er jo menn og skriver ikke om oss, sjølv om mange av banda, f.eks. Make Up, er skikkelige gode. Jeg tror ikke de tør, for jenterock er forskjellig fra gutte-rock. Jentene gir seg ut på skikkelige vanskelige ting, det er bra, men spesiell musikk. Jenter øver mye og stiller høye, for høye krav til seg sjølv, mens gutter er mindre sjølvkritiske.

— AKKS har forandra seg mye det siste året. Kommunen skjærte vekk alle pengene og stillingene våre, så nå skjer alt arbeidet som alt anna arbeid her på huset frivillig. Folk setter seg opp på vakter for å holde lokalene åpne. Men det er vanskelig å drive uten en fast på kontoret og uten penger. Nå lever vi av pengene fra konserten under Nordisk Forum i sommer, vi har ikke penger til en kassettspiller engang.

— Det er jo frustrerende hele tia å ikke vite hvor lenge vi kan drive på, det er en ganske pressa situasjon, og det er nok endel som har trukket seg ut på grunn av det og kriminaliseringa av huset. Men vi satser på å rekruttere nye folk og få de inn i miljøet, slik at flere kan drive stedet. Det tror jeg går bra.

RÅTTENT

— Kommunen behandler oss råttent. De burde innse realitetene og gi oss leiekontrakt, stillinger og kulturstøtte. Isteden lager de oss til ett stort problem, og skjønner ikke at når vi har laget ett miljø i seks år kan de ikke bare si, sorry, og ta det ifra oss.

— En ting er at jeg synes dette huset er innmari spennende, vi har veldig store muligheter når det foregår så mye forskjellig ett sted: Radio, musikk, kafé og politisk virksomhet. Vi må hele tida forholde oss til politikerne som en trussel, og det kan kanskje være noe sunt i det. For meg er dette huset viktig, jeg vil ikke flytte ut til et annet sted.

— Det er kanskje derfor vi har lite kontakt med kvinnebevegelsen, adressen Pilestredet 30c skremmer kanskje. Men vi er åpen for kontakt, vi har bare ikke kapasitet til noen offensiver selv.

— Det andre er at dette er jævlige viktig for folk, det er ett stort og flott jentemiljø her. Og jeg vet sannelig ikke hvor jeg og vi skal få utløp for kreftene våre, masse folk vil bli helt fortvila og føle at de mister en del av livet sitt hvis dette forsvinner.

RADIATOR

— Så kommunen risikerer meget sterke reaksjoner hvis dette stedet stenges. For det er jo bare innmari teit og legge ned ett slikt kjempetilbud for jenter, vi trenger dette for å kunne tro på oss sjølv.

— Jeg vil ihvertfall ikke gi dette stedet ifra meg, jeg kommer til å lenke meg fast til radiatoren hvis de kommer, og det mener jeg helt alvorlig, sier hun med ett smil, og jeg tenker for en nydelig avslutning på intervjuet, tar de nødvendige bildene (gud!) og takker.

Så går vi litt rundt i lokalene, ser på musikantene, lytter og vurderer, prater litt med folk, og alle er enige om at de ikke vil miste stedet. Deretter begir vi oss en bratt trapp opp på loftet, hvor RadiOrakel har kontorer og studio. Her har vi avtalt å treffe radions redacteur, 26 år gamle Rita Wilhelmsen, hun forteller at hun skriver navnet slik som skipsrederen, og etter at hun har fått tak i kaffe (signe henne) og gjort unna de samtalene hun som redacteur må gjøre unna, rydder vi bordet og kommer igang med pratninga.

JENTERADIO

— RadiOrakel er en jenteradio! En radio av, med, for og om jenter. Målet vårt er å få flere jenter i mediabildet, som det så fint heter. Det har vi klart til overmål, for tida fungerer vi som rene utdannings-institusjonen for NRK, vi har utdannet en drøss med kvinnelige journalister. Vi har flertall av kvinnelige teknikere i radioen. Så prøver vi altså å synliggjøre kvinner i sendingene våre.

— Slik blir vi anderledes enn de andre nærradioene, også radioer med ganske lik profil som f.eks byens studentradio. Vi tar opp andre ting enn dem og på en anderledes måte. Vi spiller flere kvinnelige artister, og vi har flere, faktisk svært mange, programmer om samliv, sex, familien og problemer der, altså mye om mellom-menneskelige forhold, for å si det fint. Vi har natssendinger med tema som f.eks sjalusi eller forelskelse.

— Vi lager sendinger med tema og saker som angår kvinner, om barnehager, kvinner på arbeidsmarkedet osv. Sjølv om det kan bli mye «kvinner i Uganda», «kvinner i» og sånn. Og så har vi kvinneportrett, om en eller annen kvinne som er blitt skvisa ut av historieboekene.

Så blir vi avbrutt av ett spørsmål til redactoren, og jeg benytter anledningen til å sjekke spørsmålslista. Hun er veldig lite redaktør, sier hun, folk får lage det de vil, bare av og til sier hun at du lager det og sånn. Og så kommer en gammel kjenning av meg innom radioen og da må vi jo prate litt, alltid trivelig at noen kjenner deg, livet blir ikke så ensomt da. Men Rita skal prate med en medarbeider klokka halvfem så vi fortsetter.

IKKE MENIGHETS RADIO

— Men vi er ingen menighetsradio, jeg vil ha en kritisk vinkling til kvinnebevegelsen. Også vi har ikke så mye kontakt med kvinnebevegelsen, kanskje vi ikke er feministisk nok. Jeg vil ikke være sekterisk. Og vi er ingen radio for 68erne, jeg er drittlei dem og bøkene deres om seg selv. De er «seminar-generasjonen», mens vi vel mer tilhører 80-års miljø og måte å arbeide på.

Sjølv starta ho i radioen for fem år siden og er idag den som har vært med lengst. Ho starta fordi ho hadde lyst til å arbeide i radio, og RadiOrakel var eneste alternativet da. Dessuten gikk hun på kvinnesosiologi og hadde mye tanker om kvinner og feminisme.

— Meningen er jo også at jenter skal ha ett miljø her i radioen hvor de skal slippe og hevde seg og måtte konkurrere med guttene, men være trygge på seg sjølv. Jeg synes vi har klart det, det er ingen konkurranse-mentalitet her. Den yngste medarbeideren vår er 16 år og er trygg her, har sjølvtilit. For tida er ca. 40 stykker med, og vi har vel 14 sendinger i uka. På de seks åra vi har sendt har vi ikke forandra oss så mye, blitt proffere og sender ikke så mye om mystikk og okkultisme.

DRISTIG

— Hvorfor har dere blitt en så god radio?

— En av årsakene til at vi har vært spennende er at jenter tenker anderledes, samarbeider godt og sammen tør å være dristig og eksperimentell. I tillegg hadde vi FULL frihet, ingen som kom med pekefingeren og sa at dette er for eksperimentelt eller alternativt, vi har veldig få begrensninger så sant kvaliteten er god nok. Og det var veldig få som hadde samme utgangspunkt som oss, lage en jenteradio.

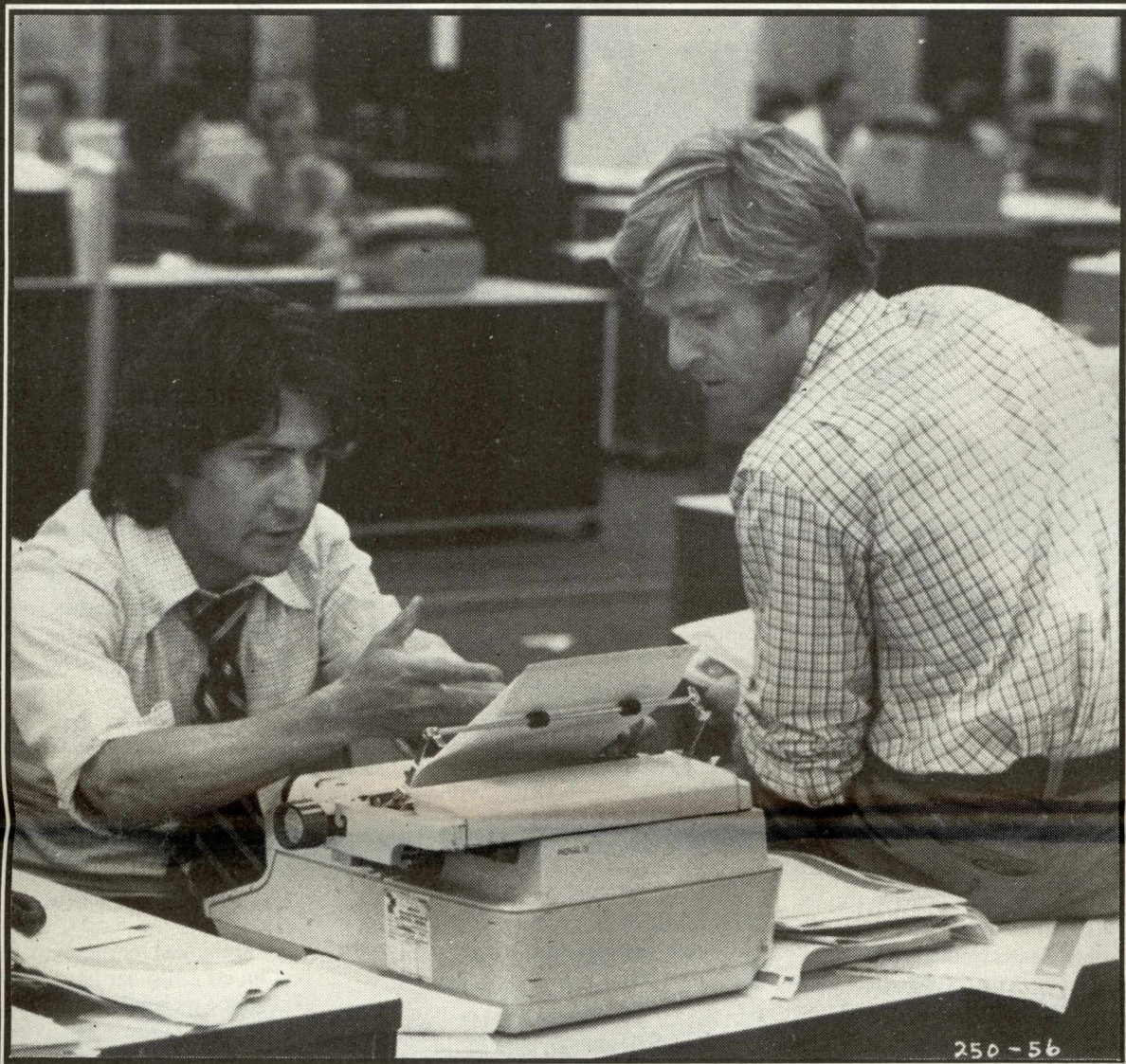
Kaffen begynner å bli lunken og Rita har snart sagt det hun skal si. De sliter med å ikke ha noen penger akkurat som resten av huset, og likestillingsavdelingen i Forbruker- og Administrasjonsdepartementet fikk de ikke støtte hos, fordi de «ikke oppfylte kriteriene». Adressen deres var nok for støtende.

Så tar vi de nødvendige bildene, og mens jeg går hjemover tenker jeg på noe Rita sa:

— Det er rart hvordan kommunen prøver å knuse oss for å feie oss under teppet, og ikke skjønner at den kulen vil de da snuble i seinere.

Rune Endresen Ytreberg

SKRIVE- KLØE?

I filmen «All the president's men» spiller Robert Redford og Dustin Hoffmann de to stjernereporterne Bob Woodward og Carl Bernstein, som avslørte Watergate-skandalen og tvang USA's president Nixon til å gå av.

Vi kan ikke love deg at Rute 80s skrivekurs gjør deg til stjernereporter i løpet av ei helg. Men vi tror det er et godt tilbud til alle med skrivekløe som kan tenke seg å få ting på trykk i et radikalt ungdomsmagasin.

Rute 80 ønsker seg nemlig flere skribenter til alle typer stoffområder: Aktuelle reportasjer, musikk, noveller, dikt, kommentarer. Derfor arrangerer vi et kombinert skrivekurs og Rute 80-seminar den 13. til 15. januar 1989, som er åpent for alle interesserte.

På kurset vil vi blant annet gå gjennom praktiske regler for skrivning, og prøve oss på ei praktisk oppgave. Vi skal diskutere den ideologiske rolla media spiller og vår egen holdning til det å skrive, og hva slags magasin vi ønsker å lage. Og vi får besøk av Klassekampens redaktør Sigurd Allern, som skal innlede med utgangspunkt i si nylig utgitte bok om kritisk journalistikk, «Møkkagraverne og den kritiske tradisjonen».

Seminaret starter om kvelden fredag den 13., og varer til søndag ettermiddag. Deltakeravgiften er på 50 kroner. Da får du også middag lørdag.

Meld deg på innen 1. januar, så sender vi deg mer informasjon. Hva har du å tape?

- Jeg melder meg på Rute 80s skrivekurs ☐
- Jeg vil ha abonnement på Rute 80 (50 kr. for seks nummer) ☐
- Jeg vil ha informasjon om Rød Ungdom ☐
- Jeg vil bli medlem i Rød Ungdom ☐
- Jeg vil bli med på Rød Ungdoms bøllekurs ☐

Navn:

Adresse:

Alder: Stilling:

Sendes: Rød Ungdom, Postboks 610 Sentrum, 0106 Oslo 1

Felleskomitéen for Eritrea har blitt stifta i høst. Komitéen er ei videreføring av det oppsvinget Eritrea-arbeidet hadde rundt Operasjon Dagsverk i fjor.

Kvinnene er ei viktig kraft i kampen for et fritt Eritrea.

FOTO: ERIK ANDERS AURBAKKEN

Ny komité for Eritrea

MANGE AV RUTE 80s lesere husker vel Operasjon Dagsverk 1987, som gikk til Eritrea. Dette var en viktig begivenhet, som førte til at spørsmålet om Eritreas uavhengighet i stor grad ble flytta oppover dagsordenen i norske massemedia.

Eritreerne har slåss for retten til demokrati og sjølbestemmelse siden 1961, mot Etiopia, som okkuperer det lille landet på Afrikas Horn.

OD-87 mobiliserte alle Eritrea-venner sammen med tusenvis av norske skoleelever til å skape blest om Eritrea. Mye informasjon kom ut gjennom OD-aksjonen, men også på grunn av stor aktivitet fra Eritreafrontens medlemmer.

NY STØTTEKOMITÉ

Både i og utafor Eritreafronten blei man enige om å fange opp den entusiasmen som hadde bygd seg opp rundt OD, ved å invitere nye grupper til å delta direkte i arbeidet med å danne en ny støttekomité for Eritrea.

Dermed blei Felleskomitéen for Eritrea født. Stiftelsesmøtet gikk av stabelen lørdag 29. oktober i år, og til da hadde flere organisasjoner vært med på å utforme politisk plattform og arbeidsprogram for den nye komitéen.

Hovedpunktene som komitéen vil arbeide for, er:

- Økt humanitær hjelp til Eritrea.
- Norge må sende en parlamentarikerdelegasjon til Eritrea.
- At Eritreas sak igjen skal bli tatt opp i FN.
- Støtte til frigjøringsbevegelsens (EPLF) fredsforslag fra 1980, hvor det foreslås våpenhvile fulgt av ei folkeav-

stemming hvor eritreerne sjøl kan få avgjøre landets framtid.

STOR OPPSLUTNING

Følgende politiske ungdomsorganisasjoner har meldt seg inn foreløpig:

AUF, KrFU, Unge Venstre, Senterungdommen, Sosialistisk Ungdom, Unge Høyre og Rød Ungdom.

I tillegg har Medisinernes Eritreaaksjon, Landbrukets Eritreaaksjon og Veterinærenes Eritreaaksjon meldt seg inn, foruten EPLFs (Det Eritreiske Folkets Frigjøringsfronts) masseorganisasjoner i Norge.

Felleskomitéen har oppretta lokallag i Trondheim, Stavanger, Oslo, Mo i Rana og Tønsberg.

AKTIVITETER

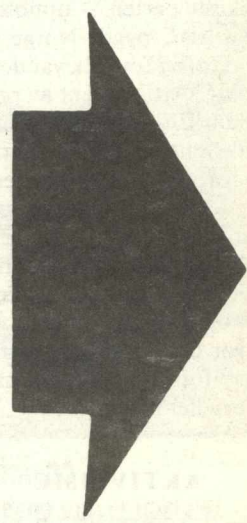
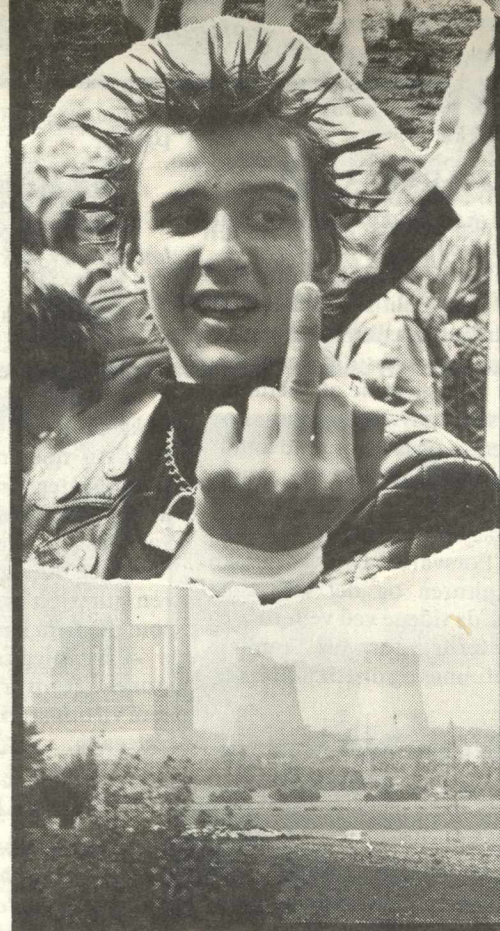
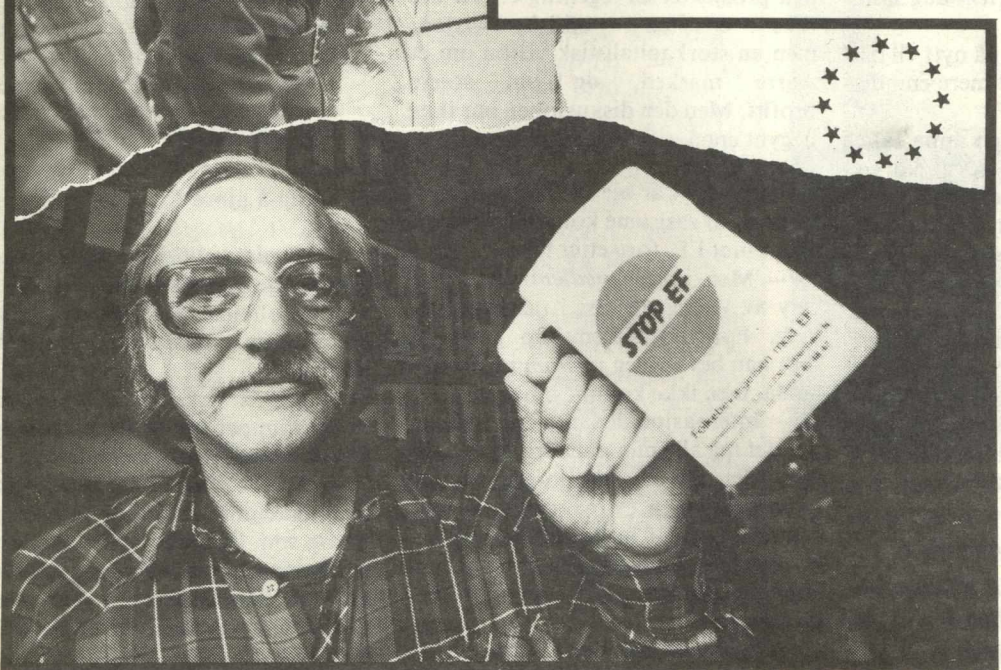
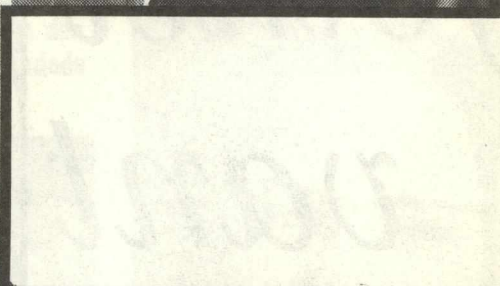
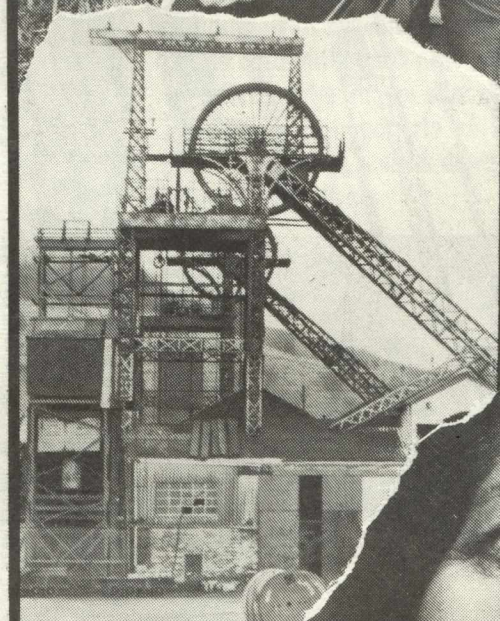
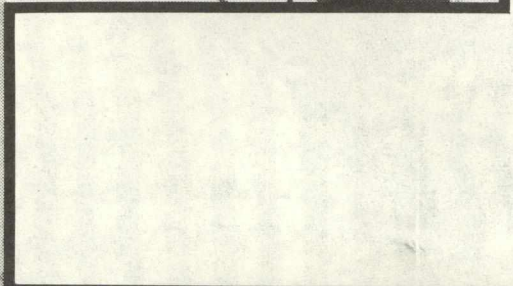
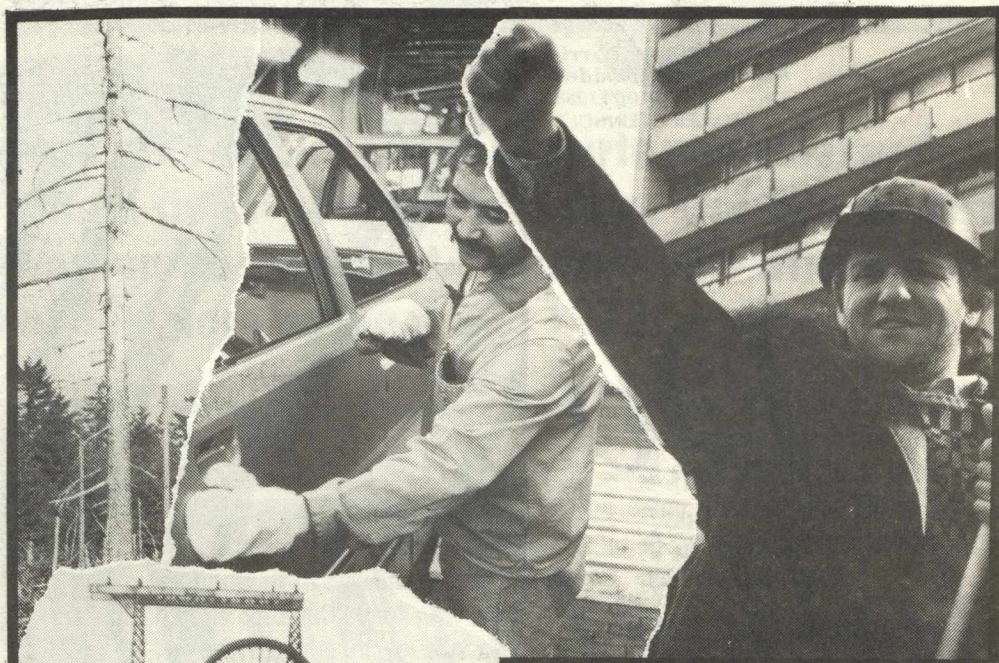
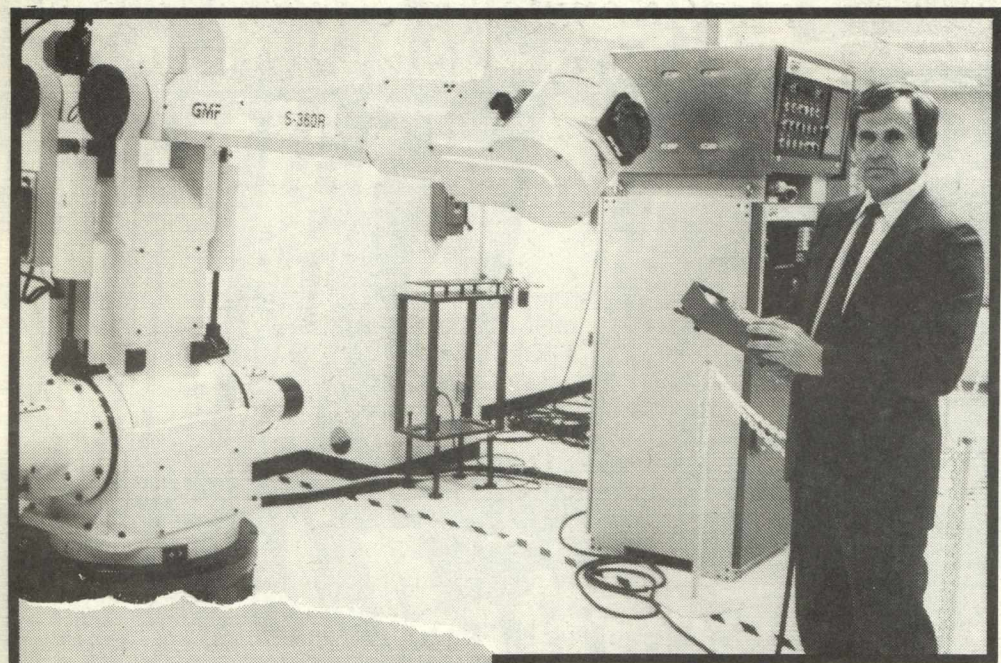
Lokallagenes oppgaver vil stort sett være å skape et miljø for Eritrea-aktivistene, f.eks. gjennom å avholde lokallagsmøter med diskusjoner over aktuelle Eritrea-begivenheter, skoleing i Eritreas historie, og mer utadretta virksomheter, som stands, plakat- og løpeseddelaksjoner og innsamlinger.

Etter jul skal Oslo-gruppa gjennomgå en studiesirkel om Eritreas historie, kvinners situasjon i Eritrea, EPLFs historie, kultur og språk, jordbruk og økologi, og et kapittel som tar for seg muligheten for en fredelig, politisk løsning på konflikten mellom Eritrea og Etiopia.

Høres dette ut som om det er noe for deg? Ta kontakt med:

**Felleskomitéen for Eritrea,
Boks 2835 Tøyen,
0608 Oslo 6**

Cecilie Kjelling

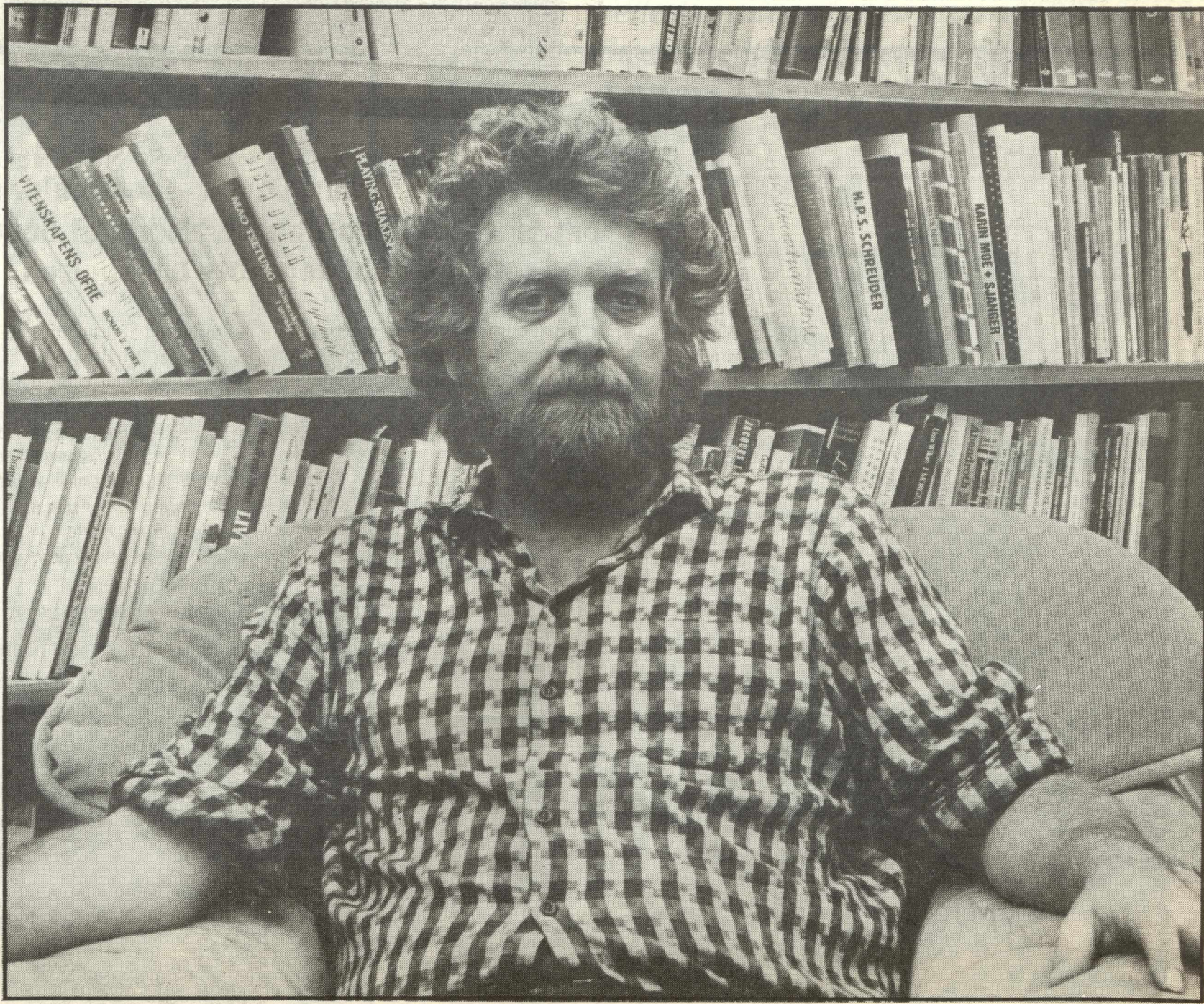
EF handler om framtida. Om hvordan folk i Europa skal ha det fram mot tusenårsskiftet og videre. Om hvordan Norge skal se ut for oss som er unge i dag, og for ungdommen som kommer etter oss. Om folk sine levevilkår, om miljøspørsmål, om hvor mye makt den europeiske stor-kapitalen skal ha.

Og i dag er tegna tydelige: Det kan blåse opp til en ny norsk EF-strid. Men de mektigste partiene – Høyre og Arbeiderpartiet, og kapitalens menn i direksjoner og styrerom – ønsker ikke en ny kamp som i 1972. For den kampen tapte de.

I dag settes det på nytt inn et offensivt propagandaframstøt for EF. Ledende politikere, ansvarlige økonomer, og de største innen media taler alle med samme tunge: Norge kan ikke stå utafor! På de neste sidene prøver vi å trekke EF-agitatorenes propagandaslør til side.

— Med nei-flertallet vant det politiske venstre for en gangs skyld en historisk seier, sier Edvard Hoem — på barrikadene mot EF både i 1972 og i 1988.
FOTO: LEIF STEINHOLT

Da folket vant over makta

Den 25. september 1972 ble det største politiske jordskjelvet i norsk etterkrigshistorie utløst: Folkeavstemminga viste et flertall for nei til norsk medlemskap i EF. Forfatteren Edvard Hoem sto på Nei-barrikadene den gangen — som han også gjør det i dag.

DA STEMMENE var talt opp denne septemberratta 16 år tilbake, viste tallene at 53,5 prosent av folket hadde sagt nei til at Norge skulle bli medlem i EF — eller EEC, som man kalte det da.

Resultatet skapte politiske rystelser som preger Norge den dag i dag. Arbeiderparti-regjeringa ble feid vekk fra taburettene. Partiet Venstre ble sprengt i to. SV gjorde et kjempe-sprang til 16 stortingsrepresentanter ved valget i 1973. Venstresida folte at historias hjul rulla i deres retning.

HISTORISK SEIER

— Med nei-flertallet vant det politiske venstre for en gangs skyld en historisk seier. De som hadde brukt å være være den svakeste parten — opposisjonen i fagbevegelsen, bygde-Norge — vant over Makta, og for folk var det en fantastisk ting. Atti prosent av pressa var monomant EF-tilhengere, den politiske redaksjonen i TV var hårreisende partisk for, og de store partiene og ledelsen i LO ville ha Norge som medlem, sier Hoem.

— At Nei-sida vant skapte derfor en en voldsom sjølløst og en enorm politisk optimisme. Innafor ml-bevegelsen var det også noen som trodde Norge sto foran en revolusjonær bevegelse, forteller han.

AKTIVISME

I 1969 — da spørsmålet om norsk EF-medlemskap var i ferd med å utvikle seg til hovedskillelinja i norsk politikk — var Edvard Hoem gymnasiast. Under folkeavstemminga tre år seinere hadde han starta med studier i Oslo.

— Jeg var aktivist i Norsk Målunddom, hvor jeg satt i sentralstyret. Vi ga bl.a. ut ei studiebok om Norge og EF, som jeg tror nådde langt ut. Våren 1972 skreiv jeg en god del progressive dikt og sanger som ble mye brukt. Og jeg dreiv med alminnelig aktivisme; gjennom AKMED (Arbeiderkomiteén Mot EEC og Dyrtid), forteller Hoem.

— I AKMED gjorde vi et svært grundig propagandaarbeid. I Oslo lagde vi kart over hele østkanten av byen, og gikk rundt og ringte på hver jævla dørklokke.

SJØLRÅDERETTEN

— *Hvordan har EF-kampen påvirket holdningene dine seinere?*

— Det er en av de viktigste tingene som forma meg politisk. Det tvinga meg og min generasjon til å tenke gjennom hva nasjonal sjølråderett betyr. Vi skal ikke glemme at Vietnamkrigen — som påvirket den samme generasjonen — også i stor grad handla om nasjonal sjølråderett, svarer han.

Det er også andre saker Hoem trekker fram: Forsvaret av den norske folkelige kulturen og det kulturelle mangfoldet, de sidene ved velferdsstaten som er verdt å forsvare, kampen for småsamfunnas og distrikts plass.

UNGDOMMEN

— *Kan vi se seieren til Nei-sida isolert fra radikaliseringa av ungdommen på denne tida?*

— Nei, det henger sammen. Men det er ikke bare den radikale ungdomsbevegelsen som sørga for seieren, men også fagbevegelsen, og framfor alt bygde- og distriktsbevegelsen.

— Og nei-standpunktet i folket var der fra før, lenge før radikaliseringa av ungdommen begynte å skyte fart, sier Hoem.

— *Tror du Nei-sida kunne ha vunnet uten ungdommen?*

— Vi var en del av vekta vi og, og kanskje tunga på vektskåla. Men det var mye historisk som spilte inn: Skepsis til utenlandsk overherredømme og store statsdannelser. Slagord som «Nei til union» var jo historisk lada

(Norge var i union med Sverige fram til 1905).

NY MOBILISERING?

— *Tror du vi kan få den samme utløsninga av folkelige krefter i dag som i 1972?*

— Jeg spør at de som på nytt vil ha Norge inn i EF rører ved mere enn de tror, svarer Hoem.

— Men i dag har de en anna taktikk, der det til slutt skal sies at Norge ikke har noe anna valg enn medlemskap. Måten Gro Harlem Brundtland la det fram for EF-parlamentet nylig var klassisk. De sier at Norge må tilpasse seg EF, og til slutt skal vi komme i en situasjon hvor det å erklære landet som medlem bare blir pro forma.

— Men jeg tror ikke det blir situasjonen. Jeg tror på ei ny mobilisering, som vil utløse like mye krefter som forrige gang.

VISJONER OM EUROPA

— *Er det et problem at EF-tilhengerne kan framstå som de visjonære, som snakker om et forent Europa, mens tilhengerne kan bli oppfatta som de som bare sier nei, uten å ha et konkret alternativ å peke på?*

— Ja, det er helt riktig at det er et problem.

— Det er farlig å begrense fantasien, og viktig å trekke de store perspektivene slik at EF-motstanden ikke får et negativt bilde på Europa.

— Samtidig er Europa-visjonen til tilhengerne mye vanskeligere å avsløre enn den var i '72. Og venstresida står splitta, og mangler visjonen som når ut i stor grad. I 1972 gikk det mye på at «små samfunn er bra». Det var mye

romantisme i det. Men venstresida hadde i større grad et bilde på et framtids-samfunn som greip

folk.

— Men det internasjonale perspektivet i forhold til EF er like sterkt å se i dag som for 16 år siden. Derfor trenger vi å få fram hva prosjektet EF egentlig er. At det ikke er en politisk visjon, men en storkapitalistisk visjon om et større marked, og om større profitt. Men den diskusjonen har ikke begynt ennå, sier Hoem.

— Tidligere i år ble det mant fram et bilde av at rasistene kom til å prege en front mot EF, fortsetter han.

— Men norsk medlemskap vil jo bety av vi beveger oss i rasistisk retning. For EF-medlemskap betyr at folk kan bevege seg mellom medlemslandene, men ikke komme inn utafra.

— Internasjonalt samarbeid er viktig, det må alle motstandere være enig om. Men EF er ikke internasjonalt samarbeid, men et overnasjonalt organ som prøver å bryte ned den politiske størrelsen nasjonalstaten, for at kapitalen skal flyte fritt og profitten bli større.

— EF betyr europeisk sammenslåing. Og det er styrt av den europeiske finanskapitalen aleine, sier Hoem.

— Blant mange er det i dag en slags vassen kosmopolitisme. Men folk har en identitet hvor de er knytta sammen i kultur, i språk osv. Det viser seg i det sovjetiske samfunnet, hvor nasjonale bevegelser gror fram etter å ha blitt undertrykt i kanskje 70 år.

ALTERNATIVET

Edvard Hoem mener det ikke er nok å si at Norge må stå utafra EF. Sjøl om det er riktig å si nei, er det et problem

at alternativet ikke er tegna klart og tydelig opp. Her har nei-fronten ei stor oppgave framfor seg. Sjøl mener Hoem at det er riktig å se nærmere på et nordisk alternativ.

— Det er synd at det ikke finnes noen politisk bevegelse for å samordne de politiske interessene for de nordiske landa. Det ville ha danna ei motvekt til et Norge som blir stående utafra EF. Dette må dukke opp i debatten, for vi må finne allianser for å stå utafra.

— Volvo-sjef Per Gyllenhammar taler varmt om et norsk-svensk samarbeid for tilnærming til EF. Jeg er også tilhenger av et norsk-svensk samarbeid, men for å stå utafra EF.

MOTSTANDEN

Framover mener Edvard Hoem at det er viktig å gjøre EF-motstanden godt synlig.

— Og det politiske venstre må klargjøre samfunnsvisjonene sine. Vi må klargjøre hvilke idealer som kan forme en motstand, før vi starter motstandskampen.

— For en sosialistisk bevegelse er denne kampen en gylden anledning til å gro røtter i Norge, sier han.

— Nå er vi inne i en bevisstgjøringsfase, ikke minst blant de som er unge nå og som ikke opplevde den forrige EF-kampen. Her det er mange som ikke har tatt stilling til spørsmålet. Denne generasjonen må få ta stilling sjøl. Den må spørre seg: Hvilke idealer har jeg for miljøet, for folk, og kan EF ta vare på disse idealene?

Her har han mer tro på ungdommen enn den generasjonen han sjøl kommer fra.

— Jeg har et tvetydig forhold til min egen generasjon. Det er en utdanningsgenerasjon, hvor en stor del er slukt opp i det borgerlige statsapparatet og forskjellige institusjoner. For den såkalte «68-generasjonen» kan vi stille spørsmål om hvor djupt opprøret stakk, sier Edvard Hoem.

Leif Steinholt

EF-kampen 1972

DEN 25. september 1972 er en historisk merkedag i Norge. I folkeavstemminga sa et flertall på 53,5 prosent nei til norsk medlemskap i EF.

Da hadde ja-sida satt inn en intens sluttsput for å ta inn et nei-forsprang som var på sitt største i desember 1971, med 70 prosent.

Men nei-fronten holdt. Det politiske og økonomiske «establishment» var rysta.

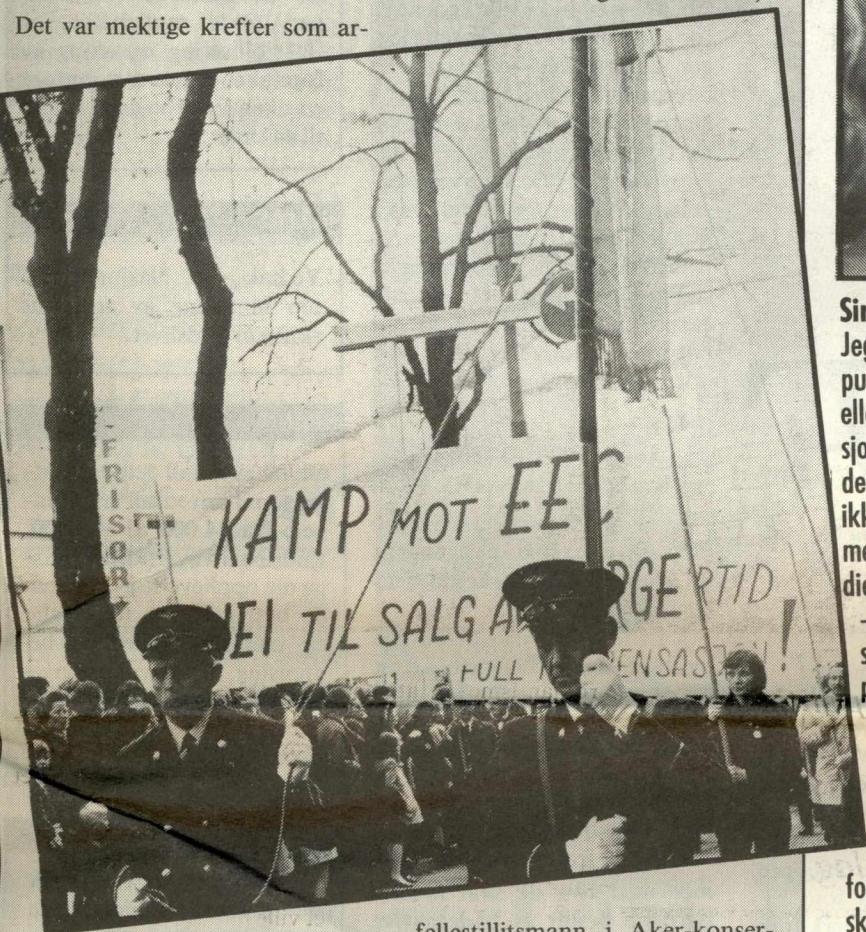
JA-FRONTEN

Det var mektige krefter som ar-

den største; en tverrpolitisk bevegelse med mellom 110 000 og 130 000 medlemmer.

Den siste tida før folkeavstemminga hadde den 510 lokallag rundt om i landet. Avisa EEC-nytt kom ut femten ganger, med et gjennomsnittlig opplag på 900 000.

Formann i Folkebevegelsen var Hans Borgen, tidligere odels-tingspresident fra Senterpartiet, og framtreddende mann innafør landbruksorganisasjonene. Nestformann var Ragnar Kalheim,

beida for et Ja til EF; en allianse mellom de største partiene, kapitalen, og embetsverket i staten.

I Ja-fronten sto partiet Høyre, ledelsen i Arbeiderpartiet og LO, Arbeidsgiverforeninga og de store næringsorganisasjonene i bank og industri. På Stortinget var det et stort flertall for EF-medlemskap.

Ja-sida hadde også media med seg. NRK var ja-vennlig. Av det samla opplaget til avisene som hadde tatt stilling, var 86 prosent for et ja til EF.

NEI-FRONTEN

På nei-sida sto grunnplanet i fagbevegelsen og en stor del av tillitsmannsskiktet, bøndene, fiskerne og deres organisasjoner, og folkelige bevegelser som mål- og avholdsbevegelsen.

Blant ungdommen var det også sterk motstand mot EF-medlemskap.

Nei-standpunktet sto særlig sterkt i distrikts-Norge. Røst kommune i Nordland hadde størst nei-flertall, med 93,5 prosent.

ORGANISASJONENE

Ut av bevegelsene som oppsto i EF-kampen ble det skapt flere store organisasjoner som arbeida mot norsk medlemskap.

● **Folkebevegelsen mot norsk medlemskap i Fellesmarkedet** var

fellestillitsmann i Aker-konsernet. I Folkebevegelsens styre satt det folk med tilknytning til Venstre, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og venstresida i Arbeiderpartiet.

● **Arbeiderkomiteén mot EEC og Dyrtid (AKMED)**, som ble stifta i september 1970, hadde utspring i SUF (m-l) og andre grupper som seinere skulle bli partiet AKP (m-l) og Rød Ungdom. På sitt meste oppga AKMED å ha 20 000 medlemmer. Den var en utprega aktivistorganisasjon.

AKMED tok utgangspunkt i ei analyse om at arbeiderklassen måtte ta ledelsen i kampen mot EF, og Folkebevegelsen ble karakterisert som borgerlig.

Våren 1971 oppfordra imidlertid AKMED sine medlemmer om å gå inn i Folkebevegelsen. Samme høst sa styret i Folkebevegelsen at medlemskap i AKMED var uforenlig med medlemskap i Folkebevegelsen.

● **Arbeidernes informasjonskomité mot norsk medlemskap i EF (AIK)** var i utgangspunktet en opposisjons-fraksjon innafør Arbeiderpartiet, stifta i januar 1972. Arbeidsmannsforbundet og Grafisk forbund var blant drivkreftene bak AIK.

AIK sto sentralt i en del av organisasjonene i arbeiderbevegelsen. I mars 1973 brøt AIK med Arbeiderpartiet. Etterhvert gikk AIK inn i partiet SV.

TEKST OG FOTO:
KATRINE MALMO

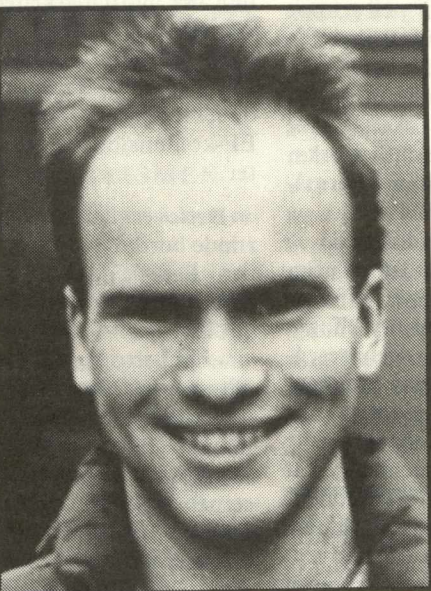
Rute 80 dro til Sogn yrkesskole i Oslo og spurte noen elever derfra om deres oppfatning av EF-spørsmålet i dag. Om hva de visste om EF og om hvordan de trodde at debatten ville utforme seg i dag sett opp imot den store bevegelsen i 1972.

Siri Hoseth Tvedt, 19 år.

Jeg synes det er vanskelig å ta standpunkt til om Norge skal bli medlem i EF eller ikke. Det trengs mye mere informasjon som vi kan lære av. Mer enn bare debatter på TV. For sånne debatter er ikke alltid så innholdsrike. De går ofte mere ut på at det skal være et ålreit medieshow.

— Jeg vet ikke helt hvilken vare det skulle være aktuelt for Norge å selge på EF-markedet. Det kunne jo ha vært olje men det er jo snart ikke mere olje igjen. Og så har vi jo veldig mye vannkraft-ressurser, men jeg vet ikke om det ville være så stor interesse for det. Nei jeg føler at jeg vet alt for lite om hvilke fordeler EF-medlemskap ville få for Norge.

Gunnar Bjørn Olsen, 22 år.

Jeg synes det er vanskelig å ta standpunkt i EF-debatten. Jeg savner å vite hva det vil bety i praksis i Norge med medlemskap. For eksempel så vet jeg lite om hvilke konkrete fordeler Norge ville ha.

— En ulempe ved å være medlem i EF kunne for eksempel være at Norge produserte melk og skulle selge det på EF's marked. Men så produserte flere av de andre landene også melk. Da ville konkurransen presse prisene nedover, og vi ville ikke få så mye igjen for vår melkeproduksjon. Når jeg ser på det fra denne siden så synes jeg ikke at det er så positivt med EF.

— Jeg tror nok ikke at det vil bli like sto-

re bevegelser på EF-spørsmålet nå som det var i 1972. Den gangen var EF noe som alle mente noe om. Jeg husker så vidt alle ja og nei plakaten. Også husker jeg godt alt det pratet om smørberget på grunn av overproduksjonen av smør. Du ble også alltid møtt med spørsmålet om dine foreldre var for eller mot. Men folk er ikke så engasjerte nå som den gangen. Det er en politisk down-periode vi lever i nå i 80-åra.

Kjersti Johannesen, 21 år.

Jeg synes at den EF-debatten som går nå er veldig personorientert. Vi får vite veldig lite om hva EF konkret vil bety for Norge. Det som er viktig må jo være at Norge skal få solgt varene sine. At vi kan øke eksporten. Og vi vil vel ikke få solgt noen ting hvis vi blir holdt utenfor de andre landa. Medlemskap i EF betyr jo også mye billigere arbeidskraft.

— Når det gjelder det med folkeavstemning så kan det jo være både positivt og negativt. Det kan jo for eksempel følge mye folkesuggesjon med en folkeavstemning som ikke ville være noe bra.

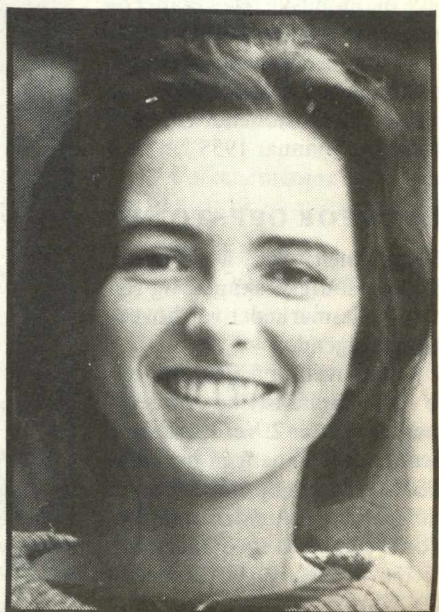

Synne Liknes, 23 år.

— Jeg vet at EF er et felles marked for Europa, men jeg har ikke fulgt så nøye med i hva det innebærer å bli medlem. Det finnes sikkert både fordeler og ulemper.

— Jeg tror ikke at det vil bli så mye motstand mot EF nå som det var i 1972. Nå vet vi mere om hva det innebærer å bli

medlem. Men hvis det blir den samme stemningen nå som det var den gangen så synes jeg det burde bli folkeavstemning. Hvis det ikke blir så mye oppstyr så synes jeg det er greit at de politiske partiene avgjør det.

Julia Vance, 20 år.

Jeg vet ikke om Norge ville få så mange goder ved å bli medlem i EF. Det vil for eksempel bety at alle de som er fra andre EF-land kan komme til Norge og jobbe.

— Jeg tror det er veldig viktig med mere informasjon om hva et EF-medlemskap vil si. For eksempel gjennom flere debatter i TV. For nå så virker det som om de partiene som snakker om EF går ut fra at alle vet hva det dreier seg om. De tenker visst ikke på at det er folk som lever i dag som ikke engang var født den gang. Og det er jo veldig dumt for det er jo en ganske alvorlig sak.

Tove Bråten 22 år.

For de landene som er med i EF så betyr det for eksempel at de har like tollgrenser seg imellom. Når det gjelder om Norge skal bli medlem så vet jeg ikke om det er så lurt, for da vil jo sannsynligvis hele landbruket vårt bli nedlagt fordi det vil bli alt for dyrt.

— Jeg tror nok at det vil bli like stor oppstand rundt spørsmålet om EF-medlemskap nå som det det var i 1972. Spesielt rundt det med at jordbruket er så utsatt. Jeg mener isåfall at det bør bli en folkeavstemning uansett.

Fellesmarkedet, eller De Europeiske Fellesskap, forkorta EF, dekker over i alt tre fellesskap: - Det europeiske kull- og stålfellesskap (ECSC), Det europeiske økonomiske fellesskap (EEC) og Det europeiske atomeergifellesskap (EURATOM). Ved en traktat av 8. april 1965 som ble undertegna av de seks landa som var medlemmer av de tre fellesskap, - Belgia, Frankrike, Italia, Luxembourg, Nederland og Vest-Tyskland, ble det oppnådd enighet om å opprette *ett* råd og *en* kommisjon for de tre fellesskap. Traktaten trådte i kraft 1. juli 1967, og EF var en realitet.

Avtalen om Kull- og stålfellesskapet kom 15 år før dette, nemlig 25. juli 1952. Det europeiske økonomiske fellesskapet og Atomenergifellesskapet ble oppretta på grunnlag av Roma-traktaten av 25. mars 1957, og begge institusjonene trådte i kraft fra 1. januar 1958.

HVORFOR OPPSTO EF?

Bakgrunnen for å opprette Kull- og stålfellesskapet, og senere Fellesmarkedet var hovedsaklig følgende:

1. Behovet for å gjenopprette det kapitalistiske verdensmarkedet etter 2. verdenskrig. I denne sammenhengen bør også USAs krav om oppretting av en europeisk frihandelsorganisasjon i samband med Marshallhjelpa nevnes.
2. Forholdet til Øst-Europa. EF var den økonomiske fronten mot øst, som NATO var den militære.
3. Konkurransen med USA. Den europeiske kapitalen hadde behov for et stort hjemmemarked i de skjerpa internasjonale konkurransen.
4. Mer spesielle faktorer som Vest-Tysklands behov for nye eksportmarkeder, og Frankrikes landbruksoverskudd.

HVA VAR HENSIKTEN?

Gjennom det organiserte samarbeidet i det økonomiske fellesskapet vil medlemslanda søke å oppheve tolltariffer, mengde-reguleringer og andre hindringer for fri import og eksport mellom medlemsstatene. De forplikter seg til å innføre en felles tolltariff og føre en felles handelspolitikk overfor tredjeland, samt fjerne alle hindringer for en fri bevegelighet av arbeidskraft, varer, tjenester og kapital mellom medlemslanda.

Det skal i følge Romatraktaten innføres en felles landbrukspolitikk, transportpolitikk og en samordning av medlemslandas generelle økonomiske politikk, som f.eks. skatte- og avgifts- politikken. I den utstrekning det er nødvendig for at et felles marked skal bli effektivt, vil medlemslanda forsøke å harmonisere sine lover.

HVEM ER MED I EF?

Belgia, Frankrike, Italia, Lux-

Dette er EF

embourg, Nederland og Vest-Tyskland var de 6 landa som undertegna traktaten av 8. april 1965 om opprettinga av De Europeiske Fellesskap. Danmark, Irland og Storbritannia søkte om forhandlinger om medlemskap i 1961, og ble tatt opp som medlemmer fra 1. januar 1973.

Norge søkte om forhandling med medlemskap i 1962, og forhandlingene med Norge fant sted vinteren 1971-72. Etter at en rådgivende folkeavstemming i september -72 hadde vist et flertall mot medlemskap, søkte Norge i oktober samme år om forhandlinger med sikte på en handelsavtale. Disse forhandlingene ble avslutta sommeren -73.

Hellas, Spania og Portugal innleda forhandlinger om medlemskap i 1976-77, og har blitt tatt opp som medlemmer etter det, sånn at EF i dag består av i alt 12 medlemsland.

HVEM LEGGER PREMISSENE?

Sentralt i arbeidet med å utvikle EFs indre marked står Europa ledende industriherrer. Disse har samla seg i en organisasjon de har kalt «The Roundtable of European Industrialists». Denne lille gruppa legger nå premisene for Europas utvikling fram mot 1992.

Direktørene av det runde bord har nå flytta sitt rundbord fra Paris til Bryssel, for å være enda lettere tilgjengelig for EF-kommisjonen. Deres oppgave er å utforme EFs indre marked, og legge premissene for hvordan monopolenes Europa skal se ut etter den gigantiske omstruktureringa fram til 1992.

Historien om det europeiske rundbordet (ERT) starta i 1983. Det var da en «uformell gruppe av europeiske industriledere» kom sammen med sine bekymringer om manglende europeisk samarbeid på det økonomiske området i kampen mot storkapitalen i USA og Japan. Formålet er «å hjelpe til å styrke og utvikle Europas industrielle og teknologiske evne» for at «Europa skal bli en mer effektiv base for industriell utvikling», slik det heter i ERTs egenpresantasjon. Det er i denne sammenhengen at utforminga av EFs indre marked blir så viktig. Og det er i denne sammenhengen at det nettopp er storkapitalens fyrster som opptrer som riddere for «å oppmuntre til de nødvendige endringer for å skape et indre europeisk marked, bedre det europeiske businessklimaet og fremme den økonomiske virksomheten» i den hensikt å styrke den europeiske konkurranseevnen.

Parlamentet har i motsetning til de nasjonale parlamentene ingen lovgivende myndighet!

EF-domstolen er sammensatt av 13 dommere og 6 generaladvokater. Det kan anlegges sak ved Domstolen av et medlemsland, en EF-institusjon eller en enkeltperson. EF-domstolen kan oppheve nasjonale lover og bestemmelser som er i strid med EF-trak-

HVEM SITTER RUNDT BORDET?

Det var ikke for å finne bedre møtelokaler at ERT flytta fra Paris til Bryssel. Det var for å ha bedre og mer fleksibel kommunikasjon med EF-kommisjonen, for raskt og effektivt å legge fram industriherrenes premisser for de tiltaka som EF-kommisjonen setter i verk fram mot det indre markedet i 1992. Det skjer på jevnlige møter nettopp mellom sekretariatet i ERT, aktuelle direktører innen de sektorene det er snakk om, og EF-kommisjonens representanter.

Dette er herrene rundt det runde bord:

- Pehr G. Gyllenhammar, Volvosjefen, for tida formann i ERT.

- Umberto Agelli, eier av Fiatkonsernet, kontrollerer flere italienske storaviser, viseformann i ERT.

- Wisse Dekker, sjef for konsernet Phillips, viseformann i ERT.

- Werner Breitschwerdt, leder for Daimler-Benz, Europas største selskap i fjor med omsetning på 67,475 mrd. tyske Mark.

- Sir Ian MacGregor, lederen for National Coal Board, henta over av Maggie Thatcher for å

legge ned kullindustrien og knuse fagforeningene. Regnes som en av strategene innafor ERT.

- Carlo de Benedetti, sjef for Olivetti, prøver å overta Belgias største finanshus, Societe Generale.

- Torvild Asvaag, direktør for Norsk Hydro.

HVEM TJENER?

Innen 1992 skal det felles indre markedet være utvikla i EF. Da skal det være felles standarder for produkter, felles avgiftsregler, tollsrankene skal fjernes og varer og tjenester skal fritt konkurrere i hele EF. En fri konkurranse mellom småbrukeren på Vestlandet og landbruks-gigantene i Vest-Tyskland, mellom småindustri i Nord-Norge og de europeiske monopolene.

Det er de store monopolene som er drivkrafta i utviklinga i EF. De nasjonale markedene er for små, og nasjonalstatene legger hindringer i veien for fri bevegelse av kapital og varer. I Norge er det først og fremst eksportkapitalen (som sysselsetter kun 6% av de yrkesaktive i Norge) som ivrer etter lettere å kunne konkurrere på det europeiske markedet. Regjeringa og statsledelsen leder den største eksportindustrien, - oljen, og har internasjonalisering og eksport som sine fanesaker.

DEN POLITISKE KAMPEN I NORGE

- Høyre og toppene i det private æringslivet har gått ut og sagt at de arbeider for norsk EF-medlemskap så raskt som mulig.

- Ledelsen i Arbeiderpartiet og LO har ikke offisielt gått ut og sagt at de er for medlemskap, - de var det i -72, og signaliserer den samme holdninga nå.

- Store deler av DNAs velgere og deler av tillitsmannssjiktet er i mot EF-medlemskap.

- Venstre og FrP har problemer med hva de skal mene, - partiene består av både aktive tilhengere og motstandere av EF-medlemskap.

- Senterpartiet har gjort det klart at NEI-standpunktet står fast.

- KrF har gjort det samme, men der er nok tvilen større.

- SV holder fast ved NEI-standpunktet, men det er sagt at endringer i EFs politikk kan føre til enda syn på medlemskap.

- Småbrukarlaget og Mållaget har gått klart ut mot EF-medlemskap.

- Sentrale personer innafor fagbevegelsen, kulturlivet og i intellektuelle miljø har markert sin motstand mot EF-medlemskap.

- Meningsmålinger viser at det er NEI-flertall i befolkninga av dem som har tatt stilling, men samtidig er det ei stor gruppe som ikke har tatt stilling.

- Rød Ungdom og AKP går i mot norsk medlemskap i EF.

Anita Hanebo

UTVIKLINGA I MEDLEMSLANDA

EF-Kommisjonen utgir årlig to viktige rapporter, «Den sosiale» og «Den økonomiske» rapport. Rapportene utgitt i 1987 framhever følgende «framskritt» innafor de enkelte medlemslanda:

BELGIA

Fjerning av lovgiving om hindrer natt- og helgearbeid for kvinner. Fjerning av kvinnes krav på pensjon før fylte 60 år. Senking av arbeidsgiverorganisasjonenes andel av arbeidsløshetsforsikringa.

FRANKRIKE:

Lovforslag om fjerning av lov mot nattarbeid for kvinner. Økte muligheter for fleksibilisering og øking av foretakenes rett til å innføre en ukentlig arbeidstid fra 37 til 44 timer.

HELLAS:

Vedtak fra Nasjonalrådet om innføring av et fjerde skift i arbeidslivet.

SPANIA:

Øking av antall deltidsansatte, som i hovedsak er kvinner, fra 54.000 til 130.000. Endringer i overtidslovgivinga om opphevelse av gjeldende bestemmelser for daglig og månedlig arbeidstidsbegrensing. Konserner trenger ved masseoppsigelser ikke lenger å ha godkjenning av myndighetene.

ITALIA:

Overføring av arbeidsgivernes andel av sosialutgiftene til det offentlige. Minsking av barnebidraget og høyere egenandel ved sjukeforsikringa.

NEDERLAND:

Også her endringer i nattarbeidslovgivinga, som betyr gjenninnføring av nattarbeid for kvinner.

PORTUGAL:

Svekkelse av oppsigelsesvernets forskrifter.

VEST-TYSKLAND:

Vesttyske arbeidsgivere propaganderer åpent for at seinest innen 1992 må lovgivinga som hindrer søndagsarbeid bli fullstendig fjerna. Ellers vil det i følge disse ikke være noen konkurranse- og sosiallover.)

INSTITUSJONENE:

Ministerrådet er det besluttede organ i EF. Avhengig av hvilke beslutninger som skal tas, er det sammensatt av de 12 medlemslandas landbruksministere, utenriksministere osv. Formannskapet i Ministerrådet går på omgang mellom medlemslanda. Formannsperioden er på 6 måneder.

Det Europeiske Råd sammensatt av medlemslandas

stats- og regjeringssjefer, landas utenriksministere og EF-kommisjonens formann. Det Europeiske Råd møtes minst 2 ganger i året.

Europa-Parlamentet har nå 518 medlemmer. Tidligere ble medlemmene utpekt av de nasjonale parlamentene, men siden 1979 er disse valgt ved direkte valg. Neste valg er fastsatt til 1989. Det Europeiske

tatene. Avgjørelser i EF-domstolen er bindende for de nasjonale domstolene i medlemslanda.

De økonomiske og sosiale utvalg består av representanter for arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner. De uttaler seg om forslag framsatt av Kommisjonen, som denne legger fram for Ministerrådet.

EF-Kommisjonener sjølve

administratoren i EF. Kommisjonen har fullmakt til å legge fram forslag for Ministerrådet, og kan forandre sine forslag underveis, trekke de tilbake eller erstatte de på et hvilket som helst tidspunkt. Denne muligheten har ingen andre institusjoner i EF! Kommisjonen er samtidig den utøvende institusjonen i EF, og har 17 medlemmer.

Med EF-vind i ryggen

— Nasjonalstaten er historisk passé, fordi den ikke er i stand til å løse dagens problemer. Politikerne tenker nasjonalt, mens problemene er internasjonale.

Det sier Johan Vibe, 25 år, juss-student, og leder for Europeisk Ungdom (EU) — en organisasjon som følger den har vinden i ryggen, nå når EF-spørsmålet på nytt kommer opp på den politiske dagsordenen.

STØRRE PÅGANG

EUs røtter går tilbake til EF-kampen først på 70-tallet, og «Ungdomskampanjen for EF». I dag har organisasjonen omlag 2500 medlemmer. Den er mest aktiv rundt læresteder i Oslo, Akershus, Rogaland, Hordaland og Trøndelag.

— EF bør utvikles til et overnasjonalt politisk fellesskap med en europeisk regjering.

— Vi merker større pågang nå enn tidligere. Det er flere som viser interesse for hva vi driver med, og som ønsker medlemskap, forteller Vibe.

På 70-tallet var EU Høyredominert, men i følge Vibe spenner medlemsmassen i dag over det politiske spekteret fra SV til Høyre. Det tilskriver han ei utvikling hvor det ikke lenger er politisk «tabu» å ta opp spørsmål om norsk tilknytning til EF. Som han sjøl sier:

— Et av medlemmene i arbeidsutvalget vårt sitter i SVs euro-politiske utvalg, og det har ikke gitt ham noen problemer.

— Det er viktig at debatten om EF ikke blir oppfatta som «høyre-» eller «venstre-» politikk, men at vi ser det som en ny politisk arena hvor alle parter må møte, og gjøre seg opp ei mening om hva slags Europa de ønsker, sier Vibe.

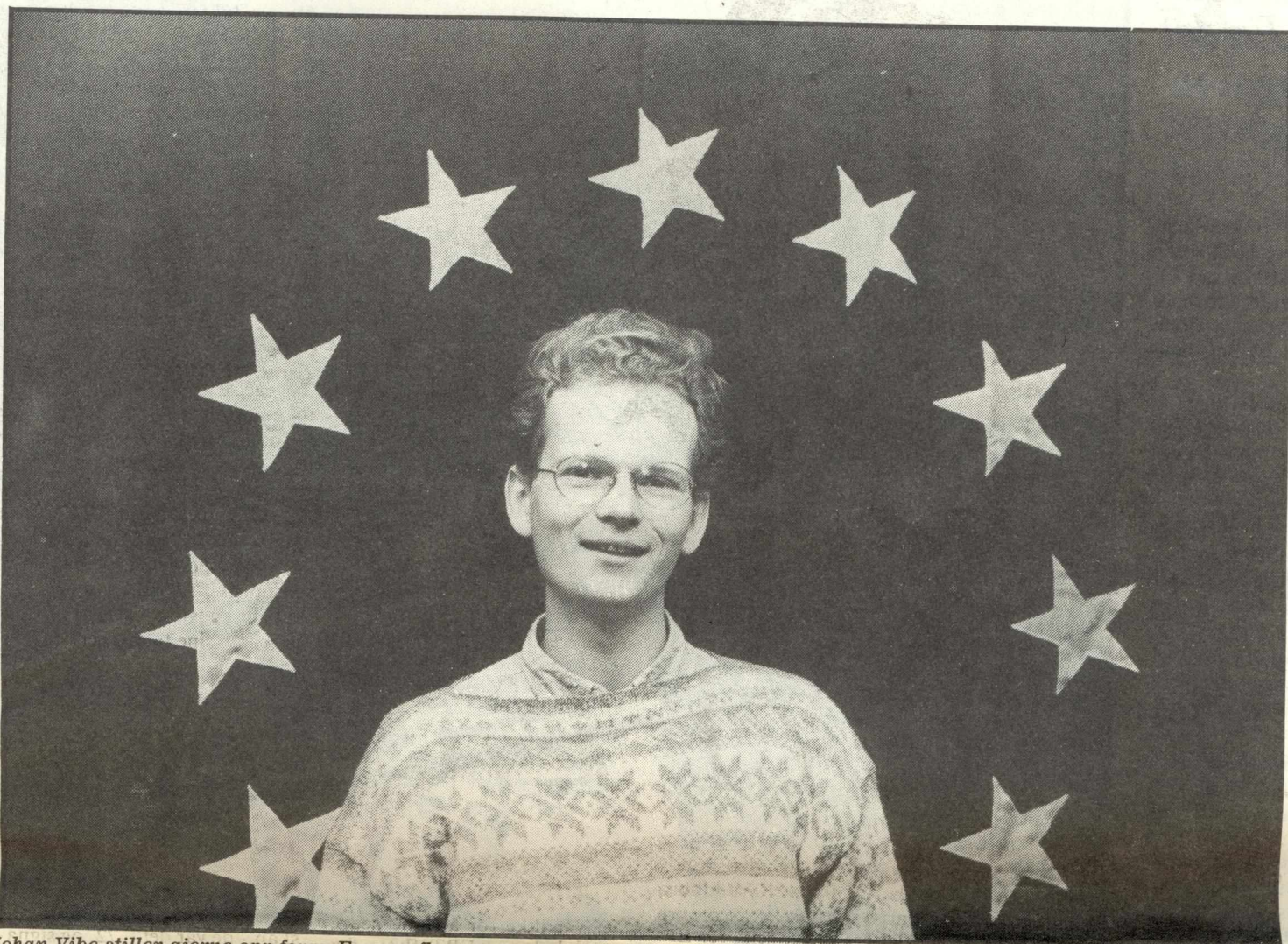
FØDERALISME

EU definerer seg sjøl som en føderalistisk organisasjon. Et hovedpunkt i føderalismen er at statene må etablere overnasjonale maktorganer som setter «fellesinteressene» foran hver enkelt stats «særinteresser».

— EU arbeider for internasjonalt forpliktende samarbeid, og vi har store mål inn i framtida, nemlig en verdensføderasjon. Vi ser en europeisk føderasjon som et skritt mot en større føderasjon. Et sted må vi begynne, sier Vibe.

Her er EF et viktig skritt på veien. Og i EUs politiske program setter man klare og offensive målsettinger for utviklinga av EF:

«EF bør utvikles til et overnasjonalt politisk fellesskap med en europeisk regjering». «En europeisk regjering må få rett og myndighet til å utforme og verksette en europeisk politikk på alle områder der det er behov

Johan Vibe stiller gjerne opp foran Europa-flagget. Lederen i Europeisk Ungdom ser en historisk sjanse til å få organisasjonen ut på banen, nå når EF-debatten kommer opp på nytt.

FOTO: LEIF STEINHOLT

for internasjonal samordning».

Altså, en EF-modell hvor flertallet skal kunne tvinge mindretallet til å følge si linje. Samtidig vil EU styrke EF-parlamentets rolle, for å «sikre en direkte demokratisk kontroll».

— Vi tror at EF kan fungere som en modell i verden, framholder Vibe, og nevner internasjonale, regionale samarbeidsorganisasjoner som han også ser i lys av målet om en verdensføderasjon.

— For å få til et FN som fungerer må vi først ha regional integrasjon, deretter større integrasjon. Slik kan vi få et internasjonalt samarbeid hvor vi for eksempel kan forby krig, sier han.

SJØLSTYRE

— I programmet deres skriver dere at sjølstyre er en av føderalismens grunnprinsipper, slik at «vedtaksprosessen kommer nærmere enkeltmennesket». Men dersom vedtak som er avgjørende for folk i Norge blir flytta fra Stortinget i Oslo til EF-hovedkvarteret i Brussel er det jo det motsatte som skjer?

— Føderalismen har ofte blitt beskrevet som en «sandwich», hvor nasjonalstaten skvises. I dag er det mange problemer som overgår nasjonalstaten, og ikke kan løses der. Samtidig må nasjonalstaten avgi makt nedover. På visse områder må vi ha overnasjonal makt, på andre områder ikke. Vi burde for eksempel ha ei overnasjonal makt som forbyr krig.

— Hvis vi ser på den reelle makta som Stortinget har i dag

— for eksempel i miljøspørsmål — ser vi at vi må samarbeide internasjonalt. Og det er lettere å få ordna slike ting ved å oppgi makt til et overnasjonalt organ. I dag har EF vedtatt felles direktiver om miljøpolitikken. Problemet er at enkelte medlemsland ikke følger dem opp, sier Vibe.

NASJONALISMEN

— Folk i Europa har både en regional, nasjonal og europeisk identitet. I europeisk historie har vi sett at den nasjonale identiteten har blitt pressa nedover folk, og den regionale har kommet i bakgrunnen. Det er nasjonalismens historiske feil.

— Samtidig er nasjonalismen historisk passé, fordi den ikke er i stand til å løse dagens problemer. Politikerne tenker nasjonalt, mens problemene er internasjonale, sier han.

Johan Vibe er enig i at mange av idéene til føderalismen kan virke teoretiske, og langt unna dagens virkelighet.

— Men jeg er opptatt av at man har teoretiske mål, som et kompass å styre etter. Det viktigste er at hovedtanken ligger der. Men i dag mener jeg det er få som setter opp slike svar.

KULTUR OG MARKED

— I argumentasjonen for norsk medlemskap i EF snakker EU mye om en europeisk tradisjon og en felles europeisk kulturarv som Norge må delta i. Hva legger dere i det?

— Jeg holdt på å si alt; språk, skikker og vaner. En ting man

ofte overser, er at for eksempel rosemaling, som regnes som svært norsk, opprinnelig kommer fra Holland. I Norge har det fått sitt eget særpreg. Og hele den norske og europeiske kulturen er forma i et samspill med andre europeiske land.

— Men EF handler jo mest av alt om forsøkene på å skape et felles indre marked hvor kapitalen kan bevege seg fritt; om økonomi og kroner og øre — ikke om kultur?

— Ja, men det utvikles også en felles kulturpolitikk sammen med det indre markedet. Det samme skjer i forhold til utviklingsland, miljøpolitikk — EF omfatter stadig flere områder.

— I Norge defineres det indre markedet som liberalisme og

tvverpolitisk organisasjon. Men det er ting som vi har debatt om på seminarer, sier han.

MÅL FOR EF

Johan Vibe framstår som en slags moderat sosialdemokrat når han skal beskrive det han ser på som de viktigste måla for EF.

— Sjøl vil jeg påvirke EF i retning av et mer sosialdemokratisk Europa. Jeg vil utvikle et Europa med sterkere styring, som for eksempel er i stand til å regulere de flernasjonale selskaperes virksomhet.

— Videre er det klart at styring på nasjonalt nivå ikke er tilstrekkelig. Og — her er det klart at jeg har hele EU med meg — jeg er for et større Europa som omfatter både Øst og Vest. Her ser vi spirer til samarbeid mellom EF og COMECON (Østblokkas organisasjon for økonomisk samarbeid), og jeg har tro på handel og samarbeid for å bygge ned blokkene i Europa.

— For det tredje er EU for et Europa som spiller ei mer aktiv rolle overfor den 3. verden, sier Vibe.

HISTORISK SJANSE

— Ser EU en historisk sjanse til å bli en betydningsfull organisasjon med en ny EF-debatt?

— Ja, nå når Europa-debatten kommer opp igjen. For den ble på en måte tabu etter 1972. Vi holdt i alle fall et sparebluss på debatten. Og det er synd at det norske politiske miljøet har gått glipp av debatten i Europa.

Nå håper vi å styrke oss — men det avhenger helt av oss sjøl.

— Mener du at det trengs ei ny folkeavstemming for å omgjøre nei-vedtaket fra 1972?

— Prinsippielt er jeg ikke glad i folkeavstemminger. De virker konserverende, og gjør det vanskelig å gjøre noe som helst. Men politisk sett blir det vanskelig å unngå.

— Men er det ikke et demokratisk spørsmål; flertallet har sagt nei?

— Folkets mening kan komme til uttrykk på andre måter.

— Så folkeavstemming blir en uheldig realitet som vi dessverre må gjennom?

— Det spørs hvordan det blir. Det er store følelser i debatten, og Folkeaksjonen Mot Innvandring trekker paralleller til EF-kampen. Det betyr ikke at det norske folket ikke kan ta stilling. Men ei folkeavstemming kan utnyttes av krefter som ikke har noe positivt å bidra med. Vårt politiske system kan bedre ivareta folks interesser, sier Vibe, og sikter til at det kan velges et stortingsflertall i pakt med hva folk mener.

— Når tror du Norge blir EF-medlem?

— I løpet av midten av 90-tallet, sjøl om det er vanskelig å spå i dag. Det er ikke lenge siden vi var mer pessimistiske, men ting skjer forttere og forttere nå.

ALTERNATIVER?

— Mener du at de som sier nei til EF mangler alternativer?

— Jeg føler at de kanskje ikke tenker nok på det. Det ytters-

— Jeg føler at de som sier nei til EF ikke tenker nok på alternativer.

te venstre har jo alltid hatt visjoner om et anna samfunn, mens krefter som Senterpartiet har lite svar på hvordan de vil løse problemene.

— Motstanden oppfatter jeg som veldig blanda. Det jeg oppfatter som litt «nisselue» og bakstreversk, er de som tror at Norge kan lukke seg inne og isolere seg. Jeg har mer sans for internasjonallister som ser andre modeller for internasjonalt samarbeid. Sjøl føler jeg at den norske venstresida har vært defensiv med å se mulighetene i EF. Her er de i utakt med søsterpartiene sine i Europa.

— Er det ei drivkraft for Europeisk Ungdom at dere har en visjon om hvordan Europa bør se ut?

— Ja, det tror jeg absolutt. Og visjoner bør trekkes mer inn i politikken. Vi må bli mer opptatt av hvordan ting burde være. Det er første skritt på veien mot noe mer, sier Johan Vibe.

Leif Steinholt

At flertallet blant ungdommen sa nei, hadde stor betydning for at Norge ikke ble EF-medlem i 1972. Dagens ungdomsgenerasjon opplevde ikke EF-kampen på 70-tallet. Er det mulig å vinne ungdommen mot EF i dag?

SEKSTEN år etter folkeavstemninga – mens avisene og NRK stadig bringer nye hyllingsartikler om EF-samarbeidet – samla Rute 80 tre representanter for ungdomsorganisasjoner som i 1988 -holder fast på nei-standpunktet:

Erlend Grimstad (20), leder i Senterungdommens Landsforbund, og Turid Brendberg (24), medlem i Rød Ungdoms sentralstyre, representerer begge en ny generasjon av EF-motstandere. Mens Jakob Bjerkem, 42 år og generalsekretær i Noregs Ungdomslag, var nei til EF-aktivist i Trøndelag da kampen raste 16 år tilbake.

Det første spørsmålet over kafébordet lød: Hvorfor er dere egentlig mot EF?

SENTRALISERING

— I Senterungdommen har vi en prinsipiell motstand mot sentralisering av makt, åpner Erlend Grimstad.

— EF er begynnelsen på en storpolitisk union. Vi kjemper for desentralisering, mens EF betyr sentralisering. Det betyr at folk mister innflytelse, sier han.

Turid: — Jeg er enig med Erlend, sjøl om jeg som regel bruker andre ord. Jeg ser på EF som ei imperialistisk blokk i konkurranse med Japan og USA – et forsøk på å få ei mer effektiv kapitalistisk blokk i Europa. Men hovedgrunnen til at jeg går mot norsk medlemskap er den samme som Senterungdommen sier: Det betyr tap av norsk sjølråderett.

Noregs Ungdomslag (NU) har ikke hatt ny styrebehandling av EF-spørsmålet, men har et nei-standpunkt fra 1972. Lederen i Noregs Ungdomslag har forøvrig skrevet under på et større opprop som går mot EF.

— Jeg er enig i det som er sagt, sier Jakob Bjerkem.

— Det som opptar meg mye nå, er slageren om at «det som skjer, det skjer». Arbeiderpartiet sier at utviklinga i forhold til EF er i gang – og det kan vi ikke stoppe. Det er jeg veldig uenig i. Vi må ikke framstille det som om norsk medlemskap i EF er skjebnebestemt, men opptre sånn at folk kan få påvirke utviklinga, sier han.

ALTERNATIV

— I dag omfatter jo EF tolv land – og flere kan stå for tur, i motsetning til i 1972, da seks land var medlem. EF-tilhengerne argumenterer med at Norge må bli medlem for å ha sjølråderett; for å være med der beslutningene tas. Å si nei betyr å stille Norge utafor, sier de. Hva svarer dere på denne argumentasjonen?

Erlend: — Jeg synes det er relevant at Norge kikker på sitt forhold til EF en gang til.

— Men det viktigste som har skjedd med EF siden 1972, er at man har gått mer i retning av en politisk union. Enhetsakten fra 1985 betyr at avgjørelsene skal gjøres ved flertallsvedtak – og for Norge, som ville hatt 1,2 prosent av befolkninga i EF, kan vi spørre hva vi vil ha av innflytelse.

— Det er klart at vi må forholde oss til at EF er

Turid Brendberg (Rød Ungdom), Jakob Bjerkem (Noregs Ungdomslag) og Erlend Grimstad (Senter ungdommen) stilte villig opp bak plakaten til F. mulig å få ungdommen til å ta standpunkt mot norsk medlemskap i EF – også seksten år etter nei-avstemmin ga.

” — EF er begynnelsen på en storpolitisk union. Vi kjemper for desentralisering, mens EF betyr sentralisering. ”

Erlend Grimstad

Norges største eksportmarked. Men det betyr ikke at vi skal underkaste oss.

— Synes dere det er problematisk at EF-motstanderne ikke har et alternativ i form av et

Europa som ikke bygger på EF?

Turid: — Det er riktig at nei-sida ikke har et klart alternativ. Men den ikke er enig seg imellom om hva EF er for noe. Mitt syn er at EF er imperialistisk, og det gjør at mitt alternativ er sosialisme, og revolusjon i den 3. verden. Det blir et problem i forhold til andre organisasjoner, som f.eks. NU og Senterungdommen, som kanskje først og fremst er mot EF ut fra bygde-Norge sine interesser.

Erlend: — Vårt utgangspunkt går ikke bare på bygde-Norge, men handler også om internasjonale spørsmål. Men vi sier at for å kunne drive internasjonalt samarbeid, må vi først stå på egne bein.

Jakob: — Noregs Ungdomslag er kanskje blant de organisasjonene som blir oppfatta som

en «sidrompa» bygdeorganisasjon. Men vi mener at de beste forutsetningene for å forstå andres kultur, er at vi forstår vår egen. Hvis vi er trygge på oss sjøl, kan vi ha tiltro til andre.

— Synes du at motstanderne mangler et alternativ til EF?

— Ja, det er klart at situasjonen er en anna i dag enn i 1972, og på et eller anna vis må vi forholde oss til den utviklinga som er, svarer Jakob Bjerkem.

SAMARBEID

Erlend: — Det er viktig å få fram at ei nei til EF ikke betyr nei til internasjonalt samarbeid. Ja-sida sier jo at nei betyr nei til Europa.

— Er f.eks. et utvida Norden-samarbeid et alternativ til EF?

Ny ungdomsfr

vegelsen mot EF fra 1972. Og de tror det er
FOTO: LEIF STEINHOLT

Jakob: — Vi må være realistiske; vi skal ikke være nødt til å finne løsninger for å si nei. Hovedformålet nå må være å få en balansert debatt, opp mot synspunktet om at det er skjebnen som rår.

— På mange måter er det nyttig at USA og Japan får seg en likeverdig medspiller, sier Jakob Bjerkem.

— Sånn sett er det positivt at EF kommer mer på banen. Men at det skal bety så store enheter, og at det enkelte land må underkaste seg, er betenkelig.

DISTRIKTENE

— Under den forrige EF-kampen var motstanden mye prega av idéer om hvor bra det var å bo i utkantene og distriktene. For mange representerte det et slags alternativ. Hvordan tror dere dette står i dag?

Jakob: — Vi kan se på medlemstallet i min organisasjon. Det var størst i 1946, etter krigen, da de nasjonale verdiene og opplysningstanken sto sterkt. Vi hadde 80 000 medlemmer. Så ble det politisk straffbart å snakke om distriktene. Arbeiderpartiet lot bygdene betale den industrielle utviklinga. Norske bønder ble programmessig tappa for ressurser, og det gikk nedover med landbruket.

— Så kom EF-kampen og «den grønne bølgen». Medlemstallet vårt var nede i 26 000 i 1969, deretter gikk det uavbrutt oppover til 1980, da vi hadde 40 000 medlemmer. Så bikka det nedover igjen, fram til 1986, hvor det stoppa. Slik kan vi se medlemsutviklinga vår som et grafisk barometer for hvor sterkt «grønne verdier» står i lokal-samfunna.

Turid: — Jeg kaller det som skjer i dag for distriktstrasering. På 70-tallet sto verdiene om å bevare bygde-Norge sterkt. Men i dag har vi det jeg kaller strukturell tynning: Kommuneøkonomien pines, det er krise i fiskeriene og i landbruket. Men vi mangler en sterk motbevegelse.

Jakob: — Men folk er i ferd med å våkne nå. Og vi må mobilisere igjen på det folkelige sine premisser. På 70-tallet var det ei veldig vitalisering av den folkelige kulturen; noe som ble borte med jappekulturen. Vi må få i gang visesangen igjen!

Turid: — Grunnen til at det ikke er sterkere motstand mot sentraliseringa er at alt framstilles som «naturlover». Norge har ikke råd til at folk bor i Hammerfest, vi har ikke råd til ha Jernverket

Turid: — I den ungdomsgenerasjonen som vi tilhører – etter «72-generasjonen» – er trenden verken «japp» eller «høyre/venstre», men å overleve i sin egen nisje. Det går mer på passivisering.

— Jeg tror at det er mulig å reise ungdom til kamp – og jeg jobber ut fra at det er mulig. Men det er sant at det politiske livet i Norge er gjørrende kjedelig. Ingen stiller spørsmål ved hvordan det grunnleggende skal være opp mot bildet til Gro Harlem Brundtland. Det er ikke ideologisk debatt.

Erlend: — Det er det som vi kaller «postordre-politikk». Alle skal få mest mulig til alle formål uten noen prioritering. Folk er lei av skinndebattene mellom Jan P. Syse og Gro Harlem Brundtland.

FRAMTIDSDEBATT

Turid: — Det som man prater om er en million her og en million der — og der kan vi hive mitt eget parti i den samme korga. Sånn blir Fremskrittspartiet stående som et alternativ – for ingen stiller en virkelig framtidsdebatt om hvor vi vil.

— Derfor, skal folk hive seg inn i en motkultur, trenger vi politiske alternativer som har ei framtid å by folk – for det har ingen i dag.

Jakob: — Noregs Ungdomslag er partipolitisk uavhengig. Vår måte er å stille spørsmål gjennom kulturelle aktiviteter. Og vi spør: Hvordan vil ungdom ha samfunnet i år 2010?

— På en barneleir skal vi la ungene få beskrive hvordan de vil at heimpllassen deres skal være da. Spør du en 10-åring hva han synes om EF får du ikke noe svar. Men spør du hvordan han vil at heimpllassen skal være, får du det.

— Er det en fare for at EF-motstanderne har et defensivt utgangspunkt til EF-debatten, framfor å offensivt se på det som en mulighet til å komme fram med sine idéer og synspunkter?

Erlend: — Det er en mulighet. Derfor må vi sette andre ting på dagsordenen; folkestyre, desentralisering. For oss er dette en måte å sette vår ideologi på dagsordenen.

Turid: — Jeg tror at hvis du skal vinne ungdomslag, er det nødvendig å gjøre det på et alternativ. Da går det på hva slags Norge vi vil ha. Hvis ikke blir det kun en protest, et nei.

Erlend: — Men det kan være vanskelig å få hele nei-sida med på ett alternativ. Jeg ser EF-kampen som et middel til å sette slike ting på dagsordenen, men jeg tror ikke hele motstanden kan gå sammen på slike spørsmål.

Turid: — Det er jeg enig i, for da snevrer du fronten. Det vi må gå sammen på, er å si nei, og

” Vi må ikke framstille det som om norsk medlemskap i EF er skjebnebestemt. ”

Jakob Bjerkem

forsvare norsk sjølstendighet. Men samtidig må fronten være en politisk bevegelse med debatt og liv i.

Erlend: — Ja, vi må ha en debatt – også innad på nei-sida. Og det kan bidra til å sette spørsmålene om sentralisering og folkestyre på dagsordenen.

ORGANISERING?

— Europeisk Ungdom er organisert på tvers av partigrenser, og arbeider for å vinne oppslutning for et ja-standpunkt blant ungdom. Trengs det tilsvarende organisering på nei-sida?

Erlend: — Jeg føler at det er viktig å få et alternativ til Europeisk Ungdom og Europabevegelsen. I vår tok Senterungdommen og et par andre organisasjoner et slikt initiativ, men da var det lite respons og lite å starte på. Men behovet for anna informasjon er stort; det er ja-sidas argumenter som preger avisene og hele den norske samfunnsdebatten. Informasjonen er tendensiøs, og ja-sida kontrollerer den.

— Betyr det at egen Nei til EF-organisering blant ungdom bør startes nå?

Erlend: — Jeg er litt usikker på det, for EF-debatten er ennå i støpeskjeia. Det viktigste er å få organisert at det kommer alternativ informasjon. Men hvis f.eks. AUF neste år inntar et ja-standpunkt, aktualiserer det spørsmålet mer.

Jakob: — Foreløpig har jo ikke Norge søkt om medlemskap. Nå gjelder det å få fram informasjon som ikke er kontrollert av ja-sida.

Erlend: — Vi trenger å ha en beredskap, for det er sterke krefter som arbeider for å få Norge inn i EF. Gro Harlem Brundtland har sagt at Nor-

” — Skal folk hive seg inn i en motkultur, trenger vi politiske alternativer som har ei framtid å by folk. Det har ingen i dag. ”

Turid Brendberg

ge vil søke om medlemskap om fem år – sjøl om hun vil benekte at hun har sagt det.

— Men Arbeiderpartiets strategi er jo at Norge skal «gli inn» i EF, sånn at det å søke om medlemskap til slutt bare skal bli en formalitet. Er det ikke en fare for at medlemskapet er et fullbyrda faktum før nei-sida får organisert seg?

Erlend: — Det er derfor vi må få vitalisert en EF-debatt, og trenger en beredskap.

Turid: — Det finnes allerede lokale initiativ mot EF, f.eks. i Stavanger. Jeg mener det er et poeng i å få danna lokale organisasjoner. Jeg er skeptisk til ei linje som bare sier at vi må ha nyanisert informasjon. For skal denne informasjonen få virkning, må den organiseres.

— En beredskap må bygges opp konkret, og debatten må tas opp i tverrpolitiske fora. Og det er viktig at ungdom får legge premisser for debatten, for i dag er det en helt ny ungdomsgenerasjon siden 1972. Å vinne denne generasjonen er helt avgjørende.

USIKKERHET

— Hvilket syn på EF tror dere har størst oppslutning blant ungdom i dag?

Erlend: — Jeg tror det modner seg hos ungdommen, men at man er veldig avventende. Og man forholder seg ikke til debatten i 1972.

Turid: — De meningsmålingene som er foretatt, tyder på at det er en liten trend mot nei, samtidig som svært mange ikke har gjort seg opp ei mening.

Erlend: — Ungdom er veldig usikre på hva EF egentlig er og går ut på. Det blir jo framstilt som om det bare handler om et flott, fritt marked med økonomisk vekst.

— Har dere begynt å forberede organisasjonene deres på en ny EF-kamp?

Erlend: — I Senterungdommen satser vi nå bevisst på EF-skolering. Vi har oppretta et EF-utvalg, og vi har EF som en del av organisasjonskursene våre.

Jakob: — Hovedsatsingsområdet vårt neste år handler om nærmiljøet. Sjøl om vi ikke har satt EF-debatten direkte på sakslista, mener jeg den må sees i den sammenhengen – slik at vi fører debatten gjennom dette arbeidet.

Turid: — Vi legger også opp til skolering internt. Men jeg tenker også utover det. Vi er opptatt av å finne alliansepartnere utafor oss sjøl, for å bygge en brei motstandsbevegelse. Skal vi oppnå noe, må vi forene de kreftene som er mot EF.

Erlend: — Det er jeg enig i. Motstanden må være bredt politisk sammensatt.

— Og vi må få fram at det ikke betyr dommedag for et Norge utafor EF, og ikke la ja-sida få monopol på sannheta. Det er vår egen innsats som bestemmer.

Leif Steinholt

nt — 16 år etter?

Kapitalens internasjonale

Eg er mot kapitalismen. Kapitalismen er snyltarane og parasittane sitt paradisi. Alle vi andre har mest å tape på kapitalismen.

Ein treng ikkje å vere mot kapitalismen for å vere mot norsk EF-medlemskap. Men er ein mot kapitalismen må ein vere mot EF.

For EF er først og framst dei europeiske kapitalistane sitt internasjonale reiskap for å tyne arbeidsfolk – og det er ingen grunn for oss andre til å søke medlemskap i slikt eit lugubert selskap.

Eg skal kort gå gjennom dei viktigaste argumenta mot EF – anten ein er for eller mot kapitalismen.

NEI TIL SAL AV NOREG

Dei første argumentet dreier seg om at det for folk i Noreg er viktig å forsvare den nasjonale sjølvråderetten. Vi vil bestemme i vårt eige land – Noreg er ikkje til sals.

Også under kapitalismen blir det gjort politiske val, og klassekampen rullar og går heile tida. Skal vi ha eit offentlig helsevesen – eller skal vi seie: Ingen penger – ingen helse? Skal alle ungar få gå på skole – eller berre dei som har pengar? Skal kapitalistane stikke av med heile overskuddet vi skaper, eller skal arbeidsfolk ha ein større del?

Alt dette er også politiske avgjerder, og for vanlege folk har det stor betydning kor desse vedtaka blir gjort – og kven som skal ha retten til å gjere dei. Folk i Mo i Rana ville ha hatt mykje meir sjanse til å presse fram ei avgjerd om at Jernverket skulle bestå dersom avgjerda hadde vorte tatt på Mo, enn det dei hadde høve til når Stortinget bestemte. Enno meir på spissen ville dette stille seg dersom avgjerda skulle gjerast i Brussel – i staden for av folkevalde organ i Noreg. (Dei tyske stålgiigantane har inga interesse av eit norsk jernverk i Mo i Rana!)

Å slåss mot EF betyr altså å slåss for at norsk politikk skal avgjerast i Noreg. Det betyr at vanlege folk i Noreg får større sjanse til å påvirke dei vedtaka som gjerast. Det betyr at vi får større sjanse til å presse gjennom ein politikk som ikkje er fullt så ille som den Gro Harlem Brundtland og Maggie Thatcher ivrar for.

KAMP MOT EF ER KLASSEKAMP

Å stå utanfor EF har også mykje å seie for kva vilkår klassekampen i Noreg skal førest under.

Det betyr at arbeidarklassen i Noreg får høve til å slåss mot eit nasjonalt borgarskap, og slepp å få heile den internasjonale imperialistgongen på nakken kvar gong eit lønnskrav skal kjempast igjennom.

EF er først og framst storkapitalen sin fellesmarknad. Den indre marknaden har som mål at kapitalen skal flytte fritt innom Europa. Følgen av dette vil bli at dei store konserna blir enno større – og dermed sterkare i forhold til amerikansk og japansk storkapital.

Men dette betyr også at arbeidsfolk vil stå svakare mot kapitalistane. For det første fordi arbeidarane sjølvsagt står sterkare i ei lita bedrift med få tilsette enn t.d. i eit storkonsern som IBM, med mange tusen tilsette i mange land. For det andre fordi den indre marknaden i praksis betyr at konserna berre kan flytte verksemda til eit anna land dersom arbeidarane blir for «plagsomme» – eller dersom lønnsnivået blir for «høgt» i Noreg.

FORVERRA LÊVEKÂR

Kampen for den nasjonale sjølvråderet-

ten er ikkje ein kamp om abstrakte prinsipp. I dag pågår kampen om dei offentlege velferdsgoda for fullt, og det er eit gryande opprør mot distriktsraseringa og nedleggjinga av arbeidsplassar.

Eit EF-medlemsskap vil utan tvil redusere vanlege folk sin sjanse til å vinne fram i desse kampane – fordi det blir så mykje lengre veg til makta.

På dei fleste områda som er viktige for folk, vil eit EF-medlemsskap gjere tilhøva verre:

1. Industrirasering.

Noreg er ein utkant i europeisk samanheng, og vi har ein gamal og liten industri. I konkurranse med dei store monopola vil store delar av industrien på heimemarknaden stå for fall. Norsk eksportindustri vil i større grad etablere seg utanfor Noreg.

2. Distriktsrasering.

Fråflyttinga frå distrikta er skremmande allereie i dag. I EF-samanheng vil heile Noreg vere ein utkant. Korkje landbruket eller hovudtyngda av industrien vil klare seg i den europeiske konkurransen. Det er lite sannsynleg at fiskebestanden vil ta seg opp att, med europeiske trålarar svirrande omkring.

Raseringa av distrikta vil skje i større tempo i EF.

3. Arbeidsløyse.

I Noreg har kampen mot arbeidsløysa stått sterkt, sjølv om både Gunnar Berge og Industriforbundet lengje har ønska seg større arbeidsløyse.

I EF-landa ligg arbeidsløysa på eit mykje høgare nivå enn ho hittil har gjort i Noreg. Eit EF-medlemsskap vil i praksis bety dårlegare kår for kampen mot arbeidsløysa.

4. Fagforeiningsknusing og arbeidarvern.

Storkapitalen i Europa har lenge drive kamp mot arbeidarorganiseringa. Fagforeiningar blir knust, arbeidarvernet svekka og normalarbeidsdagen oppheva. Det blir innført ulike skiftordningar og usikre og midlertidige kontraktar som kun tener kapitalen.

Noreg inn i EF betyr dårlegare kår for arbeidsfolk i Noreg.

5. Kvinnekampen.

Dei offentlege velferdsgoda blir bygde ned i større tempo i EF enn i Noreg. Det rammar først og framst kvinnene.

Nedbrytinga av normalarbeidsdagen, innføring av skift- og helgearbeid, og utstrakt bruk av midlertidige kontraktar rammar også kvinnene ekstra hardt. Kvinnediskriminering i arbeidslivet, pornoforbruk og sal av kvinnekroppen i andre samanhengar er også meir utbredt i EF enn i Noreg.

Kvinnekampen vil stå dårlegare rusta i EF.

6. Miljøvern.

Felles reglar for EF vil hindre Noreg i å føre ein meir miljøvenneleg politikk på mange område. Det gjeld t.d. utslippsreglar, kva for giftige stoff det skal vere forbod mot, reglar for merking av stoff og innføring av miljøavgifter.

Storindustrien i Europa står i spissen for miljødrapet. Og det industrielle landbruket i Europa betyr at vi også i Noreg må ete dopa kalvekjøt og giftig mat i større grad enn vi gjer i dag.

7. Rasisme.

EF stenger grensene for folk frå land utanfor EF. Langt på veg har EF ein felles flyktninge(utestengnings)politikk, og samordninga held fram. Avslag på søknad om asyl i eitt land skal automatisk bety avslag i alle EF-land. EF-medlemsskap betyr at grensene i Noreg skal bli endå tettare for folk frå den 3. verda.

Den opne rasismen er også større i EF enn i Noreg. Kampen mot rasisme er tent med at Noreg blir ståande utanfor EF.

8. Internasjonal solidaritet. EF er ei im-

perialistisk blokk, som konkurrerer med USA om å vere den «beste» imperialisten i verda. Imperialismen held landa i den 3. verda nede i kunstig fattigdom og nød. Dei multinasjonale selskapa driv grov utplyndring av naturressursar og rå utnytting av billeg arbeidskraft.

Sjansane for å presse fram ein meir solidarisk politikk vil vere langt mindre i EF enn i eit sjølvstendig Noreg.

INTERNASJONAL SOLIDARITET

Berre under kapitalismen kan ei så vanvittig problemstilling kome opp: Dersom du vil «samarbeide» må du underleggje deg Asea/Brown-Bovery og Krupp-konsernet!

Eg er veldig for internasjonalt samarbeid, men eg ser ingen grunn til å oppgjere den nasjonale sjølvråderetten av den grunn.

Dessutan er det også eit spørsmål om kven vi skal samarbeide med. Er det viktigaste for arbeidsfolk i Noreg å «samarbeide» med den imperialistiske maktblokka i EF, eller bør vi heller satse på å alliere oss med arbeidsfolk både i Europa og elles i verda?

SOSIALISMEN

–Sjølvsagt er eg ikkje i tvil: Internasjonal solidaritet opp mot imperialistane si utplyndring og bandittverksemd.

Eg opna med å seie at eg er mot kapitalismen, og at det er ein av grunnane til at eg er mot EF. Vilkåra for kampen for sosialismen i Noreg vil bli mykje, mykje verre dersom Noreg blir medlem av EF. Det dreier seg om at det norske borgarskapet er ein mektig fiende å slåss mot, men at den imperialistiske maktblokka i EF er ti gongar verre.

–Dersom europahæren blir ein realitet vil vi få mykje verre «gutterrr» enn Willy Haugli å hanskast med den dagen vi lagar revolusjon i Noreg.

Det som ingen må tvile på, er kapitalistane sine internasjonale samanslutningar er danna ut frå ei hovudmålsettj: Tyne mest mogleg ut or arbeidarklassen – både i Europa og i resten av verda. Dette betyr også at desse samanslutningane er dei viktigaste fiendene for sosialistar og kommunistar å bekjempe.

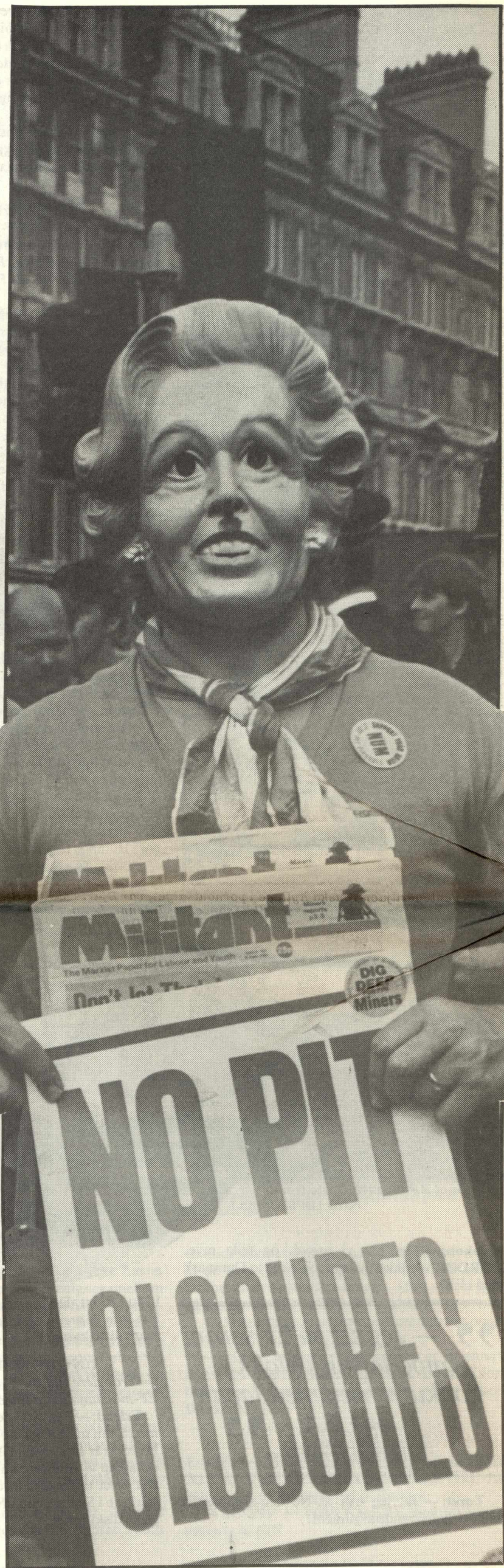
LITE Å HENTE

Nokon av dei som var mot EF i 1972 hevdar at Noreg ikkje vart som vi ville, og at vi difor likegodt kan melde oss inn først som sist. Men dette er berre tulleargumentasjon, for det var ingen sosialistisk revolusjon i Noreg i 1972, og arbeidsfolk har aldri hatt makta i dette landet. Noreg er eit kapitalistisk land – men at vi står utafor EF aukar i allefall moglegheitane våre til å slåss for eit anna samfunnssystem.

Vi som er mot kapitalismen må også knytte internasjonale band, og samarbeide med folk i heile verda. Men vår målsettjning må vere den stikk motsette av EF-kapitalen si: Vi skal ha som mål å kvitte oss med den råtnande kapitalismen, og lage sosialisme – både i Noreg, Europa og resten av verda.

Då har vi lite å hente i EF-byråkratiet!

Turid Brendberg

– Å slåss mot EF betyr å slåss for at norsk politikk skal avgjerast i Noreg. Det betyr at vi får større sjanse til å presse gjennom ein politikk som ikkje er fullt så ille som den Maggie Thatcher ivrar for. På biletet demonstrerar ein engelsk gruvearbeidar mot åtake på kullgruvane frå Thatcher.

Mens Jentegeriljaen renska hyllene i pornoutsalget, var Bjarte Møller Bjørge med på å holde situasjonen under kontroll. — Pornoen framstiller menn som en rå person, ikke som et medmenneske, sier han. FOTO: OLA SÆHTER/LEIF STEINHOLT

Nødverge mot porno

Den 10. oktober gikk Jentegeriljaen til aksjon: I løpet av seks minutter var K & J Bladutsalg på Grünerløkka tømt for pornovideoer og -blader. Den første som gikk inn i butikken var Bjarte Møller Bjørge. Nå er han tiltalt for medvirkning til grovt skadeverk og legemsfornærmelse.

BJARTES OPPGAVE var å sjekke hvor mange folk som var inne i butikken, om det var hund der, eller om det var mulig at våpen kunne bli brukt mot aksjonistene. Sammen med sju andre menn skulle han holde situasjonen under kontroll mens Jentegeriljaen gikk løs på pornoen.

Etter at blader og videoer var tømt i en haug ute på fortauet, og overhelt med maling, ble det kasta ei flaske med illeluktende

smørsyre inn i butikken.

— Butikkekspeditøren, Hans Petter Paulsen, påstår at vi holdt og trua ham inne i butikken. Det stemmer ikke, forteller Bjarte.

GJENKJENT

Helga etter aksjonen, under demonstrasjonen mot Folkebevegelsen mot innvandring i Oslo sentrum, ble Bjarte gjenkjent av ekspeditør Hans Petter Paul-

sen. Og Paulsen varsla politiet.

— Politiet spurte meg om jeg ble med på stasjonen. Da jeg sa at jeg ikke ville, ba de meg om å komme mandag eller tirsdag. At politiet ba meg om å komme senere, gjorde at de ikke fikk medhold i retten om at jeg skulle varetektsfengsles, forteller Bjarte. Politiets krav var at Bjarte skulle sitte ei uke i varetekt med brev- og besøksforbud!

— Særlig de første dagene etter at jeg ble innbragt var det veldig mye politispaning utafor huset hvor jeg bor. Det sto stadig en ny Volvo eller BMW med sivilspanere parkert ved fortauet, sier Bjarte. Derfor er han forsiktig nå når det gjelder kontakt med de andre aksjonistene.

— NØDVERGE

Bjarte går ut fra at han blir stilt for retten. For politiet er det tydeligvis viktig å prioritere etterforskning og straffeforfølgning av porno-aksjonister. Denne prioriteringa står i sterk kontrast til hvordan Bjarte mener politiet nedprioriterer etter-

forskning av de som sprer pornoen.

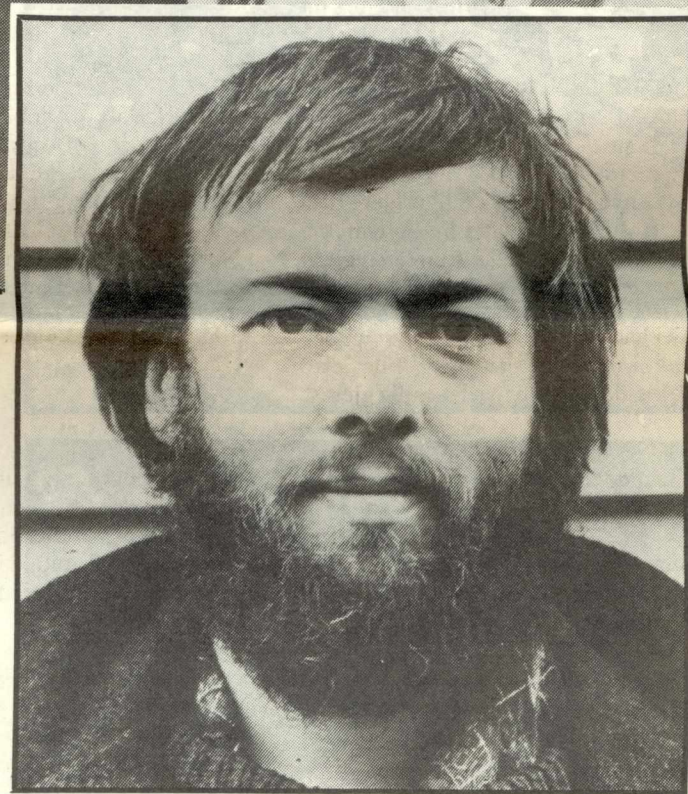
— Det er flere forhold som jeg mener rettferdiggjør aksjonen vår. Politiet prioriterer ikke å etterforske den propagandaen mot folks følelsesliv som pornoen er — sjøl om lovverket gir åpning for straffeforfølgning. Derfor oppfatter jeg aksjonen vår nærmest som nødverge. Når politiet ikke vil beskytte oss, må vi beskytte oss sjøl, sier han.

— Dette avspeiler en samfunnsfilosofi, hvor man prioriterer det som går på penger, og ikke det som går på menneskelige verdier. Det følger hele den kapitalistiske logikken: Lønnsomhet først!

MENN MOT PORNO

— Mener du at menn har egne grunner til å aksjonere mot porno?

— Sjøl om hovedsida ved pornoen er at den undertrykker kvinner, undertrykker den også menn. Kvinnene får det direkte på kroppen, mens menn får det mere mentalt. Pornoen framstiller menn som en rå person, ikke som et medmenneske.

— I det omfanget som pornoen spres i, er det agitasjon for at menn ikke skal bry seg om hvordan kvinner og barn har det. Og jeg tror at pornoen ødelegge seksualiteten til mange gutter, fordi den juger om kvinnene, sier Bjarte.

— Hva slags reaksjoner har du fått på at du deltok i aksjonen?

— Mange av de som passerte mens vi aksjonerte ga oss applaus. Og der jeg jobber, hvor det er seksti folk på mi avdeling, har det bare vært positive reaksjoner, og ingen moralisering. Den siste tida har det vært mye fokusert på seksuell mishandling av barn; det tror jeg gjør at folk lettere støtter slike aksjoner nå.

— Og til og med de politifolk som tok fingeravtrykk av meg etter at jeg var innbragt, sa at de hadde sympati for det jeg var med på, sjøl om de ikke støtta aksjonsformen.

FLERE AKSJONER

Men Bjarte har også fått draps-trusler over telefon etter aksjo-

nen — trusler som også har blitt sagt direkte til ungen hans.

— Innehaveren av K & J Bladutsalg har sagt at neste gang skyter de med skarpt mot aksjonistene. Det viser at vi har med en mafia å gjøre. Det er mye penger inne i bildet, og de som driver med dette er ikke hvit-snippforbrytere. Da må vi beskytte oss neste gang, sier Bjarte.

For Bjarte Møller Bjørge mener det er riktig å fortsette med aksjoner mot pornoutsalg.

— Jeg bruker ikke ordet «mjukporno». «Glansbildepornoen» er like farlig som den «harde». Den er mer snikende, og lurar holdninger inn bakdøra. Den flytter grensene i retning av å ikke se på kvinner som mennesker. Og det er den samme industrien som produserer hele spekteret av porno. Derfor er det riktig med aksjoner som rammer bransjens lønnsomhet, sier Bjarte Møller Bjørge — og understreker at Jentegeriljaen var drivkrafta bak aksjonen 10. oktober.

Leif Steinholt

Den 10. oktober aksjoneerte Jentegeriljaen mot pornobutikken K & J Bladutsalg i Oslo. På bildet nederst til høyre beskuer ekspeditøren, Hans Petter Paulsen, «varene» etter Jentegeriljaens aksjon. — Vi oppfordrer jenter i andre byer til å ha geriljaaksjoner mot pornoutsalg, sier «Eva» og «Tone» fra Jentegeriljaen (t.h.).
FOTO: OLA SÆTHER

FOTO: KATRINE MALMO

— Vi er mot pornoen på grunn av det menneskesynet den formidler, og det gjelder ikke bare kvinnesynet. Pornoen framstiller forhold mellom folk som spørsmål om kjøp og salg, hvor kvinner er gjenstander som kan byttes, kjøpes eller selges.

Porno-krigerne

KRIGEN ER i gang. Våpenhvila er over. Soldatene er klare til kamp. Men det er ikke unge gutter og menn med uniform og gevær som forsvarer det norske demokratiet denne gangen. Det er jentene. Jentegeriljaen. Bevæpna med nylonstrømper og spraymaling har de rusta seg til krig. Pornokrig.

Mandag 10. oktober i år slo de til for første gang. De gikk inn i en forretning i Oslo og tømte den for pornoblad og filmer. Hvem er de? Det er det få som veit. Rute 80 har møtt to av geriljasoldatene, og har fått et lite innblikk i hva som er bakgrunnen for Jentegeriljaens eksistens.

REPRESALIER

Men de to jentene vil ikke avsløre sin identitet. De begrunner sin anonymitet med hensynet til sin egen sikkerhet.

— Vi opptre maskert og bruker dekknavn både under aksjonene og i dette intervjuet fordi vi frykter represalier fra pornoforhandlere og kundene deres. Og sjølsagt også fra politiet.

— Jentegeriljaen er en gjeng med jenter, uavhengig av organisasjoner og politisk tilhørighet. Utgangspunktet vårt er en felles enighet om at porno er noe dritt som vi vil ha fjerna. Det er alt folk trenger å vite, sier de.

I dette intervjuet heter disse jentene derfor Tone og Eva.

— *Hva er det som gjør at dere reagere så sterkt mot porno? Flertallet av den norske befolkning gjør jo ikke det?*

— Jeg tror ikke den påstanden stemmer, sier Eva. — Jeg tror at flertallet av norske jenter og kvinner misliker pornografi. Det er få som synes at porno er allright litteratur. En del aksepterer likevel at mannfolka deres leser porno.

MENNESKESYN

— Vi er mot pornoen på grunn av det menneskesynet den formidler, og det gjelder ikke bare kvinnesynet. Pornoen framstiller forhold mellom folk som spørsmål om kjøp og salg, hvor kvinner er gjenstander som kan byttes, kjøpes eller selges.

— Dessuten viser både undersøkelser som er foretatt, og erfaringer som jenter vi kjenner har gjort, at det er en sammenheng mellom bruk av porno og overgrep mot kvinner, som for eksempel incest, voldtekt og annen mishandling, sier Tone.

— Jeg tror pornoen forteller oss mye om den rådende mannskulturen, fortsetter Eva. — Mannfolk synes det er greit å kjøpe sex. Det finnes sjølsagt unntak, men jeg tror denne holdninga er en del av det å være mann.

— Mannfolk har et todelt syn på kvinner, — det såkalte «Hore og Madonna-idealet.» Morsfiguren og den prostituerte

representerer ytterlighetene i menns kvinnesyn, og de ønske ofte å finne begge variantene i en og samme kvinne.

— Gutter flest tenker om søstera si som «ei skikkelig jente», sier Tone. Søstre er ikke til salgs. Men venninna til søstera kan godt både kjøpes og brukes.

— At jenter selger kroppen sin fordi de har lyst, og ikke fordi at de må, er en av løgnene som pornoen formidler.

DISKRIMINERING

— *Innehaveren av den butikken dere aksjonerte mot i oktober påsto at han ikke solgte ulovlig porno. Likevel gjennomførte dere aksjonen. Hvorfor gjorde dere det?*

— Det finnes ikke noe som heter lovlig eller ulovlig porno. Porno = porno!! — I følge den gjeldende pornolova heter det at all framstilling av bilder, tekst eller film som virker krenkende på noen er forbudt. Det finnes ikke porno som ikke diskriminerer kvinner. De bladene som denne butikken solgte var både kvinnekriminierende og rasistiske, og enkelte av i historiene i disse bladene var direkte oppfordringer til incest-overgrep. Det rasistiske innholdet kom til uttrykk i overskrifter som: «Tenk, de knuller jo akkurat som oss!» — fulgt av bilder av thailandske par, forteller Eva og Tone.

— Vår motstand mot porno skyldes ikke puritanisme, undrestreker Tone. Vi er ikke mot nakenhet. Nakne kvinner og menn er helt greit, men ikke når nakenheta blir konstruert sex, produsert for å tjene penger. Porno er salg av kropp og pornoindustrien driver en enorm menneskehandel. I USA er pornoindustrien den nest største industrien, — bare krigsindustrien er større. Og der produseres det tre ganger så mange pornofilmer som vanlige filmer!

— Et viktig problem med pornoen er at den stadig flytter grensene for hva som er normalt. Produsentene må hele tida finne på et mer grotesk innhold, fordi lesernes/seernes følelsesmessige sperregrenser tøyes ut etter hvert. Utviklingen i pornoindustrien går derfor i retning av mer bruk av sex med barn, psykisk utviklingshemmede og parterte kroppsdelar. Pornoen formidler et perverst menneskesyn, og det vil vi bekjempe.

KLASSESKILLER

— Det er helt vanlige mannfolk og gutter som leser porno. Ikke avvikere, de enslige eller de stygge som ikke har «drag på dame-ne.» Porno brukes i alle lag av samfunnet, men det finnes også klasseskiller innenfor pornografien. Det er den raffinerte «finpornoen» for borgerskapet, en annen type porno for middelklassen, og det er den primitive råpornoen for arbeiderklassen. I tillegg finnes det porno for de «radikale»

mannfolka. I Norge har vi bladet Cupido som er et såkalt «erotisk magasin», men som likefullt er pornografisk, sier Tone. — Et kjennetegn ved pornoen er at den dyrker fram de mest primitive kreftene i menn, og den preger kvinners syn på seg sjøl som kjønn. Vi lever i et samfunn som er høyt utvikla på alle plan, også på det intellektuelle området, og at folk skal fores med litteratur som er beregna på å drive fram de primitive sidene ved folk er jo helt sykt!

STØRRE PORNOSALG

— Omfanget av pornosalget har blitt stadig større i 80-åra. Det finnes knapt en kiosk eller en nærbutikk som ikke har porno i hylene sine. Det gikk ikke for åtte-ti år siden, sier Eva og Tone.

— *Hvorfor får pornoen stå i fred i dag?* — Kvinnebevegelsen var sterkere på 70-tallet, og det samme var motstanden mot porno. I dag er det ikke in å være politisk aktiv, noe som skyldes den generelle utviklinga i samfunnet. Pornoindustrien blir en stadig sterkere økonomisk maktfaktor, samtidig som grensene til folk har blitt tøyd til å tåle mer.

— Men det finnes mange som reagerer også. I Sverige, for eksempel, har handel og kontor-ansatte nektet å selge porno i de butikkene de jobber i. Det burde skjedd her også! Vi vil derfor oppfordre alle som jobber i kiosker eller butikker som har porno til å nekte å selge disse bladene eller filmene.

PORNOLOVA

— *Hvorfor har dere valgt å bruke denne typen aksjoner? Ville det ikke vært lettere å skape en front mot porno ved å stille krav i forhold til å skjerpe lovverket?*

— Vi mener sjølsagt at det er viktig å skape en brei motstand mot salg av porno. Men erfaringene som for eksempel en organisasjon som Kvinnefronten har gjort, viser at å fly rundt og anmelde butikker som selger porno ikke fører fram. Anmeldelsene blir henlagt hver gang, og til slutt gir man opp fordi det ikke nytter å henvise til pornolova, sier Tone.

— Jeg kan ikke huske at noen andre enn Leif Hagen har blitt dømt for å omsette porno. Det burde ikke være nødvendig å gå til slike aksjoner som vi har gjort. Og vi tror heller ikke at vi kan forandre verden med disse aksjonene, men vi vil sette søkelyset på at pornolova ikke blir håndheva. Vi håper dessuten at vi med aksjonene våre kan få liv i pornodebatten igjen. Å skjerpe lovgevinga vil ikke være til særlig nytte så lenge det er håndhevinga av lova som er problemet.

MYNDIGHETENE

— *Hva tenker dere om prioriteten politiet har gitt etterforskinga av den første aksjonen deres?*

— Denne saka har i følge politiet fått

høy prioritet, og den etterforskes som ran. At politiets reaksjon — når de for en gangs skyld gjør noe i forbindelse med en pornobutikk — er å ta aksjonistene, er jo ganske betegnende.

— Et av mannfolka som var med for å hjelpe oss på aksjonen ble som kjent arrestert, og saken etterforskes fortsatt.

— Politiet nekter å bry seg med at det er porno som blir solgt i denne butikken. Det er ikke vi som gjør noe ulovlig! Det er butikkeieren som bryter lova, og de ansvarlige myndighetene, justisdepartementet og Helen Bøsterud, forsømmer sine oppgaver. Politiet har sjølsagt også et ansvar, men de får vel sine instruksjoner ovenfra. Men at politiet velger å henlegge de anmeldelsene som kommer inn, sier litt om deres vilje til å håndheve allerede gjeldende lover på dette området, sier Eva og Tone, som vil trekke fram viktigheta av at vi tross alt har en pornolov i Norge. Og de henviser til tilstandene i Danmark der det knapt finnes lovgivning i forbindelse med salg av pornografi, og hvor situasjonen er langt verre enn her i landet.

Jentegeriljaen har mye kritikk å komme med overfor den norske justisministeren, som de mener ikke på langt nær har gjort nok på områdene porno og seksualisert vold. Hvis Bøsterud virkelig hadde ønska så sterkt å gjøre noe med incest og barneporno som hun ga uttrykk for i forbindelse med TV-programmet om incest-overgrep, så hadde hun kunnet gjøre det. Men noe utspill fra den kanten uteblir. Og det forteller om hennes mangelfulle vilje til å ta problemet alvorlig og renske opp, mener de to.

PORNODEBATTEN

— *Hva vi Jentegeriljaen oppnå?*

— Først og fremst ønsker vi å få dratt i gang diskusjonen om porno på nytt. Samtidig vil vi gjøre det utrygt for pornoforhandlerne. Som et ledd i dette arbeidet vi vil oppfordre andre jenter rundt omkring i landet til å starte opp lignende geriljagrupper for å stoppe pornosalget.

— Vi ønsker oss et samfunn fritt for porno, men vi veit at vi som enkeltpersoner ikke kan greie å nå dette målet. Derfor håper vi at vi kan få engasjert andre jenter og kvinner til å gjøre det samme som oss.

— *Tror dere det går an å få fjerna pornoen så lenge kvinneundertrykkinga er en så viktig del av samfunnssystemet?*

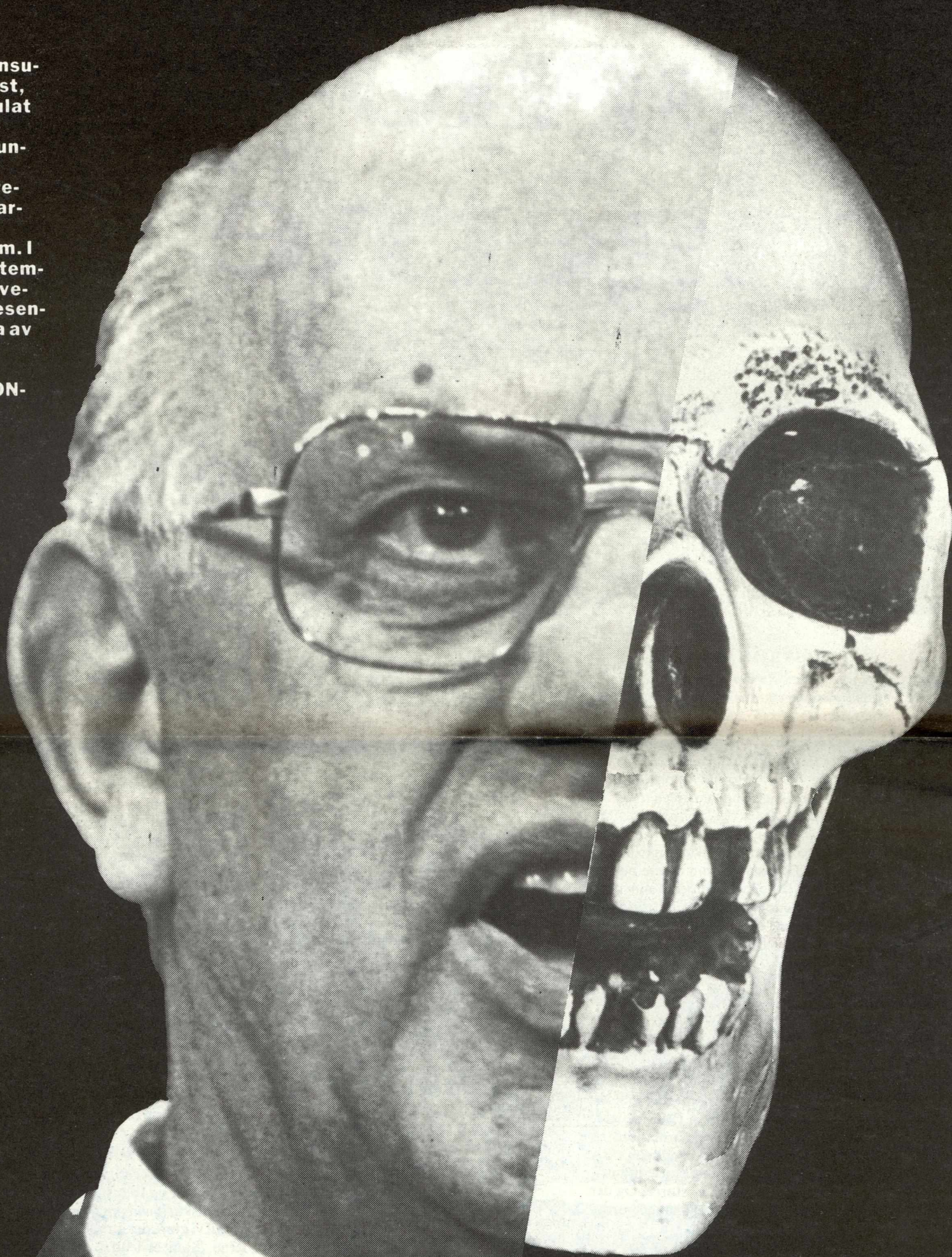
— Vi tror ikke det går an å fjerne pornoen så lenge pornoindustrien er så mektig, og så lenge det går an å tjene enormt med penger på porno. Men det går an å gjøre det vanskeligere å få tak i porno, sjøl om den da trolig vil bli omsatt gjennom undergrunnsvirksomhet istedet.

Men for å få stoppa og fjerna hele pornoindustrien, må det nok langt mere enn ei lovendring eller en liten reform til...

Anita Hanebo

DØDENS KONSULAT

Da Sør-Afrikas konsulat åpna i Oslo i høst, fikk dødens konsulat adresse i Norge. Over alt i verden fungerer Sør-Afrikas diplomatiske representasjon som apartheid-statens forlenga terror-arm. I vår ble Dulcie September, frigjøringsbevegelsen ANC's representant i Paris, myrda av Bothas agenter. FULL BOIKOTT AV SØR-AFRIKA — KONSULATET UT AV NORGE!

RETUR: RUTE 80, BOKS 4702 SOFIENBERG. 0506 OSLO 5

RØD UNGDOM